

FRENK LARAMI

DOK HOLIDAY

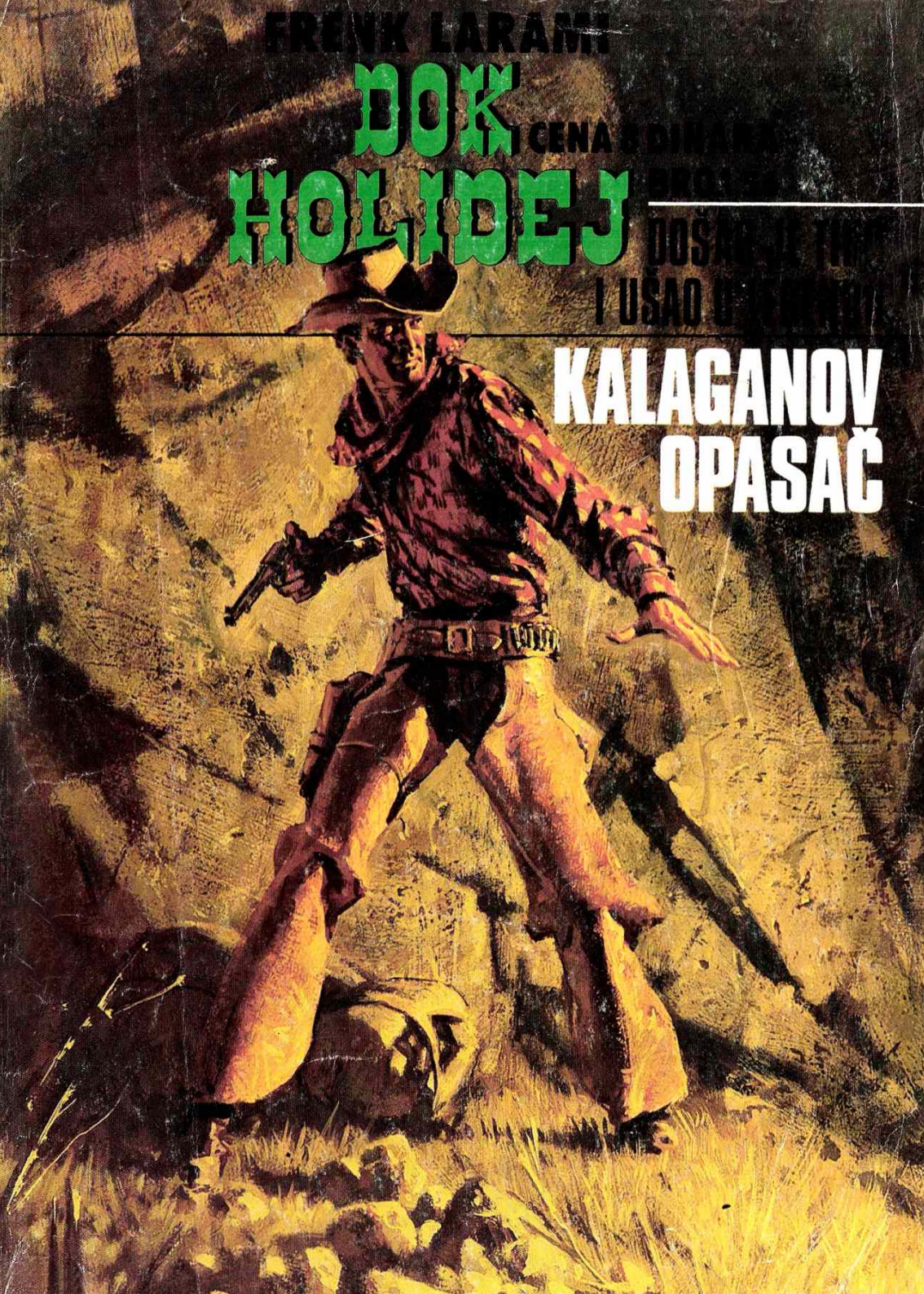
CENA 8 DINARA

PROJEKT

DOŠAO JE I

I UŠAO U

**KALAGANOV
OPASAČ**

Frenk Larami

Kalaganov opasač

— Dakle, pronašli su me — uzdahnio je Bret Kalagan i ostao prslonjen vrelim čelom na prljavo, mutno prozorske staklo brvnare. — Našli su me, prokleti bili...

Sumrak se hvatao po vrhovima drveća.

Dole, s travuljinom do trbuha konja, dva jahača su stajali i gledala u njegovom pravcu.

Prepoznao ih je.

Bili su to Gas Toktojan i Mel Tjuborn.

Tri godine su njušili njegov trag.

Sada su ga našli.

Ali, umesto Breta Kalagana, zateći će njegovu senku. Možda smrt.

Ništa više nije moglo da spase bivšeg lupeža. Bio je sedlo, koje je zajahala lagana, neizlečiva boljka što razara i raskrvavljuje iznutricu.

Poslednjih mesec dana predosećao

je dve stvari: dolazak nekadašnjih kompanjersa... i svoj kraj.

Srećom, poslao je sina za Amarilo.

Pogledao je u veliki klin, zabijen u zid iznad ognjišta.

Ništa više nije visilo na njemu.

Opasač je otišao oko Fiešovog boka.

Uzalud su Toktojan i Tjuborn došli. Uzalud, jer ga ničim više neće moći da zaplaše.

Dan više ili manje, svejedno.

On s gađenjem odbaci maramu iz šake, zamazanu krvlju koju je iskašljavao celog tog prepodneva.

Dole, jahači su stajali poput dva kamena.

Iako nisu mogli da vide čoveka u brvnari, njemu se činilo da ga gledaju pravo u oči.

Oni nisu znali...

Oni nikada neće saznati...

Nikada!

Jednom će samo, Fleš Kalagan, njegov sin, uspeti da odgonetne tajnu poslednjeg metka.

I groblja severno od Maskvera, odakle se vide snežne kape planina Sangre de Kristo.

On se odvoji od prozora i uze pušku.

Ubaci dva metka u cev i vrati se natrag.

Jahača više nije bilo na onom mestu...

Bret Kalagan se oporo osmehnu, ali njegovo lice ne pokaza zabrinutost ni nervozu. Bilo je isposničko, duguljasto i žućkasto poput peska s obala Kanadain Rivera.

Ako su tri godine bili uporni, nisu sobom donosili ništa dobro.

Oproštaj pogotovu.

Možda će biti strpljivi dok ne doznaju ono što ih interesuje.

Posle toga bi ga ostavili mrtvog.

Oni nisu znali... nisu znali da mu ne mogu ništa! Biće iznenađeni kad to saznaju, a otići će praznih šaka.

Ako Bret Kalagan mora da umre, učiniće to smejući im se u lice.

Nekako naglo, i neočekivano, suton je tamne vrhove drveća preto-

pio u zatamnjeno nebo; brvnara se ispunila tamom i tišinom.

Može li se, u tim kratkim minutima što odbrojava kraj, može li se vratiti u prohujale godine?

II

Poslednji put otac i sin videli su se kada je Fleš imao dvanaest godina. Život progonjenog, otpadnika od zakona, ucenjenog i prokaženog, nije mogao da bude primer za štrkljastog dečaćića iz Borgera, na Kanadain Riveru.

Bret Kalagan se pozdravio sa sinom, hladno se oprostio od žene navikle na njegove odlaske i nadanja da se jednom neće ni vratiti, i zamakao u gudure Sangra de Kristo.

Osećao je da će i sinu i ženi biti bolje ako ih manje vidi.

Ako ih, možda, uopšte i ne vidi?

U to vreme, Bret Kalagan bio je pun sebe; menjajući družine, prokrstario je ceo Kolorado i Novi Mekiko duž Rio Granda do Albakerka.

Bavio se prepadima na vozove i dilizanse, pljačkao pošte i banke u malim mestima, u večnoj nadi da će jednom naići na nešto veliko.

Nešto što će mu omogućiti da se skraši kraj žene i sina i zaboravi na život iza sebe.

Za žitelje Bergera on je bio čovek koji dobru zaradu nalazi „preko“, gde se plaćala radna snaga na velikim rančevima. Niko osim žene nije znao čime se bavi. Nikoga se nije ni ticalo šta radi čovek tako preke naravi, s obzirom da nije imao svoju sliku na poternicama.

Dolazio je kući dva ili tri puta godišnje, ostajao najviše tri dana, i, vraćao se.

Svakim dolaskom postajao je ćutljiviji i smrknutiji. To je prenosio i na ženu, a na neki način i na sina. U Bergeru su ih smatrali ćudljivim, a zatim i sumnjivim. Posle toga, Kalagan je kupio brvnaru udaljenu od grada; mislio je da će mu farmerski život pružiti kasnije ono smirenje na koje je računao da će doći kad-tad.

Ženi je ostavljao novaca da nabavlja radnike za određene poslove, s tim da se Fleš prihvata svega onog što i drugi. Na taj način, mislio je, najbolje će vezati sina za zemlju i za posao.

Kakva zabluda!

Niti je sina privlačio farmerski život, nadomak grada u kome su ludovali i zabavljali se, njegovi vršnjaci, niti je žena umela da zauzda najamne radnike, sama i bez muške zaštite.

Na drugoj strani, Bret Kalagan je posvetio pažnju sebi u neprekidnom izmicanju ispred zakona.

Činilo se da je Borger sve dalje i dalje.

Ono što je Kalagana održavalo u uverenju da može da promeni svoj skitnički, banditski život, bila je činjenica da nije uprljao krvlju svoje ruke.

Samo s te strane savest mu je bila čista.

Ostalo je pripadalo oružanim prepadima, pretnjama, batinanjima, a kad se pucalo, u meso, onda

su uvek drugi podmetali cevi svojih koltova.

Kalagan je bio majstor u otkrivanju i brisanju tragova, umešnost koja je bila dragocena svajok bandi.

Međutim, Kalagan nije imao običaj da se za nekog vezuje više od nekoliko meseci.

To je najduže ostvario sa Toktojanom i Tjubornom.

Sreli su se u Ratonu, na krajnjem severu Novog Meksika.

Desperadosi se prepoznaju među sobom, uz čašu, uz neku priču, uz neko iznenadno sećanje.

Ogromna glava Gasa Toktojana bila je, u Koloradu, na zidu kancelarije denverskog šerifa, izlepljena na nekoliko mesta.

Kalagan se toga sećao i nije propustio da i ovoga podseti.

Ucenjeni lupež je mirno primio upozorenje, razmišljajući koga ima pred sobom: prerušenog policajca, lovca na glave, ili dripca koji je bio spreman da ćuti za bocu viskija.

Raton, zadimljena krčma, zveket čaša, smrpad znoja, a u gomili Toktojan, sa svojim usukanim partnerom! Siguran dokaz da je na pomolu neka pljačka.

Posao koji je bio potreban i Kalaganu.

Gas Toktojan je stajao za šankom, poluokrenut. Tjuborn ga je prosto „podupirao” leđima s druge strane.

Tipičan položaj za momke koji su da vide opasnost i ne žele da ih bilo šta iznenadi.

— Da nisi pogrešio? — pitao je Toktojan Kalagana, kome još nije

mogao da razazna lice ispod duboko natučenog šešira. — Možda si me pobrkao?

— Jesam li?

— Pa, zavisí... Šta u stvari hoćeš? Švorc si?

Izgledalo je da lupež čita misli.

— Možda — odgovorio je ovaj. — Zovem se Kalagan. Bret Kalagan.

— Kalagan? Čuo sam o jednom Kalaganu koji je pravi kojot u čitanju tragova. Jesi li ti taj?

— Možda!

— U redu, potreban si nam.

Gas Toktojan je govorio, a da nije pogledao u svog sagovornika; činilo se da se ne može presaviti od trbuha. Imao ga je bar za trojicu, a opasač, iskošen preko prugastih pantalona, jedva se držao na prvoj kopči.

Lice mu je bilo poput kocke. Jedino je polukrug brade označavao da tu ima i oblikih oblička. Male obrve i male oči skoro se nisu ni primećivale, osim kad zasijaju. Mali nos i mesnata usta, nad kojima je luk „poštucovanih” brkova pravi krug, spajajući se sa bradom.

Oko bikovskog vrata svetlucala je niklovana, pljosnata ogrlica sa metalnim krugom na sredini. U tom krugu moglo se nazreti veliko slovo G, koje je neki majstor specijalno iskovao za ovog snažnog debeljka.

Isti takav krug, s inicijalom, nalazio se na sredini „krune” španskog šešira ravnog oboda.

Njegov pratilac bio je „nemi” Melvil, kraće Mel, Mel Tjuborn. Od rođenja je bio, izgleda, nesposoban

da proslovi bilo kakvu reč osim ponekog krika ili mumljanja.

Međutim, sluh mu je bio izvanredan.

Nosio je pohaban šešir oko čije je „krune” bila dva puta namotana vratna marama, sa čvorom odostrag.

Imao je pepeljastoridu bradu, neurednu i prljavu. podbule oči kao peskom ispunjene i usta čiji se levi kraj spuštao na niže i s vremena na vreme trzao.

Slično kosi, oko vrata, do zatiljka, pružao se venac krznene postavice duge, široke jakne.

Preko pantalona nosio je „betving” štitnike za noge, iako sa govedima i rančerskim poslom nije imao nikakve veze.

Da ih je nosio dugo, govorile su zamašćene ivice i iskrzane kožne kopče sa strane.

— Kakav je posao? — upitao je Kalagan.

Toktojan je šmuknuo zadimljeni vazduh u nos i namrštitio se. Zatim je sručio sadržinu cele pivske čaše u grlo.

Učinio je to s paklenim zadovoljstvom i neopisivom brzinom.

Za trenutak se samo po brkovima zabelasala pena, a onda je i to nestalo kao čarolijom.

— Sitno — odgovorio je nemarno lupež, motreći da se nečije uho ne približi suviše. — Sat posla... i trk.

— Banka?

— Ne, šerif!

Kalagan podiže glavu.

Učinilo mu se da nije čuo dobro.

No, Toktojan nije izgledao kao čovek koji zbija viceve sa strancima.

Samo su mu sitne, svinjske oči lukavo bljesnule.

Iza njegovih leđa, „nemi” Mel je bezizrazno buljio oko sebe. Stajao je nalakćen levom rukom o šank; raskopčane jakne, oslobođenog prolaza do drške starog mornaričkog kolta.

Jazbina u kojoj su se slučajno našli, bila je tesna i prepuna. Bret Kalagam se više nije sećao njenog imena.

Raton se mogao svrstati u pogranične gradove iako je od granice bio prilično udaljen u odnosu na ostala manja naselja istočno od izvora Kanadian Rivera.

Koliko je Toktojan upadao u oči svojom zapreminom i količinama piva što se slagalo u trbuhu kao u buretu, i koliko je Mel Tjuborn izazivao blagu podozrivost i gađenje, toliko je Bret Kalagan bio neupadljiv i bezbojan.

Odevao se kao najobičniji kauboj, koji traži posla i ne bira kakav je, samo da zaradi.

Čelo mu je bilo prenaplašeno istureno, kao komad kamena podmetnut pod šešir, da bi zaklanjao oči od sunca i svetla, pa se činilo da večno stoje u senci.

Ulubljen nos uzanih nozdrva bio je stešnjen između obraza, koji su bili u tom delu klobučasti, pa se činilo da mu osmejak uvek lebdi po ustima poput dima neugašene cigarete.

Jedino što je privlačilo pažnju na

Kalaganu bio je opasač sa zlatnom šnalom.

Bio je to rad čuvenog kožara i sedlara Pita Batlera iz Dalharta, čiju je kćerku Kalagan odveo u Borger pre šesnaest godina.

— Zar je ratonski šerif primio neko nasledstvo? — interesovao se Kalagan.

— Nije! Samo se kod njega nalaze plate za železnicu.

— Zašto kod njega?

Toktojan sleže ramenima, liznuvši prst kojim je prethodno obrisao penu sa ruba velike čaše.

— Stigle su kasno, da bi se prenosile noću do gradilišta u Igl Kemp — šmrknuo je kroz nos. — Platilo sam pedeset dolara to obaveštenje — namignuo je kratko. — Hoćeš da znaš kome?

— Briga me.

Toktojan je klimnuo glavom zadovoljan odgovorom.

Ponovo je sasuo pivo u sebe. Upijao ga je poput sundera.

— Šerif misli da niko ne zna o tom novcu u njegovoj fioci — nagao se Toktojan prema svom novom poznaniku. — Ti bi bio zadužen da umaknemo noteri. Ništa više.

— A šerif?

— Šta šerif?

— Nemam nameru da se mešam u ubistvo zakona...

— Bah! — prvi put je Toktojan jače razvukao brkove i usta; sitne oči sad su se iskosile u podrugljivom izrazu — nisam ni ja tolika budala, Kalagane. Šerif će dobiti samo čvorugu, ništa više.

On laktom munu Tjuborna.

— Čovek ima principe — dobio je preko ramena. — Šta ti kažeš na to, „nemi“?

Naravno, Mel Tjuborn nije dao odgovor.

— Kaže da je to trebalo ostaviti kod kuće — prevodio je Toktojan ćutanje svog kompanjona. — Odakle si?

— S istoka.

— Istok je veliki.

— Znam.

Kalagan iskapi svoj viski i odgurnu čašu.

— Platiću turu — ponudi Toktojan.

— Ne — odbi ovaj. Vratnom maromom je obrisao usta. — U poslu volim da imam bistru glavu.

— Sve mi se više sviđaš — iscerio se bandit.

Malo kasnije, sva trojica su izašla napolje.

Trebalo je sačekati da ulice opuste i da šerifovi pomoćnici odu u suprotnom pravcu u obilazak grada.

Šerif je, naravno, ostajao kraj novca, budan i oprezan.

Gasu Toktojanu je sve to izgledalo jednostavno i lako. On nije znao tačno kolika je suma kod ratonskog čuvara zakona, ali je pretpostavljao da nije manje od trideset hiljada dolara!

Vredelo je i pomučiti se za toliki novac.

To što će šerif i železnički detektivi krenuti za njima u poteru, sada ga više nije zabrinjavalo.

Verovao je da će ih Kalagan namamiti na sasvim suprotnu stranu.

Oni će ih tražiti u pravcu Sangra de Kristo, a Toktojan je računao da će umaći na jug.

Debeljko je podrignuo, potapšao svoj trbuh, a onda mu je lice dobilo iznenada tvrd, poslovan izraz.

— Imamo konje — podigao je jedan prst — imamo oružje — nastavio je da podiže ostale. Tu je noć... Tu je momenat iznenađenja... I peto; umesto dvojice, ima nas trojica.

— To je suviše malo da bi se prišlo šerifu — napomenu Kalagan.

— Ti samo budi spreman kraj konja — pritisnuo je on svoj mesnati kažiprst na Kalaganova prsa.

— Samo?

— Zar je to mnogo? Mel će „zagovarati“ šerifa, i dok ovaj bude shvatio da pred sobom ima nemog, biće kasno.

Kalagan se obazre; istina, ulice su bile puste, ali, svakog časa neko je izletao iz saluna, a i pomoćnici su mogli da se vrate sa pola puta?

— Uplašio si se? — podrignu se Toktojan.

Istog časa, oseti na trbuhu cev kolta.

Nije čestito ni primetio munjevit pokret bledunjavog sagovornika.

— Hej — uzviknuo je promuklo — u redu, šalio sam se...

Tjubornova šaka spustila se na mornarički kolt, no, to beše sve.

Bret Kalagan nije ni pitao koliki je njegov udeo.

Pošto nije direktno učestvovao u

napadu na zakon, bilo mu je skoro svejedno. Držao je konje i imao zadatak da ih odvede u bezbednije predele.

Toktojanov plan je bio čudovišno prost; u stvari, tako prost da je mogao čak i da upali!

Ne izmenivši više mnogo reči, uputili su se prema kancelariji ratonskog šerifa.

Kalagan je pojahao svog sivca i poveo njihove konje u senku suprotne strane ulice, prema velikom ambaru nekog Klintona Lekrea. Šta će od svega ispasti, pitao se ispunjen radoznalošću.

Toktojan je iznenada nestao, a Tjuborn se našao sam pred velikim drvenim vratima šerifske kancelarije. Sa malog prozora, kroz rešetke, prosipala se crvenkasta svetlost u kvadratu isečena.

„Nemi” Melvil je skinuo kapu, rukom razbarušio svoju kosu, pogledao još jednom okolo, i snažno zalupao!

Bila je to, za Breta Kalagana, komična situacija!

Zar su mislili da će ratonski šerif tako naivno nasesti na kreveljenje jednog mutavka?

Vrata su se, zaista, otvorila.

Međutim, krupni kosmati čovek sa zvezdom prvo je isturio cev puške, a onda sebe.

Mel Tjuborn je skakutao, mlatao rukama i pokazivao u jednom pravcu. S vremena na vreme ispuštao je nerazumljive glasove i pokazivao da se nešto gadno negde dešava, ali, da to ne ume da objasni.

Šerifova cev se najzad spustila dole. Zvezdonosac se počeo za uhom, i baš tu ga je pogodio Toktojanov kolt!

Nebesa!

Debeljko se nečujno prišunjaio, i čovek se skljkao kao posečen bor.

A na ulici nikoga!

Onda su oba lupeža uskočili kroz odškrinuta vrata unutra.

Bret Kalagan se još uvek iščuđavao kada su se oni pojavili, praćeni nečijim povcima.

Kasnije su mu rekli da su to vikali neki zatvorenici zahtevajući da im otključaju rešetke na ćelijama.

Međutim, Toktojan i Tjuborn su ipak imali dvostruki peh.

Prvo, ratonski šerif nije bio dovoljno jako ošamućen pa se u vreme pridigao i dokopao svog oružja.

Drugo, iz njegove fioke uzet je najmanje deo novca, onaj što je ležao otkriven. Svega pet hiljada dolara!

Ostatak se verovatno nalazio dublje zavučen, ili nečim prekriven.

Pljačkaši nisu imali vremena da se više pozabave tim, s obzirom da ih je „presekla” vika zatvorenih šerifovih „pretplatnika”.

Bret Kalagan je video kako pod čizmama begunaca prašte hici.

Debeli Gas Toktojan je s neverovatnom lakoćom uzmicao prema spremljenim konjima. Njegova korpulencija zaista mu nije smetala u okretnosti.

Mel Tjuborn je, takođe, poskakivao, uzvraćajući vatrom tek koliko

da onemogućiti šerifa da bude precizan.

Bacili su se u sedla kad su na ulicu ophriili posetioci krčmi i saluna. Istina, oni su se gomilali na tremu, ali, ko im je garantovao da neko neće iz gomile nasumce opaliti u njihovom pravcu?

— Brže! — zadihano je pisnuo Toktojan i ošinuo krajevima uzda svog konja.

Epilog pljačke bio im je više nego bedan!

Čuvar zakona nije „odležao” koliko su planirali, a od potere ih je delilo najmanje petnaestak minuta!

Toliko će biti potrebno zvezdonoscu da okupi svoje pomoćnike i podbuni one polupijane i besposlene momke iz saluna da hvataju begunce.

Kalagan je o svemu tome najmanje razmišljao. Njegovo je bilo da umaknu što brže i što uspešnije. Znao je desetak dobrih trikova; ako je polovinu njih umeo šerif da očita, polovinu neće moći.

Pogotovu što je noć.

Lupeži su poslušno jahali za njim, paralelno sa drumom za Takankari.

III

...Sobičak je bio u mraku; prošao je pored raspuklog ogledala, ali, od njegovog lica video je samo mrlju.

Lice nekako tuđe, vanzemaljsko.

Čelo je ostalo kao i ranije, izbačeno i nadneto nad upale obraze, nad očne duplje i smežurane, spla-

snute obraze koji se mesecima nisu razvukli u smešak.

Oni su dolazili.

Zamišljao je njihove izraze, rugao se njihovim nadanjima.

Puška u ruci kao da oteža.

On se odvuče do velike stolice sa naslonom i sruči u nju.

Oružje stavi preko krila.

Sedeo je tako okrenut vratima.

Oni su mogli samo tu da naiđu.

Nikuda više.

Prozori su bili suviše uzani, krov previše truo da ih izdrži.

Tri godine je prošlo od tada.

Tri godine!

Ipak su zakasnili... Njegov sin Fleš, nije bio tu, da bi mogli preko njega da mu zaprete.

Odjahao je sa svojom tajnom!

Po drugi put te večeri, Bret Kalagan se beskrvno iscerio u noć...

Oni su se približavali prokletu oprezni, s isukanim koltovima; na sve spremni.

I on je bio spreman.

Život je, uostalom, uvek bio ispušten neočekivanostima.

I one noći, umesto trideset hiljada, Gas Toktojan je izbrojao svega pet.

Da nisu bili sve vreme zajedno, verovatno bi posumnjali da je negde sakrio!

Ali...

IV

Bret Kalagan je, istina, zameo trag poteri iz Ratona, ali su morali da se prebace i divlje predele. Dva

dana su se, izgubljeni, lomatali po gudurama Đavoljeg Klanca, gladni i žedni. \

Posle toga su sišli u prvo naselje, Lobo Ajs.

Pošto su se uverili da tu ni u kom slučaju nije mogla da stigne vest a napadu na šerifa i novac železnice, tri begunca su zauzela sto u jazbini zvanoj „Beli mustang”.

Ime krčme imalo je veze sa vlasnikom, konjskog lica i zuba, bleiskastog pogleda i grbavih leđa.

Lobo Ajs je bilo mesto nepoznato za Kalagana i njegove nove prijatelje.

Kako je bila noć, osim nekoliko najbližih kućeraka nisu zapazili ništa posebno.

Okružavala su ga brda, što je značilo da se ljudi u njemu bave ili kopanjem neke rude, ili hvatanjem divljih konja, ako je takvih uopšte bilo.

Gasu Toktojanu bilo je svejedno; on je pozeleo bure rashlađenog piva, a doznao je da ima samo lošeg viskija.

Razočaranje na licu bilo je prosto smešno.

Vlasnik „Belog v.ustanga” je nekoliko puta ponovio, i zakleo se, da piva nikada nije ni bilo. Pošto je najzad bio ubeđen da ga čovek sa konjskim licem ne zavatlava, zatražio je viski sa dosta vode.

Desetak uglavnom ćutljivih i bezbojnih tipova s apatičnim interesovanjem dočekao je tri prašnjava, zabradena stranca.

Ako su im neka pitanja i lebdela

na ustima, tamo su i ostajala posle izmenjenih pogleda.

Jedan stranac, mogao je ponekad da posluži za svađu.

Dvojica, to je već zavisilo od okolnosti i procene.

Međutim, tri jahača, ovakvog izgleda i ovakvih koltova, to se moglo nazvati mirnim doćekom. Svako neka gleda svoja posla.

Sav novac nalazio se kod Toktojana.

„Beli mustang” imao je četiri velika drvena stola, klupe bez ikakvog naslona, šank u obliku sanduka i policu sa bocama.

Ni ogledala, ni zavesica, ni čaršava... Samo onoliko koliko je potrebno da se sedne.

Dok su Toktojan i Tjuborn požurili da svoje ispucale usne i suva grla razblaže viskijem, Kalagan je nekako izmamio od krčmara komad sušene govedine i nekoliko prženih jaja.

Tek posle je zatražio piće.

Prazni želuci dvojice lupeža teško su svarili viski. Iznenada su osetili malaksalost, pred očima im je maglilo, a zadebljali jezici teško su iznalazili prave reči.

Gas Toktojan je znao u kom grmu leži zec, ali, nije vredelo da psuje samoga sebe.

Kalagan ih je mirno posmatrao; uostalom, njemu je bistrina oduvek bila neophodna. U poslu kojim se bavio, pijanstvo je umelo da se osveti.

Opreznost iščili, refleksi se istope, brzina gubi...

Toktojan je raširenih nozdrva udisao miris prženih jaja iz Kalaganove činiže.

— On nas je prešao — obratio se on Tjubornu, žmirkajući svojim sitnim, polusklopljenim očicama. — Prvo je jeo... a onda pio. Razumeš? Prvo jeo...

„Nemi” Mel je klimnuo glavom, ali bez određenog izraza.

Dok je lako pijanstvo Toktojanu odrešilo jezik i činilo ga brbljivim i žustrijim, ovoga je obuzimala ukočenost.

— Neka i nama donesu po jednu — pozvao je vlasnika „Belog mustanga”.

Ali, umesto njega, stolu je prišao stranac odeven u krzno.

Imao je kapu sa dabrovim repom, veliku riđu bradu i mali, kožnu torbicu preko ramena.

Umesto opasača i kolta nosio je samo nož, sa drškom od roga bufala.

Mogao je imati oko četrdeset, četrdeset pet godina najviše.

Iz brade su izbijali lepi, beli zubi obloženi ustima kao crvenim somotom. Zelene oči, nešto zamucene od pića i dima, otimale su se borama po uglovima.

Bio je visok, snažnih udova, nesigurnog koraka, šireći zadah viskija oko sebe kao da je njime poliven od glave do pete.

Kalagan je podigao pogled, no, čovek je zurio u Toktojana.

— Pa, tebe nisam zvao? — namrštio se lupež, otreznivši se naglo. — Šta hoćeš?

— Baš mi se učinilo da mi nudite da sednem — rekao je ovaj i seo.

Kalagan pomisli kako Toktojan u sebi zaključuje da ovaj tip možda ima neke veze sa zakonom. No, tako uopšte nije izgledao.

Tjuborn se naglo ispravi i levi kraj usta mu se nekoliko puta zgrči.

— Imate pare? — upita čovek.

Toktojanova koža kao da se naježi.

— Pare?

Kalagan je još uvek bio siguran da je posredi nesporazum.

Bilo 'je zaista neverovatno da ih je neko čak dotle, i tako brzo, sustigao iz Ratona!

Pogotovu ovakav čova, koji liči na traper a ne na nekog policajca.

— Ako imate, lako ćemo se pogoditi. U redu?

— Nije ništa u redu — javi se Kalagan. — Tražite li piće... ili nevolju?

— Da — složi se i Toktojan — izaberite, čoveče!

— Ni jedno ni drugo — veselim glasom je objavio ovaj, a zatim se sasvim utišao. — Imam šansu da kupim ranč... Za mene i Matildu. Divan komad zemlje, da se uzgoje stoka i čopor dece... Samo pet hiljada dolara!

— Ma — zablenu se Toktojan u Kalagana — ko je ovaj? I o čemu govori?

— Zovem se Dejvi Berd, gospodo — ispravi se traper kao da će zvuk njegovog imena naneti u krčmu vetar pun zlatne kiše. — Lovac, krotitelj, tragač, rudar, traper... sve

pomalo... i pomalo ništa. Ali, pogođićemo se... Ja, malo sam popio, ali ne smeta. Mozak mi radi bolje od jezika. U redu?

— Ja sam tražio pržena jaja — zarezha Toktojan, vidno neraspoložen činjenicom da mu se jezik otima ispred misli.

— Jaja? — s gađenjem izgovori Berd. — Radi se o milionima, a on... Jaja!

Gas Toktojan zatrepta.

— Što malo ne prošetaš? — predloži mu.

— Treba mi pet hiljada dolara, za ranč — odgovorio je momak i izvukao ispod krzne kape neki smotuljak. — Za uzvrat dajem ovu mapu do indijanskog groblja.

— Groblja? — načulji uši Kalagan. — Kakvog groblja?

— Lepog — sleže ramenima Berd. — Puno je mrtvaca, kostura, zlata, dijamanta, dragocenosti koje živ čovek još nije video...

— A ti jesi? — podsmehnu se Bret.

— Umeš da čitaš? — razvi on ko- mađ tanke kože.

Kalagan razazna ucrtane, nerazumljive znake koje su predstavljale reke, brda, prevoje, konačišta, drveće... ali, samo znaci. Nijednog jedinog slova.

Pa ipak, on je to već viđao i ponešto nagađao.

— Čije je to?

Berd sklopi kožicu i stavi ponovo pod kapu.

— Ja sigurno nisam iscrtao — rekao je. — Ovo je put do indijanskog groblja u Vaja Manti sasvim

dole na jugu... Nećete? Samo pet hiljada dolara... i zlato je vaše. Zlato! Sam da odete i uzmete ga...

— Što ga ti nisi uzeo? — upita Kalagan.

— Moja stvar — smrče se Berd.

— Ja... drugo je sa mnom, bio sam sam, a njih...

— Njih?

— Čuvari tog groblja, do đavola! Sve neki starci, sa kopljima otrovanih vrhova. Nikada se više ne bih vratio tamo, gospodine, ja sam po prirodi miroljubiv... A Matilda očekuje već dete...

— Tu priču si već mnogima ispričao?

Berdove oči bljesnuše.

— Ne verujte mi... Uostalom, ka- ko hoćete! Ja... Nikoga ne molim. Vi ste stranci, vi možda imate no- vac kojim bih kupio ranč... Ovde toliko niko nema, osim možda Bjuk- enana, a on bi se pre rastao od ži- vota nego od pet dolara!...

— O čemu on to? — prasnu Tok- tojan.

— O zlatu — okrete se Kalagan prema debelom lupežu. — Kaže da ga imao na stotine hiljada dolara, samo da se uzme.

— Kako? — počeo da dolazi sebi ovaj.

— Daće nam mapu do tog mesta a mi njemu pet hiljada dolara.

Dejvi Berd je zaključio da je, ipak, Gas Toktojan najglavniji od njih trojice, mada je Kalagan de- lovao najtrezvenije.

— Kakve su to priče? — zagrok- ta debeljko, zametuvši se. — Kakvo zlato? Ko je lud da poveruje u to?

— Ja — reče Kalagan.

— Ti? — iznenadi se lupež, iskreno zbunjen. — Kako možeš da budeš siguran u tu blesavu priču? Groblje, Indijanci, zlato, dolari... Bah! To su... kako ono zovu? Le... Legende? Šta ti kažeš na to, „nemi“? — okrenuo se prema Tjubornu.

Ovog puta činilo se da „nemi“ Mel nije uz svog prijatelja.

— Gle? — ušmrknu Toktojan vazduh. — Ti si izgleda bolje čuo od mene? Nemoj me ubeđivati da veruješ u te mape?

Dejvi Berd se osmehnuo; zubi su mu zacaklili kao staklo pod suncem.

— Mapa je prava — rekao je, podižući prst — ali, nisam rekao da je lako doći do groblja. Ja ne bih želeo ponovo... Nikako! A vi, mislim da ste vi pogodni za to...

— Misliš: pohlepni smo? — upita Kalagan.

— Da!

— Bar si iskren — zareža Toktojan. — Ali, nema ništa za tu mapu... Ne verujem u nju. Uostalom... nemamo pet hiljada dolara!

— Zar nemamo? — začudi se Kalagan.

— Nemamo, bar ne za šarene laži — lupi Toktojan šakom po stolu i skrenu pažnju ostalih na sto za kojim je sedeo. — Uostalom, gladan sam!

— A ako je tačno? — naže se Kalagan prema njemu. — Možeš li zamisliti gomilu zlata, od koga te ceo log života neće boleti glava? Ništa ne radiš, uživaš, puno žena oko tebe, more, topla klima, ceo grad ti

pod nogama, mućaćosi ti pevaju uz gitare...

— Batali! — namršti se Toktojan, trljajući šakom usta. — Što si se raspricao? Zar si poludeo?

No, Bret Kalagan nije bio lud.

On je mogao da razlikuje PRAVU mapu od falsifikata. A mapa kod traperera bila je originalna.

Mogao je za to da stavi glavu pod sekiru.

Uostalom, bilo je nešto u vazduhu što je „govorilo“ da Dejvi Berd ne laže.

Kakvog bi razloga imao da im priđe sa takvom neverovatnom pričom, ako nije istinska?

Morala je da bude tačna!

— Zašto ne bi pošao sa nama? — iskušavao ga je Kalagan.

— Zbog Matilde — raširio je ruke simpatični Berd. — Ona zahteva da budem s njom, pred porođaj... ranč je divan, gospodine! Ima vodu, ima pašnjake, ima... A samo pet hiljada dolara, i to odmah!

— Kako znaš da to groblje postoji? — pitao je Toktojan Kalagana.

— Znam za Vaja Mantu — odgovori ovaj. — To je skrovište poglavica Juma Indijanaca... Mislim, onih pokojnih. Međutim, ne znam da ga je ijedan beli čovek otkrio — nastavio je, pogledavši u Berda. — To je svetinja.

Traper podiže ruke, kao da se brani.

— Nisam ni ja — rekao je. — Nisam... Mapu sam našao kod jednog umirućeg Indijanca, dok sam postavljao zamke. Ne sećam mu se imena,

ali znam da je bio krenuo u lov pa naleteo na grizlija... Nisam imao ništa kod sebe — šaputao je Berd — osim viskija. Time sam ga osvežavao, ali, nije mu bilo spasa... Ne znam šta mi je bilo te sam ga pretresao... Ovo sam našao, rekoh. Kad je video mapu kod mene, podivljao je... Kao iz mrtvih da je ustao! Čuo sam samo „Vaja Manta... Vaja Manta”...

— I krenuo si? — prezrivo će Toktojan.

— Jesam — odgovorio je Berd. — Nosio sam ga na leđima.

— Indijanca?

— Da, nije bio mrtav, a želeo je tamo! Malo mi je govorio, malo sam tumačio znakove, ali, nisam stigao na cilj. Starac je umro... a mene su isterali sa visoravni... Kad sada razmislim, možda bi me mirno ubili da im nisam doneo Indijanca...

— Zanimljivo — procedi Kalagan.

— Bili su iskićeni perjem, namažani bojama, uvelih lica i naborene kože, nagi do pojasa... Pakao! Kao zli duši, eto! Jedno koplje je samo okrnulo mog paripa i on je pao mrtav!

— Ali zlato — nestrpljivo će Toktojan — kako znaš da ga ima kad nisi ni kročio?

— Znam — žustro je uzvratio Berd. — Kod starog sam pronašao narukvicu, oko mišice... A običaj Juma Indijanaca je da sa mrtvima sahranjuje sve što je imao. A poglavice imaju mnogo. Oni ne cene zlato, već oblike od njega...

— Gluposti!

— Nisu gluposti — promeškolji se Kalagan.

— Gluposti! — ponovo je lupio šakom Toktojan. — Zna li vi koliko je pet hiljada dolara? E-hej!

— Da, naročito u Ratonu — primeti Kalagan.

— Ja taj novac moram sutra da predam vlasniku ranča, ili će objaviti prodaju preko liste. A onda, znate kako je... ko da više!

— Dakle? — okrete se Kalagan prema debeljku.

— Šta „dakle”?

— Hoćemo li mapu ili ne?

— Naravno da nećemo — bregnu se Toktojan i nervozno protrlja čelo palcem i kažiprstom. — Hoćete da me smuvate, a? Ne dam svoj deo! A ni Mel njegov...

Tjuborni dohvati Toktojana za lakat i povuče. Potom napravi nekoliko pokreta šakom, opisa krug a onda izdiže tri prsta. Zatim savi dva.

— Šta? — smrće se Toktojan. — Izdaješ me?

— Gospodo — nakašlja se Berd — ja moram do jutra naći pet hiljada dolara. Ako nemate, ništa onda... U redu? Zaboravite šta sam vam predložio.

— Može tri hiljade dolara? — zapita Kalagan.

Traper odmahnu glavom.

— Treba mi pet — rekao je.

— Nemamo toliko — reče Toktojan.

— Kako hoćete — slegnu ramenima Berd. — Kad se budete kajali, ovo neće biti pod mojom kapom. Uostalom, ne može ga svako ni ras-

tumačiti — pogledao je u Kalagana — osim vas možda.

— Zašto samo on? — iskosi se Toktojan.

— On najbolje zna zašto — nasmejavao se Berd. — Video sam mu u očima, kada je gledao mapu. Kladam se da je bar trećinu zapamtio?

Kalagan je ćutao.

— Četiri hiljade — odjednom je lupio Toktojan — ni centa više!

Tjubornovo lice se nabra; činilo se da ga obasjava zadovoljstvo. Međutim, traper nije bio oduševljen.

— Pet — samo je kazao.

— Slušaj, čoveče — obrati mu se Kalagan — mi imamo pet hiljada dolara, svega. Mora i nama da ostane nešto ako se odlučimo na put. Moramo da kupimo opremu, ćebad, hranu... To sve košta.

— Četiri i po — pruži ruku Berd, otkrivajući zube. — Ostalo ima Matilda, štedela je. Dogovoreno?

Kalagan pogleda u Toktojana.

Debeljko se preznojavao.

Toktojan pogleda oko sebe; nije šerifa, potera, tek šestina od novca železnice, a sad ga je trebalo dati nepoznatom slatkorečcu za komad stare kože!

Nebesa! Šta je to s njim?

Za mu je viski pomutio mozak?

Možda bi Toktojan odoleo svemu, da ga Tjuborn nije „povukao”.

Nemi kompanjon bio je „za”.

A kad je on „za”, onda tu ima nečeg!

On nezadovoljno pruži ruku u mlak, kratak stisak.

Dejvi Bret skide kapu i izvuče smotuljak.

Toktojan pogleda oko sebe; nije želeo da bilo ko posmatra tu scenu. Novac i nije bio njegov, već železnice. Berd to nije znao, a možda ga se nije ni ticalo!

Traper još jednom prebroja svežanj, složi i cmoknu ga na kraju.

— Svratite na ranč ako nekad prođete ovuda — pozvao ih je.

— Tada će ti sin već biti veliki — dobaci Kalagan.

Dejvid Berd je izašao napolje.

Nacrt isписan indijanskim znacima ostao je na sredini stola.

Niko ga nije taknuo.

Bret Kalagan, Gas Toktojan i Mel Tjuborn zurili su u njega kao opčinjeni. Činilo se da iz tih nerazumljivih vijuga i crta već počinje da zrači žuti metal!

— To je to — promrmlijaao je Toktojan.

— To je — rekao je Kalagan.

Debeli lupež je palcem obrisao krajeve svojih brkova.

— Ako je ovo samo bajka — kazao je polako — neko će da mi plati.

I pogledao u Kalagana i Tjuborna.

V

Tišina i tama.

Iako ga nije imao, Bret Kalagan je čuo otkucavanje zidnog časovnika.

Kao da je otkucavao poslednje minute.

Njegovo vreme je isticalo.

Jedva je disao, krv je umesto

pljuvačke izbacivao kad god bi se zakašljao. Ništa nije moglo da mu povrati zdravlje. Osećao je da se sušu, da postaje proziran, malaksio, uklet.

Kao dobar domaćin mogao je zapaliti lampu.

Zašto da njegovi bivši drugari pomisle da ih on čeka u mraku sa zapetom puškom?

Ako su mislili da će on nešto, kasnije, dovući sa Vaja Mante, grdno su se varali. Uostalom, raspitivali su se sigurno prethodno kako živi. I kad su rekli da jedva ima da pojede i popije, zaključili su da Bret Kalagan nije išao po zlato.

Jedva milju od Borgera, na zapad, Kalaganova koliba se krila u gustišu šume, sa „jezikom” pašnjaka ogradenog žicom.

Uzalud je sve bilo.

Ženu su mu sahranjivali kad je bio deset milja pred gradom.

Sim je nosio mišlju da sve proda i ode bilo gde.

Otac ga je nagovorio da pričeka, da zajednički prionu na posao. Ali, stalno su propadali. Jednom je uginula stoka od neke bolesti, drugi put je letina propala pod gradom, treći put su u požaru nestali ambari sa žitom...

Umesto da radi, Kalagan je sve češće padao u groznicu, bunilo, pljuvao krv i kopnio...

Za tako kratko vreme, on je jednostavno „iščezao”.

Nije se mogao prepoznati.

Da mu je neko predložio ponovo

jahanje za Vaja Mantu, on bi mu rekao da je sišao sa uma!

Ali onda?

VI

Čari ravnice odavno su iščezle kad su u brdima nabasali na ledeni vetar i kišu.

Sa mesta na kome su se našli, po danu, videli su Maskvero.

Ali, to je tek bio početak jahanja.

Dva dana kasnije nisu videli ništa osim brda, divljih planinskih brzaka i šumskih zveri.

Što je najgore, nisu smeli da troše olovo na hranu pa su se dovijali na razne načine da ulove srndaća ili neku pernatu divljač.

Osećali su da su zašli na staze koje je prekrrio zaborav; ako je bilo tragova života, onda su vešto skrivani.

Lica trojice jahača pokrivala je brada poput inja.

Malo su razgovarali,

Bret Kalagan je najviše vremena provodio nad mapom, ne želeći da pogrešno protumači bilo kakav znak.

Hteo je da bude siguran u svoje tumačenje, makar u vremenu gubili dva puta više od predviđenog.

Dok je Mem Tjuborn, po običaju, ćutao, Toktojan je mogao na miru da psuje i kune. Žalio je pet hiljada dolara kad god bi bio zle volje.

A zle volje bio je čim bi kišila,

ili osetio glad, ili morao da pregazi kakav potok, ili se pentrao po kamenim naslagama stena što upiru u nebo svoja pljosnata temena.

On još nije mogao da dočara sebi gomilu dragocenosti u dolarima. Sve je to bilo sitniš... drangulije, ogrlice, prstenje, minduše, gotovina iz banke je mnogo sigurnija i opipljivija!

No, Kalaganova fanatična uverenost da groblje na Vaja Manti postoji, činila ga je strpljivijim nego ikada.

Uz to, Tjuborn je mirno sve podnosio i nije se požalio nijednim pokretom.

Trećeg dana pred sumrak, Bret Kalagan je savio kožnu mapu i stavio pod kaput.

— Znaš napamet? — upitao je Toktojan.

— Ne, već smo na cilju.

— Gde? — okrenuo se oko sebe debeli bandit. Video je samo stenje. Na ovoj visini bilo je dovalski toplo, nebo bez oblačka, vrelina kao da kroz lubanju prodire u mozak. Čak je i ponodne zažržalo svoj pritisak, osim ako se dolaskom noći ne preokrene „na glavu“.

— Dole — pokazao je Kalagan i usek.

— Dole? Pa, sve vreme smo se peli kao iarci? Gde si to pročitao da je dole?

— Nacrtana je strelica, sa dva kruga.

— Šta to znači?

— Protivostavljam dve stene, ili dve pećine. Tako nešto.

— A je li nacrtano kakvo otrovno koplje? — podrugnu se Toktojan.

— Videćemo!

Instiktivno, sva trojica su izvukla puške iz kožnik uvlaka o sedlima.

Kalagan je pogledom istraživao okolinu.

— Misliš da nas neko već prati? — tiho dobaci debeli lupež.

— Videćemo.

— To si već rekao jednom — prasnu ovaj. — Šta ćemo sa konjima? Tuda ne mogu ni ja da prođem sa stomakom...

— Da ih pričuva Tjuborn?

Ali, ovaj je žestoko odmahnuo glavom. Verovatno nije želeo ništa da propusti.

A možda se i plašio stena i već zatamnjenog neba nad njima.

Uprkos toploti, povrnuti su kragne i tiho se spustili.

Kalagan je išao napred.

Usek je počinjao grmljem; činilo se da ih stotine oštih bodljica cepa po odeći i koži.

Ali, nikako još nisu nailazili na proširenje.

Iznad njih videla se pukotina neba. Ništa drugo.

Ako su Juma Indijanci ovuda nosili svoje umrle poslavice, onda su sigurno imali dara da lete!

ili su to činili pomoću dugih motki?

Ko bi to sada znao, razmišljao je Bret Kalagan; kapci su mu bili vraški izorehani, ruke takođe.

Gde su ona dva kruga?

I šta su.

Gas Toktojan je nekoliko puta otvarao usta da opsuje i uvek bi odustajao.

Breктаo je, tarući trbuhom hrpavu površinu stena.

Najzad je usek počeo naglo da se širi.

Kalagan zastade.

Oni krugovi sa mape... bila su dva stara štita!

Nalazila su se prislonjena o uglačan blok stena. Između njih verovatno se nalazio otvor, zastrt šarenom ponjavom izatkanom davno u nekom viggvamu.

Na zemlji je, poput kipa, sedeo mršav Indijanac, zamazan ratničkim bojama i sa velikim perom pod trakom.

Bret Kalagan ispruži ruku i zadrža Toktojana.

Sad su morali da budu tihi,

Veoma tihi!

Čuvar ispred groblja, ako je to bilo groblje, sigurno nije bio sam.

Ali, gde su ostali?

Gas Toktojan je iz pojasa izvuкао nož, ali, nije mogao od Kalagana da se razmahne.

Dok ga je grimasama pozivao da se skloni ili saagne, nespretno je zakačio čizmom komad stene. Indijanac je prvo otvorio oči i ukrutio se.

Nepomičnost je bila samo varka.

Neobično za svoje godine, on je dohvatio tomahvak iza zastora.

— Beži, do vraga! — opsovao je Kalagan, odgurivši od sebe pri-

kleštenog Toktojana. — Poludeo je!...

Ratnik je zaista izobličienog lica jurnuo prema njima, vitlajući sekirom.

Kalagan je bio prvi na udaru.

Ovog puta nije mogao da izbegne da ne puca. Čak nije ni razmišljao šta će pucanj izazvati. Bio je u situaciji da spasava život, jer mu ostala dvojica nisu mogla pomoći.

Pritisnuo je obarač.

Indijančeva ruka, u vazduhu, zaustavila se kao da je zakačena o nevidljivi nit. Glava mu je klonula na prsa, jedna noga se povila u grču.

Pao je na kolena, smrskanog trbuha. Pokušao je da se podigne, ali uzalud.

Onda je krenuo da puzi, s neopisivom mržnjom u očima.

Kalagan nije stigao da opali još jednom.

Stari ratnik je pao skoro pod njegovim čizmama.

Tri lupeža su nekoliko trenutaka provela u tišini.

Očekivali su neki zvuk, koji bi oglosio novu opasnost.

No, sve je bilo mirno.

— Kreni već jednom — požurivao je Toktojan Kalagana.

Pošto su se nekoliko puta okrenuli oko sebe, Gas je podigao šareni zastor.

Vraga!

Bila je to ogromna nešina. osvetljena sa nekoliko bakli. Osjećala se trulež, čudan neki miris nepoznatih

biljaka koje sagorevaju, zadah koji ostaje dugo vremena pre nego što iščili kroz pukotine ili neki drugi otvor.

U zemlju su bila pobodena koplja, a na vrhovima nosiljke zastrte lišćem, čebadima, darovima.

Na njima su se oertavala tela mrtvih. Bili su to još kosturi presvučeni kožom. Vračevi su ih nečim mazali pa su uspeli da im dugo održe oblik.

Ali, pri odsjaju baklji prizor je bio stravičan.

Svega je tu bilo osim vazduha.

Zakoračili su oprezno, kao da na svakom koraku očekuju neku zamku. Ispod njih se nalazio istrulelo lišće.

Pažnju im je privukla prva nosiljka; u stvari, privukao ih je poznati odsijaj žutog metala.

Nalazilo se više glave mrtvaca. Nekoliko oblikih predmeta od zlata!

Gas Toktojan je razrogačio oči. Sva sumnjičavost je nestala. Bili su na cilju, a on je brojao mrtve kao da prebrojava zlatnike.

Međutim. Bret Kalagan nije delio njegovo oduševljenje istim žarom. Bilo je zaista čudno da ovo mesto čuva samo jedan stražar.

Mora da su se ostali nalazili u blizini. Možda u lovju. Mi na nekom obredu, niima samo dosturom?

Sijaj zlata već je počinjao da zaslepljuje oba lupeža.

Kalagan im prepreči put nuškom.

— Šta je? — zaškripa Toktojan, otvorenih usta.

— Moramo što pre odavde — odgovorio je Kalagan isto tako tiho.

— Kako? Ti si lud!

— Još nisam... Jedan stražar ovde, to je glupost, Gase. Ima ih još i mogu nas ovde pohvatati kao pacove!

— Pa šta? — pljesnu debeljko po kundaku svoje „vinčesterke” — sve ćemo ih nafilovati olovom...

— A oni nas otrovom. Ja ne bih oklevao.

— O čemu govoriš?

— Vratio bih se natrag do konja, uzeo torbe, napunio ih i odmah odjahao, pre nego što se pojave ostali.

Toktojan je razmišljao brzo.

Uostalom, zašto bi dva puta razgledao, kad je to mogao da čini puneći svoje bisage!

— Možda si u pravu — rekao je.

— Hajdemo!

Vratili su se istim putem.

Ovog puta samo išlo je nekako lakše i brže. Sada je Toktojan išao napred; njegov pozamašni trbuh kao da je razmicao stene u useku.

Prolaz je već bio sasvim mračan. Tek kad su iz njega izbili na proplanak gde su ostavili konje, vidljivost se pojačala.

Grozničavo su pohnali prema svojim sedlima.

Mek Tjuborn je bio najbrži. Preko ramena su mu se odjednom našle obe kožne torbe, prazne i spremne za punjenje. Pocupkiavao je očekujući Kalagana i Gasa da mu se pridruže.

— Ovo je malo — progundao je Toktojan, zagledajući zapreminu bisaga. — Trebalo je da ponesemo neku vreću?

Kalagan nije odgovorio.

— Baš sam budala — nervozno se nasmejao potom — pa, imamo čebad? Strpaćemo u njih, napraviti zavežljaj i okačiti o sedlo? Šta misliš, neće preopteretiti konje?

— Pa, možda ih nećemo opteretiti ni mi — odgovorio je ovaj suvim glasom.

Stajao je s druge strane svog sivca.

— Zašto ne skidaš torbe? — ljutnu se Toktojan. — Šta čekaš?

— Čekam da uzjašem, ako stignem...

— Ne razumem.

— I ne moraš... Ne okrećite se naglo, već uzjašite i trkom dole, ivicom...

— Šta bulazniš? — priskutavo se nasmeja Toktojan — Zar si sišao s uma? Kakav trk, kakvo jahanje? Idem da pokupim ono zlato da ne pronada tamo... a ti lupetaš o...

Kalaganov poled nije bio baš prazniikov. Očigledno je imao razloga za ovakav bezuman predlog.

— Ama, šta je s tobom? — zareža Toktojan.

— Pogledaj gore...

Toktojan poslušao. I sledi se!

Na rubu stene, kao u nebo uzleteli, videli su se konjanici.

Izgledali su kao priviđenja!

Pera su štrčala, poput noževa, konja uspravljena i nepokretna. Bilo ih je najmanje osmoro. Da, os-

moro, izbrojao je Bret Kalagan i osetio da mu se pod šešikom izdiže kosa.

Konjanici su u predvečerju izgledali kao od crne smole.

Stajali su poput kamenova.

Gas Toktojan je prevukao šakom preko očiju. Ne, slika nije nestala! Bili su to zaista Indijanci, s kopljima od otrova!

Nebesa!

Zar sada da im prepreče put do zlata?

— Što ne napadaju? — promrsio je kroz zube.

— Napašće! Čim se mi pokrenemo.

— Pripućaćemo svi zajedno...

Kalagan nije klimnuo glavom. On je ipak cenio život više od metala.

— Dovoljno je da te samo malo okrzne koplje — naglasio je — i da umreš brzo, u najcrnijim mukama!

— Pa, šta ćemo?

— Da bežimo.

— Bežimo? Pa, zar kad sam došao na cili? Neće me uplašiti šaka crvenokožih starkerja!

— Kako hoćeš — hladno je uzvratio Kalagan i rukama obgrlio jabuku sedla.

— Mel i ja ostajemo — prezrivo je kazao Toktojan.

— On ne izgleda oduševljen os tankom — dobacio je Kalagan.

I zaista, Tjubernova usta kao da su dobila napad grčeva. Mora da su mu Indijanci, nekada, ostali u lošoj uspomeni kada je glavu uvukao u krznenu okovratnik.

— On ostaje — skoro je naredio Gas. — A ti možeš da ideš do đavola!

Ali, sudbina nije htela da udovolji Toktojanu.

Kada je ponovo bacio pogled prema pretećim, nepomičnim ratnicama, ustanovio ih je da su se udvostručili!

— Šta, do...

Bilo ih je sada četrnaest!

Bret Kalagan se baci u sedlo i pljesnu sivca uzdom po vratu.

To je bio znak da Indijanci puste pokliči i poteraju svoje male konjiće prema njima.

Gas Toktojan opali iz puške, ali uvide da će ostati usamljen.

Tjubron je već mamuzao svog konja.

Smestivši nekako svoje salo u sedlo, Toktojan im se pridruži psujući.

Indijanci su se razdvojili; ne prestajući da halauču, samoubilačkom veštinom su upravljali konje po kliskom, stenovitom tlu. Više se nisu ocrtavali na nebu, počela je da ih pokriva tama.

Srećom, memorija Breta Kalagana vodila je begunce stazom kojom su došli, jedinom iolu prohodnom. Sve ostalo bilo je varka: negde bi se preprečila stena, negde provalija, negde šinražie koje se ni mačetom nije moglo saseći.

Kada su mislili da stižu neku prednost, pored Kalaganove glave probuhalo je konje i zabole se u stablo. Tu je ostalo podrhtavajući i na njega skoro licem nalete Tjuborn.

„Nemi” Mel je ispalio dva hica u mrak.

Odgovorio mu je krik...

Malo zatim, jedan mršavi konjić, bez jahača, izbio je pred njih i naglo skrenuo u stranu.

Čuvari grobnice Juma Indijana- ca raštrkali su se po grupicama. Oni su taj teren vraški dobro poznavali. Kad se uzme u obzir da im je bilo stalo da nijedan uljez ne ostane živ, onda je opasnost po Kalagana, Toktojana i Tjuborna bila više nego za vratom.

Veče, koje se spustilo prohladno i neprijateljsko, otežavalo je bekstvo.

Uz to, gonioци su umeli bešumno da jašu i da im se približavaju iz raznih pravaca.

Da Kalagan nije jahao napred, ostala dvojica bi ostavila kosti već na tom uzvišenju.

Tamu su presecali pucnji pušaka.

Kad bi ispraznili oružje, begunci su, nemajući vremena za punjenje, ostavljali vrele cevi u kožne uvlake i mešali se koltova.

Fijuk kopalja bivao je redji, ali pakleno blizu.

Gonioци su bili deo tame.

— Ne okreći se — dahtao je Kalagan prema debeljku — samo jaši... jaši!

— Slomiću se...

— Ne misli na to! Jaši!

Kad su se našli pred potokom, Kalagan je znao da ih od Vaja Man-te razdvaja debeo komad prostora i vremena. Ali, znao je isto tako da

potera neće odustati ni po koju cenu.

Beli čovek je otkrio grobnicu njihovih predaka i glavešina, morao je za to da bude kažnjen!

Oni možda nisu slutili da postoji mapa koja pokazuje put do njih.

Da su to znali, napali bi sigurni žešće.

Međutim, njima je bilo stalo da uljeze oteraju što dalje ako ih ne mogu uništiti. Računali su da niko ne može dva puta da nabasa na njihovo skrovište mrtvih.

Ni Kalagan to ne bi mogao, da nije imao mapu.

Ali, sve što mu je bilo potrebno, to je malo daha!

Pucali su nasumce, u svaki grm, u svaki tamni oblik.

— Ja ne mogu više — graknuo je Toktojan.

Istog časa njegov konj posrnu; debeli lupež slete na zemlju, psujući.

Bret Kalagan zateže uzde sivcu.

Brzo je napunio doboš svog kolta, osluškujući.

Nalazili su se na nekom močvarnom delu, kojega se nije sećao da su prošli.

— Neka me nabiju na stub mučenja — dahtao je Toktojan — ali sam crkao. Kao da sam ja nosio kljuse, a ne ono mene...

Mel Tjuborn je ukrućen u sedlu ispod oboda šešira zurio u mrak.

Ruka sa revolverom kretala se paralelno sa pogledom.

— Gde smo? — promrmlja Toktojan.

— Mene muči gde su oni — odgovorio je Kalagan.

— Ne čuju se... Mora da su slocili vratove.

On prstom provuče ispod niklovanu ogrlicu s inicijalom. Pod pazuhom i na leđjima obrazovali su se krugovi znoja.

— Ovde je mokro — pipnuo je pantalone i ustao. — Šta kaže ta mapa, Kalagane?

— Ništa!

— Nikad ne bih umeo da se vratim — iznenada je uhvatio sebe u priznanju i žmirnuvši pogledao prema Bretu — ali, srećom, imamo tebe!

— Srećom — odgovorio je Kalagan — ako je to neka sreća, kad te na kraju sačekaju otrovni vrhovi kopalja!

— Sledeći put bićemo oprezniji — odmahnu glavom Toktojan. I on napuni svoj kolt. — Izabraćemo jutro.

— Samo koje?

— Pa sledeće — šmrknuo je ovaj kroz nos. — Zar nisi video onaj sjaj u pećini? Njim mogu da kupim ceo Amarilo! Pola granice Meksika, od El Pasa do Del Ría...

— Oni nam se nadaju — pokazao je Kalagan rukom prema vrhu. — Kroz onaj usek možemo proći samo nevidljivi...

— Sledeći put ja ću prvi, ako si se uplašio — iskezi se Toktojan. — Samo da stignemo donde, skinuću ih jednog po jednog, kao boce na strelištu...

— Kao da će oni stajati i čekati?

— To je njihov problem.

Toktojan je ponovo vratio samopouzdanje pod svoju kožu.

Pošto je bio siguran da im od Juma ratnika više ne preti opasnost, debeli lupež je počeo da izdaje naredjenja.

— Prvo ćemo da nadjemo pogodnije mesto za konačište — kazao je. — Ovde je suviše vode. I suviše otvoreno. Ti ćeš, Melville, da nadješ suvog granja za vatru a ti, Brete, čuvaćeš stražu prva dva sata...

— Ja predlažem da se vratimo kasnije.

— Šta kaže „nemi” na to? — okrenuo se Toktojan.

Tjuborn je odmahnuo glavom. To je značilo da se ne slaže sa Kalaganom.

Smeškajući se, Toktojan povede svog konja prema kamenom delu terena, odakle je počinjao da se grana klanac.

Izabrao je zaista pogodno mestašce za bivak.

Tri strane su zatvarali kameni blokovi, četvrta se otvarala prema Vaja Manti, odakle su se spustili.

— Ja ne bih palio vatru — upozoravao je Kalagan.

— Ti si uvek protiv — podbočio se Toktojan. — Zašto ne gledaš svoj posla? Idi na stražu i ne brini. Ako nešto šušne, pucaj. Mi smo uz tebe...

Mel Tjuborn je skinuo sedlo i namestio za sebe ležaj. Noć na visoravni je pretila da bude vraški neprijatna. Odsjaj skromne vatre mogao je da ugrije samo pogled.

Bret Kalagan sleže ramenima, uze pušku i udalji se ka severnom delu.

Iz džepa je iščakao cigaretu; posle dužeg vremena setio se da je i duvan dobar partner u samoći.

Imao je vremena i da razmišlja.

Toktojan je bio u pravu: tamo gore, negde, kuda ih je kožna mapa mogla odvesti, nalazila se šansa za svakog od njih!

I to kakva šansa!

Bilo je to ono VELIKO koje je Kalagan iščekivao celog života, u nadi da će se smiriti i početi pravi život uz ženu i sina.

Legenda o grobnici Juma Indijanaca više nije bila samo gola priča.

Sad je imala svoj sjaj!

Bili su prvi belci koji su kročili medju baklje, medju mrtve poglavice, medju zlatne komade i oblike...

Dejvi Berd je stigao samo donekle, oteran je i nije ga privlačila nezvesnost. Oni su, medjutim, svojim očima videli s kakvim su sve predmetima „sahranjivani” mrtvi iz plemena Juma.

Ali, nasuprot debeljku i mutavku, Kalagan je imao osećaj za razloženost. Zaletanje bi bilo ubistveno, povratak medju konjanike djavolski je mirisao na povratak u smrt!

Oni ga nisu slušali, bili su pre više opčinjeni blizinom bogatstva.

Osetio je da mu u grudima nadolazi čudan nadražaj. Zatim bol.

To mu se i ranije, istina retko, dešavalo. No, sve je ostajalo na tome, na zakašljavanju.

Sada mu se činilo da otkida deo sebe iz grudnog koša.

Ramena su mu se zgrčila, suvo je zahripao, kao da tupim nožem para po plućima.

Činilo mu se da nikada neće prestati...

Gubio je vazduh. Nešto ga je savijalo u kupko i prosto mrvilo. Bol je rastao, rastao, kidajući pred sobom svaki drugi osećaj.

Onda je naglo prestalo, kao što je i došlo.

Oči mu se napuniše suzama od naprezanja. Duboko je udahnuo vazduh, sa dlanom na koltu.

Ništa sumnjivo nije opazio.

Njegovi novi poznanici se nisu uzbudili na hripanje. Niko, naravno, nije dotrčao da ga pita šta mu je. Možda su već i spavali?

Da li su mu toliko verovali?

Oznojeni dlanovi se ponovo prihvatit će puške.

Šta mu je to zasmetalo u toj noći?

Gas Toktojan... do vraga, imao je čudan pogled dok ga je ispraćao na stražu!

Pogledao je iznad sebe.

Jedna izbočina na steni mogla se dohvatiti rukom.

Neobjašnjivo je osetio potrebu da se popne gore i privuče vatri. Da li ga je na to terala usamljenost, ili čudan osećaj sumnje.

On spusti pušku i s krajnjim naporom se uzverao na kameni ivičnjak. Pružao se poput kakve staze, prema logoru odakle se nazirao odsjaj plamena.

Osetio je miris kafel

Pomislio je da bi bilo najpametnije da se vrati na svoje mesto, ali ipak... Puzeći na kolenima, nečujno se našao na izbočini. Mogao je da se opружи i da ih vidi, obojicu, kraj vatre.

Nalazio se skoro iznad njihovih glava.

Lica im se nisu videla od šešira. Toktojanov trbuh bio je najmarkantniji; sedeo je na sedlu, čekajući da provri kafa u okrnjenom, ulubljenom limenom lončiću.

Tjubern je krajem svoje krznenе jakne trljao cev kolta.

— Klimni glavom ako se slažeš — čuo je debeljka kako se nagine i dobačuje „nemom” Melu. — Vreme odmiče. Čuo si ga? Okleva...

Tjubern vrati revolver za opasač.

— Najbolje da ga se otarasimo i uzmemo mapu — nastavio je Toktojan, pazeći na onu stranu kojom je Kalagan otišao na stražu. — Možemo se i sami snaći... I za podelu je više. Šta kažeš?

Tjubern je slegnuo ramenima, a onda ipak klimnuo glavom.

Bret Kalagan zamalo nije pao s uzane izbočine.

~ Tome se zaista nije nadao!

Njegovi pajtaši su pripremali da ga likvidiraju!

— Ko će: ti ili ja? — pitao je Toktojan.

„Nemi” izvuče iz džepa dve kockice.

Bacio ih je, i one se okrenuše onako kako je njemu odgovaralo. Pružio je prst prema Toktojanu.

— Iako znam da si varao — cerio se ovaj — neću da pravim pitanje. Ostani ovde, sad ću ja...

Kalagan se pritaji.

Morao je brzo da odlučuje.

Oni su bili bespomoćni bez njega, bez mape. Mogli su danima da lutaju i da ne nadju pravi put. Suviše su se uzdali u njega i loše su pamtili predele kroz koje su jahali.

Toktojan je odgegao prema mestu na kome se dotle nalazio on.

Naći će samo pušku... i biće zbunjnjen. Viknuće ga, ali neće dobiti odgovor. Pronjuškaće okolo sve dok ne zaključi da tu nešto nije u redu...

A za to vreme, Mel Tjuborn neće moći da zove u pomoć.

Ni da jaukne.

Kalagan se polako izdiže.

Uspravio se sasvim u trenutku kada je nemi kompanjon na čudesni način osetio opasnost po sebe. Medjutim, uspeo je samo da podigne glavu i vidi jedno telo kako se na njega sručuje!

Bret Kalagan ga je nemilosrdno čizmom pogodio po glavi.

Pali su obojica, ali pridigao se samo jedan.

Tjuborn je ostao da leži nepomičan.

Kalagan prihvati uzde svog sivca, a preostala dva konja laganim udarcima otera u mrak. Tek koliko da dobije prednosti neki minut.

Onda se vinuo u sedlo.

Bilo je to pre tri godine...

VII

Vukući noge, on zapali fitilj lampe od gasa i ostavi je tako, okačenu o zid, da zastrašujućim senkama ispunjava prostoriju.

Svakog časa začuće šunjajuće korake svojih nekadašnjih partnera.

Ima ljudi koji vremenom ponešto i zaborave.

Ali, Gas Toktojan i Melvil Tjuborn sigurno nisu pripadali takvima.

Oni su došli po svoje: po mapu i po osvetu.

Nevidljivi, nepostojeći časovnik otkucavao je sekunde i minute...

Kalagan se vrati u svoju stolicu i za trenutak zatvori očne kapke, kao da ih odmara...

VIII

...Ništa nije doneo sa sobom u Borger.

Hteo je da vidi svoje i da se ponovo vrati na zapad, u busiju prema iščekivanju velikog posla. Znao je da mu ona dvojica neće oprostiti.

Znao je da će ga tražiti.

Možda su se muvali u podnožju. Vaja Mante, u nadi da će ga sačekati kada se bude sam vraćao po zlato Juma ratnika.

Uzalud su čekali.

Bret Kalagan nije imao nameru, bar ne tada, da se ponovo suočava sa zatrovanim kopljima stražara.

Osim toga, osećao je da ga neobična, razarajuća bolest sve više iscrpljuje.

Napadi kašlja su postajali češći, ruka sve nesigurnija, sedlo sve odvratnije.

Maskvero je bio daleko iza njega.

Neće ga lako naći. Možda uopšte neće. Nikome nije poveravao odakle je, kome pripada, koju je reku pregazio.

To je bio jedini adut u rukavu za pozniji život.

Nameravao je da se skrasi, bilo kako. Verovao je da će to uspeti sa nešto uštedjenog novca od pljačke.

Sišavši sa voza u Amarilo, uputio se na severoistok, prema Borgeru.

Začudo, nije mu se žurilo.

Isto onako kao što je osetio da mu, na Vaja Manti, Toktojan i Tjurnborn rade o glavi, osetio je i sada da neće imati snage da se iščupa.

Spavao je pod vedrim nebom, izbegavao gužve, okretao glavu od ljudi, prihvatao se jela samo kad je morao.

Od pića bi mu uvek pozlilo.

Duvan je bio otrovniji od Juma kopalja. Gušio ga je svaki dim, a on je prkosno udisao, neobjašnjivo kivan na samog sebe.

U Amarilu je skinuo svoju bradu, otkrivši naglo mršavljenje obraza i žućkasti ten kože. Medjutim, brada mu je nanovo iznikla do Borgera.

Imao je samo toliko da kupi nove čizme za sebe.

U njima je jahao sedmi dan posle polaska iz Amarila, potucajući se po drumovima kao najgori beskućnik.

On, koji je nekada mogao sam da izvrši prepad na kočiju pa i na voz, sada je jedva držao uzde u šakama.

Bio je djavolski bezvoljan.

Put ga je vodio pored borgerskog groblja.

Kosi jutarnji zraci padali su po krstačama kao pozlata.

„Brdo čizama”, kako su ovakva mesta nazivali na zapadu, bilo je zaista pravo brdo.

Nalazilo se iznad grada, s otvorenim pogledom na divnu reku Kanadien i krovove od dasaka, lima i opeke.

Zemlja mokra od skorašnjih kiša duboko je u sebe urezala trag koljskih točkova. Nekog su tog jutra sahranili.

Kalagan se umorno osloni o jabuku sedla.

Malo dalje, gde su se tragovi točkova skoro sastavljali, ocrtavala se u vedrini jutra nečija silueta.

Bila je nepokretna.

Za trenutak, činilo se da je i to nečije nadgrobno obeležje. Onda se pomerilo, saglo, i nanovo uspravilo.

Bret Kalagan oseti da mu pod grlom izrasta klobuk.

Sama ruka potera sivca na tu stranu.

Što se više približavao, sve mu je bilo jasnije.

Silueta, do malopre tačkica, izrasla je u čoveka.

Bio je okrenut leđjima, zagledan u svežu humku pred sobom. Zemlja je bila crna, iz utrobe prevrnutu, a odozgo je ležala zaboravljena lopata.

Okolo, se nalazilo veoma malo tragova čizama.

Pet do šest pari najviše.

Čovek je bio u crnom, novom odelu, ali nešto poznato izbijalo je ispod filčanog cilindra.

Sivac je zarzao kratko.

Čovek je malo pomerio glavu, tek toliko da mu se ocrta profil.

— Fleš... — izusti Kalagan i ispusti uzde.

Bio je to njegov sin!

Bret preneše pogled na drveni krst i grubo ispisana slova: EMI KALAGAN.

Ništa više. Čak ni godine rođenja i umiranja...

Mislio je da će osetiti tugu, ali... osetio je samo duboko, beznadnu prazninu u sebi. Polako je napustio sedlo i prišao.

Mladić, još ni u dvadesetoj, dočekao ga je podozrivo i hladno. Otac ga samo okrznu pogledom, skide šešir i ostade nekoliko časaka zagledan u zemlju, pod kojom se najzad odmorila njegova žena, stalno ga čekajući.

— Zakasnio si, po običaju — kazao je tiho momak.

Verovatno je u pravu, pomislio je Kalagan, bojeći se da ga na tom ćuviku ne spopadne kašalj i baci sinu pod noge poput iscedjene krpe.

Verovatno je u pravu... Rastao je, samo sa pričama o ocu. Sada je sigurno znao da su mu napričane laži. Kakav je to otac tako drošnjav, neobrijan, prljav, kao da je izišao iz šerifovog kaveza!

On ga osmotri pažljivo.

Prokletstvo, stvarno je ličio na njega: isto ono čelo, izbačeno napred, glatko i strmo, poput stene nad očnim dupljama u senci. Klobuci na obrazima koji izazivaju smešak, podrugljiv i opor.

Čak i stas je isti. Jedino mu je kosa nešto svetlija i ramena šira.

— Ako gledaš ovo odelo — uhvatio se Fleš za rever kaputa — kupila ga je ona... za svoju sahranu. Rekla je da moram izgledati pristojno, zbog ljudi.

— Pa, i izgledaš tako.

— Za tebe se to ne bi moglo reći? — primeti on.

Oči su mu bile suve. Nije tugovao.

Imao je pogan jezik, procenjivao je otac. I to mu je sličilo, sećao se sebe u tim godinama.

— Gde ti je konj? — upita Bret.

Mladić pokaza prema jednom vrancu, iza belog, kamenog krsta. Bio je privezan za neki divlji, izdžigljali bokor.

— Prićaćemo uz put — rekao je otac i uzjahao svog sivca.

Nisu prolazili kroz grad.

Jahali su preko polja, u pravcu farme. Tada ih nesreće još nisu počele da pogadjaju, sve je izgledalo dobro: vedro nebo, vlažna zemlja, sunce koje podgreva... Život za Kalagana možda je mogao da započne baš tog jutra?

Jedan je život odlazio, u nepovrat, drugi je vaskrsavao.

— Da li se mučila? — pitao je Bret.

— Nisam primećivao — odgovorio je sin. — Nije pokazivala. Trpe-

la je. Odjednom je pala u krevet i za nedelju dana umrla. U groznici...

— Doktori?

— Budale! Dávali su joj da nešto pije, ali, bilo joj je samo gore.

Bret je osetio da ga sin odmera-va.

Mora da je ostavio loš utisak na svog potomka.

— Čime si se zaista bavio ovo vreme? — upitao je.

Kalagan se blede osmehnu.

— Sad je svejedno — odgovorio je. — Tu sam. Tu je farma, zemlja, stoka... Zajedno ćemo raditi.

— Zajedno?

Bilo je u tom pitanju neverice, razočaranja, čudjenja, poruge, svega.

— Zar te to čudi? Čovek se jednóm smiri. Pa i ja.

— Mora da si gadno nadrljao na- polju — zaključio Fleš.

— Pa, odelo mi nije najbolje.

— Ono bolje će sigurno doći ko-šijom?

Kalagan izmahnu rukom.

Još uvek je bio brz. Još uvek je bio otac.

Žestok šamar je skoro zbacio momka sa sedla. Obraz je buknuo kao cvet.

— Koliko da znaš šta je poštova- nje — hladno mu je dobacio Bret. — Ili si zaboravio?

Mladić je stisnutih usta zadržavao suze uvredjenosti.

— Imaš li jezik? — oštro upita Bret.

— Imam — izmače se Fleš malo dalje, za svaki slučaj. — Imam da

ti kažem da nisi ni sad morao da dolaziš! Mesecima te nema, ni reči pozdrava, ni pisma, ni poruke... Ona — pokazao je prema groblju — je po tuđim kućama prala i šila, ja sam orao, sejao, pucala su mi ledja... i šta? Ništa! Farma je ostala ista, samo smo životarili.

— Sad će biti drukčije.

— Ne verujem — iskrivi usta Fleš. — Ja hoću da odem. Prodaj je, ili ostani ti na njoj. Idem u Amarilo, a možda i dalje...

Kalagan zateže uzde.

— A šta ćeš tamo raditi? — upita neočekivano mirno.

— Bilo šta. Naći ću već neki po- sao. Ne želim da umrem na zemlji, kao seljčina.

— Ko ti je to utuvio u glavu?

— Niko! Momci kao ja odlaze u svet.

— Ako pokušaš, ubiću te!

Mladić je otvorio usta; taj zvuk nije obećavao ništa dobro, bio je istinski glasan i jasan. A čovek koji ga je istisnuo, njegov otac, zaista je tako pomislio tog časa.

Fleš Kalagan nije bio dovoljno uporan i hrabar da iskušava sudbi- nu.

Iznenada se uvukao u ramena.

Odjednom je izgledao kao deča- čić koji je dobijao batine za svoje nestašluke.

— Šta... šta hoćeš od mene?

Kalagan se opusti. Bes ga je brzo prošao, na kraju krajeva imao je još samo sina osim sebe. Ni ženu, ni prijatelja, samo njega.

— Da ostanemo zajedno i počnemo. To želim.

— Ali, ja ne...

— Kockaš li se?

— Ne — zbuni se momak.

— Imaš devojkicu? Pušiš li? Tu-češ li se?

— Čemu sva ta pitanja?

— Pretpostavljam da si uzoran, sinko. To je dobar osnov za pošten posao.

— Meni je dosta zemlje i balege...

— Ipak ćeš ostati.

— Možeš me samo prisiliti.

— A, ako te zamolim?

Fleš Kalagan obori pogled.

— Ja... Nisam za farmera. Ništa mi ne ide, ne ide kad nešto ne voliš, shvataš?

— Shvatam! Ali, vredi pokušati još jednom... Možda nisam bio neki otac, ali verujem da ćemo to popraviti.

Fleš Kalagan nije izgledao ushićen ovim obećanjem.

Pa ipak, jahali su prema maloju, trošnoj farmi, milju daleko od Borgea.

Samo malo je nedostajala pa da se za nju kaže da je napuštena.

Ograda je na nekoliko mesta bila polomljena, ili prosto odnešena. Korov je nicao oko brvnare, staza do ulaznih vrata bila je „popločana” samo sa nekoliko kamenova.

Koral sa pokrivenim ambarom ličio je na rasklimatano strašilo za ptice koje malo jači vetar može da oduva.

Ono malo stoke bilo je jedno i mršavo.

Nekoliko kokoški čeprkalo je po trulom senu i djubrištu.

Čak ni psa nije bilo da ih dočeka lavežom.

Očigledno, forma nije interesovala Fleša Kalagana.

Sa drvenih kola nedostajao je točak, pa su uz zid stajala nakrivljena i prokislila. Vrata od barake za alat bila su širom otvorena. Na pragu se, na suncu, grejao mačak.

Motreći oca ispod oka, mladi Kalagan je zaključio da je utisak, koji je farma ostavila na njega, ravan utisku koji je otac ostavio na sina.

Sad su bili podjednako razočarani.

Odjednom se iz barake pojavio čovek. Šutnuo je mačku nogom i, lenjim koracima, krenuo u susret jahačima.

Bio je mali, debeljuškast, u prljavoj košulji sa treperima, golih podlaktica, s velikom tulom u zubima.

Baburast nos razlikovao se od ostalih delova lica po crvenkastoj boji. Obrazi mu behu rošavi i mlhavi, čizme nabrane i pokrivenne sasušanim blatom.

Ako im je ovo predradnik, pomislio je Kalagan, onda stvarno odgovara izgledu ranča.

Čovek je zastao na nekoliko jardi, fiksirajući Breta. Onda je pogledao u njegovog sina.

— Dok sam te čekao, malo sam pogledao — kazao je unjkavim glasom.

— Ovo je Horas Hjugs — predstavio je Fleš čoveka.

— Onda, kako je dogovoreno? — pitao je čovek.

Fleš se vrpolio u sedlu.

— Stvari se malo menjaju, Horase — promrmlija je. — Došao mi je otac...

— Pa?

— Pa... ostaćemo neko vreme još ovde...

— Gle?

Ironičan zvuk u Hjugsovom glasu prenuo je Kalaganu.

— Šta on traži ovde? — okrenuo se prema sinu.

— Došao sam po farmu — uplete se Hjugs. — Fleš mi je nabacio da će prodati, da su mu pare potrebne odmah. Tako je pogodjeno.

— Koliko nudite?

Hjugs izvadi lulu iz usta, kao da se preračunava.

— Bilo je pedeset dolara — rekao je polako — ali dodaću još pet, da proslavite susret, a?

Kalagan se osmehnu uzdržano.

Njegova jakna se rastvori i ukaza se opasač sa zlatnom šnalom i drškom kolta.

— Farma se ne prodaje — naglasio je prilično mirno — i ne pojavljujte se više ovde, mister!

— Gle? Ko je ovde gazda? Sa vama nemam ništa...

— Imaćete odsad. Brojaću do deset. Jedan... dva...

Horas Hjug zaboravi da vrati lulu u usta.

Preplašen Kalaganovim izgledom, okrenuo je leđa i odskakutao prema svojoj dvokolici.

Bret je prestao da broji.

— Pedeset dolara? — rekao je i

pogledao Fleša. — Spremao si se za bekstvo, a? Da nisi nešto zabrljao?

— Nisam, ali... Predosećao sam da ćeš naleteti ovamo.

— Bar si iskren — promrmlija otac i povede sina sa sobom. — Skini to odelo, trebaće ti mnogo kasnije. Obuci ono najstarije, poćemo odmah da popravljamo ogradu...

IX

Tako je to bilo.

Mesecima je ulivao veru u sina da će nešto biti. Farma je dobila pristojan izgled, ali je zato Bret Kalagan propadao sve više.

A onda, onaj njegov osećaj koji opominje...

Pojavio se neposredno pred dolazak Gasa Toktojana i Mela Tjuborna.

Uvide je da sve što radi, Fleš radi preko volje.

U mislima nije bio ni sa jednim poslom kojega bi se prihvatio.

Ko zna kuda je lutao pogledom preko oblaka i brda!

Godine nisu u njemu uništile želju da ode.

Možda je čekao da mu i otac crkne, kao i majka, pa da bude slobodan.

Ovog puta samo, ranč ne bi vredeo pedeset, nego možda hiljadu dolara!

Iz kolibe se sve češće čuo suvi, razdirući kašalj.

Kraj je dolazio...

Sećao se tog časa, kao da ga sad

ima pred sobom: pozvao je sina i bacio mu opasač u naručje.

— Uzmi ovo — kazao je promuklo, naprežujući se da snagom svoje volje zaustavi napad. — Neka te seća na mene. I ne rastaj se od njega. On će te obogatiti jednog dana.

— Kako? — pitao je zbunjeno Fleš.

— Neću ti reći kako... reći ću ti da se od njega ne rastaješ, ni po koju cenu. On ima svoju tajnu...

Fleš nije shvatao. Gledao je u opasač, pomišljajući da se za njegovu zlatnu šnalu može dobiti dvadeset ili trideset dolara.

— To je opasač koji vredi stotine hiljada dolara...

— Ovo? — s nevericom je podigao sin futrolu uvis. — Da ne zbi-jaš šalu sa mnom?

— Umukni! I da te više ne vidim ovde. Odlazi u Amarilo, ili u pakao!

Fleš je tupo buljio u oca.

Bio je zaprljan blatom, umazan po rukama i licu, u košulji bez dugmadi... Nije ličio ni na šta!

— Ti... Ti mi kažeš da odem?

— Čuo si me?

— Misliš to zaista?

— Uvek sam govorio ono što mislim... Ovaj ranč je gotov. I ja sam gotov... Zato odlazi da se ne mučiš sa mnom kao sa majkom.

Fleš Kalagan je ponovo skrenuo pogled prema opasaču.

— U čemu je tajna? — promrsio je.

— Pogodićeš jednom, ako se po-

trudiš... Ne žuri. Taj opasač odvešće te do zlata.

— Gde je to zlato?

— Odlazi! Ako ga izgubiš, izgubićeš šansu da postaneš najbogatiji čovek s ove strane Kanadiena...

— Ti buncaš...

— A ti si budala! Da mi nisi sin, najradije bih to zakopao, ili poneo sa sobom na onaj svet! U onoj kutiji gore — pokazao je na zid iznad ognjišta — ima dvostruko dno. Ispod ovog prvog ima pedeset dolara. Ponesi...

— Zar odmah?

— Odmah! Obuci najlepše ode-
lo, ono crno, stavi opasač i potru-
di se da budeš bolji čovek nego što
sam ja to ikada mogao da bu-
dem... Odlazi!

Fleš Kalagan je oklevao s odlaskom.

— Odlazi — povikao je otac i uhvatio se za grlo.

Srećom, odložio je napad kašlja.

Iznenada je osetio da malakše i gubi svest...

Kada je kasnije otvorio oči, bio je sam.

Njegov sin je odjahao.

Učinio je sve da rastanak bude brz i bez velikih reči.

X

Ušli su baš onako kao je i očeki-
vao: sa treskom, s izvučenim kol-
tovima, s užarenim očima i ubilač-
kim mislima.

Nebes!

Kako su se iznenadili zatekavši

ga u stolici, mirnog, spokojnog, podrugljivog.

Lampa je gorela oskudno i škrt, ali dovoljno jasno da se prepozna-ju.

Od njih trojica jedino se Kalagan izmenio. Postao je svoja sopstvena senka, upalih obraza, skliznutih ramena, čoškastih kostiju.

Oči su mu bile vrele od opake bolesti.

Šake je držao ukrštene na butinama, a glavu zabačenu na naslon.

Mogli su čak pomisliti da su naleteli na mrtvaca.

A on je tek bio živi leš.

Gas Toktojan je bio nešto slabiji nego onda. Ali, glava mu se nije menjala; iste one svinjske oči, polukružni brkovi, četvrtasto lice... Oko vrata niklovana ogrlica sa slovom „G“ i prugaste pantalone, s kožnim zakrpama na kolenima.

„Nemi“ Mel, s obešenom levom stranom ustiju, bradat, uvek malo iza Gasa, sa „betving“ kožnim štitičima na pantalonama i krznenom jaknom.

Pojavili su se isti, kao da između poslednjeg susreta nije prohujalo tri godine!

Kao da su ustali iz mrtvih.

Stajali su i posmatrali kolibu, delić po delić.

Dakle, sad su mogli da se uvere da Kalagan nije bogat. A kad nije bogat, onda to znači da se nije vraćao na Vaja Mantu.

Mislili su da drži skriveno oružje, ali on je jasno pokazao svoje šake.

— Sam, a? — šmrknuo je kroz nos Toktojan. Stare navike nisu mogle da izblede vremenom. — Sam... kao kojot!

— Staro društvo na okupu — pozdravio ih je Kalagan slabim glasom, ali s nekom neobičnom vedrinom. — Očekivao sam vas ranije.

— Znamo da dobro zamećeš tragove — klimnuo je glavom Toktojan — ali, mi smo uporni. Otišao si bez zbogom?

— Morao sam — smejuć se Kalagan — inače bi me lešinari pojeli još tamo?

— Verovatno si sve čuo pogrešno, a?

— Možda, ali sam uradio ono pravo. Zar se vi niste vratili po zlato?

Toktojan protrlja svoju bradu, uzdržavajući se. Glas mu je i dalje bio sladak, iako treprav.

— Nismo kako vidiš, ti si nam nedostajao.

— Ja ili mapa?

— Kad smo kod mape...

— Nemam čime da vas poslužim — prekinuo ga je Kalagan. — U poslednje vreme ne pijem i ne pušim, ali ništa mi ne pomaže.

— Ne izgledaš baš sjajno, zaista. Gde ti je sin?

— Nije tu...

— U polju, a?

— Ne! Otišao je u svet.

Toktojan začkilji okom.

— Ostavio bolesnog tatu i otišao? Eto, što su deca nezahvalna. Kao besna pašcad! Sramota! A ti... video si nas dole?

— Jesam! Upalio sam svetlo da se ne spotaknete.

— Tri godine te tražimo — opomenuo ga je debeljko — ali to ne znači da nećemo slušati tvoje viceve izvesno vreme.

— Pa, uglavnom je sve postalo smešno — cerio se Kalagan.

Tjubornova šaka slete na kolt. Ovom to ne izmače. Nasmejao se još glasnije.

— Mutavko je postao nervozan — dobacio je, — Za razliku od tebe, koji pokušavaš prvo lepim, a onda pretnjama, ha-ha!

Toktojan privuče klupicu i sruči se na nju.

„Nemi” Mel je ostao da stoji, kraj ulaznih vrata, mrgodan i nepredvidljiv.

— Još ne može da mi oprostí onu čvorugu? — pitao se Kalagan.

— Na tvom mestu ne bih se sprdao — reče Gas.

— Zašto? Ništa mi vi ne možete! To je bila istina, ali samo za njega.

Nijma je sve bilo pomalo nejasno i zbrkano. Očekivali su otpor, očekivali su možda pokajanje, sve drugo samo ne ironiju.

— Reč je o mapi, Brete — kazao je debeli lunež. — Tri godine je sanjam. Sad hoću da se probudim, razumeš?

— Još hoćeš zlato Vaia Mante?

— Hoću, i uzeću ga. Ima ga toliko da ga možemo podeliti na tri dela i živeti kao kraljevi...

— Ja sam čuo dva — prekorno će Bret.

— Zaboravimo to.

— Tri godine me tražiš, pa da zaboraviš? Ti si lud, Gase, ako misliš da sam ja toliko lud. Došli ste da me ubijete čim uzmete mapu. I tako će tajna ostati samo vaša.

— Bolestan si...

— Jesam, zato ne mogu sa vama.

— Ne iskušavaj naše strpljenje. Moram imati tu mapu!

— Uzalud ste dolazili, momci... Nemam je više!

— Gde je? — pridiže se Toktojan. — Blefiraš me?

— Ne!

Toktojan ustade. Oba palca je zadenuo za opasač i udahnuo vazduh punim plućima.

— Imam načina da iscedim istinu iz tebe — reče.

— Ja sam već isceden — raširi ruke Kalagan — možeš samo da prekineš zabavu pre vremena, ha-ha!

— On je pošasavio — obrati se debeljko svom nemom prijatelju. — Ali, neće me time obmanuti. Moraš odlučiti. Brete — nagnuo se Toktojan — ili ćeš ovde izgoreti. Živi! Vezaćemo te za stolicu i zapaliti. Peći ćeš se i vikati da ti pomognemo, a biće kasno...

Kalaganov osmeh lagano zamre.

Prokleti lešinar, smislio je ono nemoćuće! Da li je to uz put skovao? Nije se plašio metka, ali tihe vatre na sopstvenoj koži...

— Nemam šta da odlučim — rekao je Kalagan muklo. — Kazao sam: mapa nije kod mene.

— Gde je?

— Kod... kod sina.

— A gde je sin?

— Pobegao je — slegnuo je ramenima Kalagan. — Ne sviđa mu se život farmera i odjahao je u svet. Nisam hteo da ga zadržavam!

— U svet? — podrugnu se Toktojan. — Ako je mapa kod njega, zar nije otišao na Vaja Mantu?

— On ne zna gde je, iako je nosi sa sobom.

— Ti nas zavilavaš! — ražestiti se Toktojan i trže kolt. — Zar da poverujem u tu budalaštinu? Napolje s istinom, Kalagane, opominjem te poslednji put!

Verovatno je to mislio zaista.

Ali, Kalagan nije želeo da umre onako kako mu je namenio Toktojan.

Ako je trebalo da prekrati muke, biće onako kako on želi.

— Rekao sam, mapa je kod mog sina — polako je izrekao on. — On je ima, a da nije toga svestan. Tražite je, ali neće lako naći... Jednog dana možda, ako bude vešt... i ako održi obećanje...

Zatim se podiže.

— Kuda ćeš? — prasnu debeli bandit. — Ne pokušavaj ništa, inače...

— Inače? — nasmeja se Kalagan. — Možda ne znaš, ali ja već umirem! Ja sam mrtav. Večeras, ili neki dan kasnije, skončaću ovde...

— Stani!

— Ali, pre toga hoću da obojici

smrskam glave — okrenuo se prema pušci, prislonjenoj o zid kraj ugašenog ognjišta. Učinio je to veoma brzo, iako poslednjom snagom.

— Ne — viknuo je Toktojan, suviše daleko da ga rukama spreči da puca.

Kalagan se okrenuo sa divljim izrazom na licu.

Cev se podigla...

Gas Toktojan nije imao drugog izlaza: opalio je!

Lepo je čuo kako olovno udara u njegova prsa. Jednom... pa još jednom...

Tek tada se Kalaganova puška spustila.

Pao je pred Toktojanove noge, ali tako da mu se okrenuo licem.

Bilo je iscereno...

Tjuborn je poleteo napred, ispuštajući isprekidane krike. Žestoko je mlatarao rukama da bi nešto objasnio svom kompanjonu, ali ovaj ga nije shvatio.

U stvari, nije ga ni gledao.

Zurio je u palog Kalagana, osetivši da je prevaren!

Klekao je nad njim.

— Ti... ti... — režao je — izazvao si me? Namerno?

Kalaganova beskrvna usta se razvukoše u još širi osmeh.

— Jesam... — potvrdio je, dok mu krv izbila na usta i telo zgrčilo — nećeš me... zapaliti...

— Gde je mapa? — zauriao je Toktojan.

Nije dobio odgovor.

Debeljko ga je drmusao, udarao šamarima, vikao, ali uzalud.

Bret Kalagan je začutao zauvek.

Kada se u to najzad uverio, Toktojan je osetio da se kupa u znoju.

Psujući, on pogledom potraži neko piće, ali ništa nije našao. Besno je počeo da rastura predmete oko sebe, lomeći ih čizmom.

— Zapaliću ga — urlao je — ipak ću ga zapaliti!...

Tek kad je vrhom noge udario u zid i osetio bol, zaustavio se.

„Nemi” Melvil je po strani smrk-nuto posmatrao Toktojanov rušilački bes. Istina, malo je falilo da ga zakači neki bačen predmet, ali je strpljivo sačekao da se debeli lupež izduva.

Nisu imali razloga da gledaju na vreme.

Kalaganova farma bila je usamljena, bez bliskih suseda i prijatelja.

A bilo je noć...

Toktojan je besno udario šakom po stolici.

— Šta sada? — pogledao je u Tjuborna zakrvavljenih očiju. — Ništa nismo saznali, ništa...

Tjuborn je napravio nekoliko pokreta rukom.

Debeljko se namršti.

— Šta? Da tražimo? Mapu? Pa, nije ovde...

Tjuborn je odmahnuo glavom i počeo da po vazduhu ispisuje nove znake. Toktojan ga je pažljivo posmatrao.

— Čekaj... da vidimo šta je odneo momak sa sobom? To?

Tjuborn zakluma glavom.

— Ti si bistar momak — naceri se ovaj — ali, trebaće nam i vremena i sreće da to pogodimo! Mogao je poneti svašta, razumeš?

Krenuli su obojica da zagledaju zidove, ćoškovce, stare sanduke, sudove... Na sve što su naišli, dobro su pretresli.

Uostalom, prostorija je bila ionako oskudna i bedna.

Trebalo je, možda, pogledati i susednu, i sve ostale ako ih je bilo u krugu farme.

Pomislio je Gas Toktojan da je jednostavnije krenuti za sinom, ali, ako ni on zaista nije znao gde je mapa, traganje će se vremenski udvostručiti.

— Nešto mi nedostaje — odjednom je izgovori o debeli lupež, zagledan u mrtvog, iskeženog Kalagana. — Nešto... ne znam šta je to! Ne znam...

Pogled mu pade na veliki klin u izdu.

Naglo je ustao!

Klin?

Da li se o ovako nešto okači puška? Ili torba? Ili nešto drugo?

Nešto drugo?

— Prokletstvo — povikao je i ponovo se vratio prema Kalaganu. Zgrabio ga je i skoro odigao sa zemlje.

— Opasač — zaurlao je.

Mel Tjuborn priskoči.

— Opasač — ozario se Toktojan, uprevši prst prema mrtvacu. — Njega nema! Onaj sa zlatnom šnalom, Mele! Sećaš se?

Tjuborn zaklima glavom.

— Kalagan se nije razdvajao od njega — sećao se debeli lupež — i ostavio ga je sinu u amanet! U njemu je negde mapa, Melvile! U opasaču! Nema ga na Bretu, nema ga u kući... To je rešenje!

On skide svetiljku, odbaci staklo i iz posude prosu petrolej na pod. Zatim odozgo nabaca deo klupe, stolicu, približi sto... i kresnu palidrvce.

— Ipak će goreti — procedio je zažarenog pogleda.

Napolju su uzjahali svoje konje i udaljili se malo, da posmatraju kako se noć osvetljava i razdanjuje od vatre.

Plamen je brzo zahvatio suvo, polutrulo drvo i izbio na krov.

Činilo se da odsjaj pada čak na krovove Borgera.

XI

Nije sve izgledalo tako lako, tako jednostavno, kako je zamišljao Fleš Kalagan, odlazeći od kuće.

Amarilo je bio suviše daleko za mladog farmera.

Ali, natrag nije hteo ni za živu glavu!

Prva dva dana jeo je hranu što je poneo sa farme. Trećeg je kupio ostatke iz torbe. Onda je na jednom ranču kupio sušenu govedinu i malo hleba.

Pedeset dolara što mu je otac dao za rastanak, bilo je prepolovljeno kad se našao pred velikim

gradom, najvećim u severnom Tek-sasu.

Sustizali su mnogi jahači; svi su hitali u grad. I svi su ga odmeravali sa podsmehom. Imali su zbog čega: crno, svečano odelo koje je obukao samo jednom, na sahrani svoje majke, bilo je sivo.

Prašina ga je pokrivala od glave do pete.

Tek tada se setio da je otrese šakom. Polucilindra više nije imao na glavi, pao mu je u vodu kad se saginjao da se nakvasi i rashladi.

Izrasla mu je i brada.

U velikom gradu, kao što je Amarilo, sve se mora platiti: brijanje, nov šesir, hrana, municija... Bar dok se ne snađe za kakav posao.

A kakav je posao mogao da nađe osim farmerskog? Znao je dotle samo to da radi. I da malo barata koltom, ništa drugo.

Fleš Kalagan je bio mlad, ali lice ga je činilo nešto starijim i gorčim nego što jeste.

Bore stvorene od naprezanja i nabitosti pod teksaškim suncem uvrešile su se po velikom, pljosnatom čelu kao rukavci Kanadien Rivera.

Godine provedene u farmi mogle su se nazvati početkom velike avanture pred njim.

Mladi Kalagan se nije libio da, kad god može, provede večeri u krčmama Borgera.

Tu je naučio pomalo od svega: da se kocka, da se potuče, da igrava Vajata Erpa potežući kolt

na limene konzerve poredane po ogradama gradskih korala.

No, ni u jednom nije otišao daleko.

Ničemu se nije sasvim posvetio, jer je bio u suštini plašljiv i neodgovoran. Svoj kukavičluk sakrivao je drskošću, ali, čim je osetio da pred sobom ima nekog jačeg, povlačio bi se ne birajući način.

Zato je i sada, pred Amarilom, osetio u grlu strah pred nepoznatim i ogromnim.

Ipak, bilo mu je lakše kad se umešao u uličnu gužvu, među mnoge jahače i kola. U Amarili je sve hrlilo prema pobočnoj uličici. On je tražio berbernicu.

Našao je dve, jednu kraj druge.

Pogledao je gde ima manje gužve i, iskašljujući se, prošao kroz zavesu od perli.

— Hoćete prvo kupanje? — dočekao ga je vlasnik, stavljajući ogledalce pred predhodnu mušteriju.

— Molim?

Berberin se okrenu i pogledao mušteriju malo bolje.

— Stranac, a?

— Da!

— Svi jure na strelište — slegnuo je ramenima — kao da je nagrada od sto dolara na poslužavniku...

— Ne razumem... — promrm-ljao je Kalagan.

Berberin je podigao čaršav s obrijanog, postarijeg čoveka i ispratio ga klanjanjem. Zatim je malo podigao stolicu i podboči se.

— Dugo ste jahali — pokazao je na mladićevo odelo — odakle dolazite?

— Iz Bergera.

— Zar se tamo retko kupate?

Kalagan se smrče.

— A da li vi brijete ili držite propovedi? — upitao je.

— Čekajte, nisam mislio ništa loše — brzo omekša vlasnik berbernice. — Sedite, i bićete obrijani kao novorođenče.

Fleš važno raskopča kaput da bi bljesnula zlatna šnala sa njegovog opasača.

A to je, zaista, i delovalo na starog berberina.

Postao je govorljiviji, ljubazniji i uslužniji.

To je bio dovoljan podsticaj mladiću da se oseti mnogo lakše i prijatnije. Zato je i bakiš berberinu bio ravan takvom osećanju: čovek se klanjao za mladićem sve do vrata.

Fleš odlučio da povede više računa o sebi ako misli da u Amarilu napravi utisak.

Prvo je morao da se otarasi svog grobarskog odela koji izmam-ljuje podsmeh.

Otišao je u jednu trgovinu i brzo sklopio posao. Svoje novo je prodao za osam dolara i dodao još šest da bi se odenuo u drugo, istina nošeno, ali sivo i uže od njegovog.

Kupio je i šešir, širokog i povrnutog oboda.

Kada se pogledao u ogledalo, priznao je da sasvim lepo izgleda. Kaput mu je „ležao” kao saliven,

pantalone su padale tako da su se pri dnu tek malo povijale preko novih čizama.

Bio je zaista zadovoljan sobom.

Čak se nije sekirao ni kad je ispraznio džepove da sve to plati.

Izišao je na ulicu samo sa dva dolara!

Mladi Kalagan se nije dvoumio kako da ih potroši. Odlučio se da nešto stavi u usta i zalije viskijem. Baš kao što to čine svi pravi momci!

Vreva na glavnoj ulici stopila je mladića s ostalima i on uvide da na njega skoro niko i ne obraća pažnju. Bacio je dolar uvis i vešto ga uhvati ponovo u šaku. Čitao je natpise okolo, da bi se rešio za „Slatku Meri“.

Bio je to restoran, kakav je Fleš prvi put video u životu: imao je dva dela, u jednom samo stolovi za obedovanje, u drugom šank i stolovi gde se služilo piće.

Između te dve prostorije vlasnik je namestio nisku pregradu od neke stare balkonske ograde a sa strane, od tavanice do poda, okačio je debele plišane zavese.

Miris kuhinje bio je jači od žeđi.

On se kroz uzani prolaz uputi tom delu krčme, koji se nalazio nešto više od drugog, slično podijumu.

Bio je i svetliji, jer su veliki prozori gledali na istok, a tamo se sunce zadržavalo najduže.

Pošto je malo postojao, da ga svi dobro osmotre, mladić izabra sto uz samu pregradu. Ostale su uglav-

nom zauzimali kaubojski s udaljenih rančeva, prolaznici i pregradnici sa štitnicima od kože.

Drugi deo „Slatke Meri“ bio je popunjen samo oko šanka.

Razlog tome bila je lepuškasta, pozamašna vlasnica Meri Bertok, koja je s vremena na vreme lično služila mušterije i zavodljivim osmesima izvlačila iz njihovih džepova dolar po dolar.

Bilo je u Bergeru cura, bilo je i zrelijih žena, ali, Fleš Kalagan nikada nije video tako dubok dekolte i tako omamljujuću belinu velikih prsiju, koje su mogle iskočiti na najmanji dodir šake...

Blenući prema vlasnici, nije na primetio senku iznad sebe.

Podigao je glavu.

Ugledao je još jednu ženu, ali dosta stariju, umorniju i smrknutiju. Bila je mršava, opasana kecljom, no sigurno je nekada bila lepa. Videlo se to po crtama; malo šminke, malo češlja i malo lepih haljina, sve menjal.

— Šta hoćete? — upitao je Fleš.

— Šta ti hoćeš, mladiću — odgovorila je ona i osmehnula se. Bila je mnogo lepša u osmehu. — Ja služim, a ti si gost.

— Ah, to... Pa, jeo bih nešto.

— Šta?

— Šta? Šta donesete... — slegnuo je ramenima Fleš. — Nešto dobro — dodao je — nešto najbolje!

Zatim je nastavio da posmatra Meri Bertok za šankom, kriveći vrat.

— Ona košta mnogo — rekla je žena sa keceljom.

Fleš Kalagan pocrvene.

— Ja...

— Sestra mi je — osmehnula se ponovo žena i zabacila pramen kose sa čela. Potom se udaljila.

Zbunjena mladić je na brzinu pojeo pečeno meso i komad pite sa jabukama. Onda se setio da dva dolara, koja su mu ostala, možda neće biti dovoljno!

Kako će ispasti smešan, ovako lepo obučen i izbrijan, a švorc!

Uostalom, ima sedlo i konja!

Pozvao je ženu da plati; bacio je preostali novac na sto i rekao važnim glasom.

— Je li ovo dovoljno?

— Imate i kusur, mladiću, pedeset centi...

Kalagan odbi rukom.

— Koliko vaša sestra... mislim, koliko ima godina?

— Pa, nekome bi mogla biti majka — odgovorila je žena. — Da vas preporučim?

— Odmah?

— Svakako, mladiću. Sve zavisi čime raspolazete.

— Ne razumem...

— To i ja vidim — rekla je ona i za trenutak sela preko puta njege, zagledavši mu se u oči. — Ako se varam, samo reci? Mlad, neiskus, izdaleka, stidljiv ali željan da se to ne primeti?

Kalagan je ćutao, namršten.

— Uz to sujetan i, kladim se, bez novca?

— Kako to možete znati? — obrecnu se on.

— Dugo sam sa ljudima — odgovorila je žena. — Da ne tražiš posao?

— Možda!

— Pobegao od kuće?

— Ne... nemam kuće — brzo je rekao Fleš, nesposoban da prekрати ovo ispitivanje. Žena pred njim nije mu mogla ponuditi ni mali delić čari koje su zračile od Meri Bertok za šankom u susednoj prostoriji. Ali, mogla je da ga poveže s njom. To je želela, ponudila.

Možda je za to i plaćena? Do vruga, a u jednom času ga je podsetila na majku iz ranijih godina.

— Nemaš novaca, bez posla, voleo bi da si sa Meri, a?

Fleš ponovo pocrvene.

— Istina je — reče — ali, za nekoliko dana biće drukčije!

— Zaista?

— Zaista — potvrdio je Kalagan, ne odvajajući pogled od vlasnice „Slatke Meri”. — Ona je stvarno slatka, kako to i piše — dodao je kavaljerski, i sam iznenađen sopstvenim rečima. — Smem li joj poslati cveće?

Žena se nasmeja, glasno, skoro podrugljivo ali istovremeno i začuđeno.

— Cveće? — ponovila je. Šta će ona s njim?

— Ne znam — priznade Fleš — ali sam negde čuo da se tako radi kod velikih dama.

— Meri Bertok dama? — zakikotala se žena još jače. — Pa, to je

zaista zabavno, mladiću. Kako se zoveš?

— Fleš, Fleš Kalagan...

— Lepo ime... Da te častim pićem?

Njeno smejanje postalo je napadno ironično.

Kalagan stavi šešir na glavu i ustade. Pri tom se trudio da zlatna šnala s opasača bude uočljiva.

— Lep rad — primetila je žena.

— Ručni, zar ne? Mora da vredi?

— Bio je očev — odgovorio je mladić — sad je moj.

— Navrati opet?

— Ja... naravno — promrmljao je on, pogledavši prema šanku. Za trenutak mu se učini da ga prikliva pogled raskošne Meri Bertok, preko ramena jedne od mušterija. Srce mu zalupa.

Izišao je kao pijan.

Napolju ga sunce malo povratilo u stvarnost.

Šta je ono rekla žena? Moja sestra je skupa, tako nekako. Pa naravno, žena kao što je ta Meri, nije za svakoga!

Ako se onaj pogled znači nešto, uspeće sa malo novca da joj se približi.

Pri pomisli na to krv mu uzavre!

Ona ili nijedna druga, zakle se.

Njegov konj, iscrpljen i umoran, stajao je još uvek privezan za stub berbernice. Trebalo ga je odvesti u štalu, nahraniti i istimariti... a on nije imao kod sebe ni prebijene pare.

Kako da se snađe?

Video je da ljudi idu prema onoj

pobočnoj ulici, mada sada mnogo ređe. Čuo je i pucnje.

Krenuo je i on.

Što je najčudnije, bilo je tu dosta žena sa suncobranama, u dugim svećanim haljinama sa kakvim se ide na svečanosti ili prijeme.

Šta se to dešavalo?

Ubrzo je dobio odgovor pred jednim otvorenim prostorom.

Masa sveta tiskala se uz ogradu od konopca; ispod jednog velikog šatora nalazilo se, za dugim stolom, desetak elegantno obučених građana.

Nekako se progurao u bliže re-dove.

Video je i red momaka sa kolto-vima. Tek tada mu je bilo jasno! Održavalo se takmičenje u streljanju. „Najbolje nišandžije“, pisalo je na velikom plakatu, „dobijaju dve utešne nagrade od po deset dolara, a veliku od sto dolara dobija onaj koji prođe sve tri vrste streljaštva“.

Jedan čovek je kroz neki levak izvikivao pozive ostalima da pokušaju sreću.

Trebalo je prvo oboriti tri boce sa jednog sanduka na udaljenosti od petnaest jardi. Zatim, dva hica utrošiti i pogoditi komad ogledala u jednom metalnom krugu koji je visio okačen za granu velikog hrasta.

Treći, najteži deo zadatka bio je da se to ogledalo razbije jednim hicem, i to kad se bude zaklatilo!

Svako je mogao da pokuša tri puta.

Onaj ko bi prošao prvu eliminaciju, izdvajao bi se iza posebne crte i čekao ostale.

Fleš Kalagan nije imao razloga da ne pokuša.

On je već sasvim bio zaboravio na očeve reči da se u njegovom opasaču nalazi neizmerno bogatstvo. To je već onda, na farmi, napisao njegovoj bolesnoj uobrazilji i groznici. Morao je on sad da preživi kao što čine i ostali, bez obzira kakvim sredstvima to ostvarivao.

Prvi red strelaca nije imao sreće: samo se jedan kvalifikovao za dalje.

U drugoj grupi našao se i mladi Kalagan.

Začudo, njegovi hici su bili pogoci! Nije verovao sopstvenim očima, sve tri boce prsnule u stotine komadića kada je povlačio obarač!

I zlatna šala na njegovom opasaču nekako je jače zablještala u očima ostalih takmičara.

Sad ih je bilo četvorica najboljih.

Na kraju, iza crte se skupilo sedam strelaca.

Kod drugog pokušaja, i ciljanju na ogledalo u metalnom krugu, ostala su dvojica.

Fleš nije bio među njima, pravdajući se lošom srećom i odsjajem sunca na staklu.

Strelište se utišalo kad je nastupio najteži deo posla.

Meta se zanjihala... Prasnuli su koltovi.

Ništa!

Uzdah razočarenja razlegao se

posmatračima. Nagradu od sto dolara, koje daje Amarilski Klub stočara ostaje, izgleda, za sledeću godinu. To je značilo da će sledećeg leta nagrada iznositi dvostruko: dve stotine dolara!

Ali, ko će sačekati taj dan?

Čovek sa „levkom” nije odustajao.

On je pozivao nove takmičare, ali badava. Niko se više nije usuđivao da rizikuje glasne i poluglasne podsmehе svojih sugrađana.

Među onima koji su izgubili, bilo je i poznatih mesnih strelaca. Čak se umešao i jedan pomoćnik čuvara zakona, ali uzalud.

— Ljudi — urlao je, sad već promuklije, čovek sa „levkom” — zar je ovo cirkus a ne stari, dobri Zapad? Gde su revolveraši, strelci bez mana, gde su? Ima li čoveka koji će ovim prokletim stočarima uzeti sto dolara? Ima li uopšte nekog koji ume da drži pištolj? Gde ste? Ako nema među poštenim građanima Amarila, zar nisu tu stranci? Revolveraši, kockari, banditi, lopovi, ubice... Svi imaju danas šansu da pokupe sto dolara... Ne garantujemo da neće pokupiti i zakon ako se napiju. Dakle? Ima li? Ko se javlja? Niko? Ne vidim da se digla ruka...? Ne čujem ništa? Ima li?

— Ovakva bruka nije bila nijedne godine — dobacio je neko iz gomile.

Govornik je brzo otišao do šatora i nešto se došaptavao sa ljudima oko dugačkog stola.

Vratio se nasmejan.

— Ljudi! Amarilski Klub Stočara je odlučio da izuzetno ovog puta povisi nagradu na sto pedeset dolara! Šta kažete na to? Sto pedeset dolara sa pet olovnih kugli, to nema nigde! Treba vam samo malo sreće i malo hrabrosti... Javite se, ko želi! Hajdete, u pitanju je veliki novac, godišnja šerifova plata... Ko se javlja?

Začudo, hrabrost kao da je napustila sve okolo.

Fleš Kalagan je na neki način bio zadovoljan što se niko nije posebno istakao.

Čovek sa „levkom” je već gubio strpljenje.

— Ljudi, šta je ovo? Sto pedeset dolara nije malo! Zar niko više ne sme? Ima li među vama strelca koji će da spase čast muškog roda? Ili da pozovemo vaše žene da uzmu koltove u šake?

— A nama varjače — dreknuo je neko. Ljudi se nasmejaše.

— Nema dakle? — krkljao je govornik, okrećući se oko sebe. — Nema? Makar jedan? Dakle, šta smo odlučili? Ima li... Ima! Vidim jednog džentlmena da prilazi! Naizad!

Gomila se uskomeša. Pogledi se sliše prema čoveku koji je iskoračio na „liniju vatre” odakle se cilja u boce.

Ono malo žamora naglo se utišalo.

I čovek koji je sve to vreme nadvivikivao čitav skup svojim pozivima, upadicama i šalama, zanemio je za trenutak.

Fleš Kalagan je morao priznati da

izgleda bedno u poređenju s ovim tipom.

Privukao je pažnju svojim tamnim odelom i belom košuljom sa riševima. "Kalifornija" šešir bacao je senku na aristokratsko lice uokvireno bujnom kosom, tankih brkova i čeličnoplavog pogleda.

Bio je visok, vitak, prav i nedokučiv.

Kaput dugih peševa bio je ovlaš nabačen iza kundaka ukrašenih slonovačom.

Činilo se da je njegova pojava zaledila ceo prostor ispunjen ljudima.

— Opet stranac — promrmaljao je jedan brkajlija duguljastog lica, koji je malopre, zajedno sa Kalaganom, — otpao iz daljeg takmičenja.

— Opet?

— Prošle godine sto dolara je odnela jedna hulija iz Čajdresa. Posle se ispostavilo da ga traži zakon, ali, šta vredi, bio je najbolji.

— A ko je ovaj? — upitao je Kalagan.

— Prvi put ga vidim — odgovorio je brkajlija — mora da je ujahao sinoć ili rano jutros.

Čovek sa „levkom” je promuklo izvikivao.

— Ima li još neko, ljudi? Niko više? Samo jedan hrabar strelac okušaće sreću za sto pedeset dolara Amarilskog Kluba Stočara! Još neko? Nema! Onda da počnemo, mister...

Momčić koji namešta boce stavi

je na sanduk, poređavši ih na jednako odstojanje. Samo što se izmakao, tamno odeveni džentlmen istrže zdesnog boka svoj „linkoln”.

Oкупljeni svet skoro da i nije video kako revolver napušta futrolu.

Odjeknula su tri pucnja.

Sve tri boce, skoro u jednom trenu, nestale su u vazduhu. Činilo se da su eksplodirale.

Iz usta građana Amarila nije se ni pojavio uzdah, a stranac je desni kolt vratio natrag i povukao levi. S istom veličanstvenom, neverovatnom brzinom, i ogledalo u metalnom krugu je takođe iščezlo...

— Nebesa — prekrstio se brkajlija i ostavio Kalagana za sobom, želeći da vidi izbliza strelca.

Momak koji namešta ciljeve, bojažljivo je stavio u metalni okvir novi komad ogledala, i hitro, poput zeca, strgnuo natrag.

Svi su gledali u ruke nepoznatog.

Ovog puta, međutim, one se nisu žurile.

Metalni krug se klatio.

Stranac je izvadio „linkoln” i okrenuo go nekoliko puta oko kažiprsta. Bili su to kolutovi u kojima je prosto iščezavao oblik revolvera.

Onda se kolt naglo zaustavio u šaci, skamenjen i čvrsto obavijen šakom.

Ne podižući ga, ne ciljajući, niklovana cev je buknula pred zaneimelih ljudi.

I ogledalo je prslo!

Samo se metalni krug i dalje klatio, bešumno i nedotaknut.

Ljudi su ispustili samo jedan uzdah.

Ispod velikog šatora su svi poustajali.

Opčinjeni ovim pogotkom, nemo su pratili metalni krug kako se njiše, sve sporije i sporije.

To je bio pogodak!

Nikome to nije pošlo za rukom, iz prve. Nikome!

Strelac je napunio doboše i nestao u gomili.

Izgledalo je da ga nagrada i ne interesuje.

Dok su se posmatrači snašli, dok je čovek sa „levkom” tražio pobednika, ovaj je već bio na glavnoj ulici.

Pratio ga je Fleš Kalagan.

Mladić je bio očaran veštinom ovog stranca i hteo je po svaku cenu da mu se nametne. Morao je da nauči te pokrete, da savlada tu brzinu. Mora da je postojala neka tajna koju samo treba odati, i biti isto tako brz, vešt, neponovljiv.

Samo, kako mu prići?

Čovek sa „kalifornija” šeširom izgledao je prilično odbojan i čutljiv.

I čudan!

Jer, kako objasniti da se nije ni okrenuo za sto pedeset dolara koji su ga čekali. Možda ih je imao dosta, a možda je samo hteo da pokaže šta sve može.

Time nije sebi činilo veliku uslugu. Otvorio je put zavisti i podozrenju. Ali, zar je drukčije moglo kad

je u pitanju čovek iz Džordžije?

Tog jutra, u Amarilu se obreo Dok Holidej.

Pazeći da ne bude upadljiv, mladi Kalagan je išao za njim.

Kockar je ušao u lokal „Frenč Palas“.

Bila je to neka mešavina hotela, kockarnice, saluna i burdelja. Spolja je bio išaran raznobojnim staklima na prozorima i crtežima. Stubove je neko premazao žutom bojom, sa crvenim podnožjem.

Ulazilo se u prostoriju bez ikakvog nameštaja, sasvim malu, zastakljenu, a odatle na dva ulaza u salu.

Fleš Kalagan se zadovoljio da ostane poluskriven na jednom od ulaza.

Holidej je verovatno već imao tu rezervisanu sobu, čim se nije obazreo na pult, za kojim je stajao lepo obučen muškarac, u beloj košulji i kravati, gologlav, nagnut nad knjigu u koju se upisuju gosti.

Stranac je, dakle, imao sobu.

Zatim je video kako seda za prazan sto i vadi špil karata.

Kockar?

Iako nije digao glavu, niti izustilo reč, bilo mu je donešeno piće.

Poker je bio dobar razlog da mu se priključi.

Ali sa čime?

Džepovi su mu bili prazni kao prevrnuti rukavi! Vredelo je nešto žrtvovati... Sedlo, na primer?

Okrenuo se i izišao na ulicu.

XII

„Frenč Palas“ je podsećao na one osrednje, ali ukusno raspoređene i nameštene odaje u velikim gradovima između Arkanzasa, Misisipija i Misurija.

Sve stolice i trosedi bili su tapacirani, presvlaka istih boja, lusteri sa nekoliko tuceta svetiljki.

Za razliku od mnogih lokala sličnog tipa, „Frenč Palas“ je imao nekoliko sala pregrađene obojenim staklom, i nekoliko pomoćnih izlaza, odnosno ulaza u sporedne prostorije.

Veliko stepenište za sobe bilo je zastrveno tepihom, a ograda od najboljeg drveta, lakirana i pravougao-ne površine.

Tri kockarska stola bila su uvučena do velikog zida s originalnim slikama Džordža Bingema, na koje je danju padala svetlost s ulice, a noću sa svetiljki džinovskih abazura.

Ostali deo sale popunjavali su obični stolovi, sve do šanka, koji se pružao od prozora do desnog ulaza.

Mrzovolja i dosada izmamile su čuvenog kockara na ulicu.

Umešao se u gomilu posmatrača i takmičara, gledao kako se muče sa metama, i neobjašnjivo se priključio pozivima za nagradu.

Kad je sada seo i razmišljao zbog čega je skretao pažnju na sebe, nije

znao odgovor. Jednostavno, desilo se! Možda je mirovanje za njega bilo predugo, možda su mu nedostajali momci koji ga mrze, ljudi koji mu zavide i žele mu kraj, možda je bio toliko uklet da ga providenje uputi uvek tamo gde se naslućuje nevolja...?

Uostalom, ništa više nije moglo da ga iznenadi.

Svaku promenu primio je mirno.

Čudilo bi ga da ostane neprimećen.

Tamo, na strelištu, zasvrbeli su ga dlanovi. Koltovi kao da su sami hitali iz korica na svetlost dana.

Nijednog trenutka nije mu palo na pamet da bi za te pogotke mogao dobiti sto pedeset dolara.

Koliko je Takson bio daleko, prema zapadu, toliko je Amarilo bio bliži Misisipiju i želi da se primakne zelenim ravnica rodne Džordžije.

Nešto ga je vuklo tamo, kao večni počinak islužene slonove.

Uostalom, i ranije je to činio nekoliko puta, ali, samo do Alabame. Posle se vraćao natrag.

Kad god je putovao na sever, zastajkiavao bi i menjao smer.

Spuštao bi se na jug.

I ovog puta je imao nameru da odjaše za Ebilejn, a kome nije bio mesecima.

Ali, do Ebilejna je trebalo preći milje i milje; pregaziti Red River i Brazos, preći snegom pokrivena

prevoje Lobo Horna; i uvek biti spreman na iznenađenja.

Ako se ranije trudio da bude što neupadljiviji, kako bi ga ostavljali na miru, sad mu je bilo svejedno.

Jer, uvek se sve svodilo na isto.

Ispred njega bi jahao njegov mit.

Mit o Doku Holideju, čije prisustvo u gradovima sluti na pucnjeve i leševe, bez obzira ko započne prvi.

U Amarilu, gradu većem nego što je Ebilejn, čovek se mogao skrasiti nekoliko dana a da ne privuče pažnju.

No, to za Holideja izgleda nije važilo.

O je i svojom pojavom nanosio tajac tamo gde bi stupio.

Ispod oboda šešira dva svetloplava komada leda počivala bi na ljudima, a nešto niže, oko bedara, dva teška kolta marke „linkoln” podsećala su na putovanja bez povratka na Brdo Čizama...

Ako postoji osećaj mržnje i divljenja istovremeno, onda su to osećali svi oni koji su mu stali na senku. Britka reč i još britkiji trzaji šaka, to je bio deo legende o slavnom strelcu, ukletom kočkaru i usamljeniku iz Džordžije.

„Frenč Palas” je imao okretnog, izvrsnog i promisljivog vlasnika, Majkla Diboa. Poreklom je bio Francuz, zvao se Mišel, ali je to ime pretočio u tipično američko, Majkl.

Dibo je lično odabirao dame za svoj „salun-spejšn“, specijalno odeljenje gde je sedelo mešano društvo, uz muziku i program.

Dok je Meri Bertok u svom salunu često lično služila mušterije i „obarala“ ih svojim izazovnim osmesima i bujnošću, Mišel-Majkl Dibo je bio svuda prisutan da dočeka, smesti gosta, lično poruči za njega i da ga, malo kasnije, upita šta želi na račun „Frenč Palasa“.

U jednom takvom lokalu, sa jednim takvim čovekom, retko ko je imao želju da izaziva nered.

Oni ređi, nisu se dobro proveli u takvim prilikama.

Šerif Nik Denis uvek je bio u blizini i uvek na vreme intervenisao sa svojom puškom za bizane. Posle su šuškali da je Dibo posebno plaća Denisa za to, pa su ga iza leđa prozvali „privatni šerif Frenč Palasa“.

Popodne je malo odahnulo kad je disk sunca skliznuo prema zapadu; u sali je postalo prijatnije. Kockar je imao osećaj da je zalutao u crkvu.

Vladala je tišina, tek poneka reč pala bi na nju poput krckanja grančica u stoletnom miru šume.

Bilo je to doba dana najugodnije za neometanu sedeljku uz špil karte. Čak mu nisu bili potrebni ni partneri. Samo čaša brendija i „Virđžinija“ cigareta, čiji se mirišljavi

dim vukao po sali kao prozirni vel venčanice.

Nekoliko gostiju, u drugom delu prema šanku, razbijali su svojim pokretima i šumovima blaženi mir popodneva. Nestalo je malopredašnje gužve na ulicama, razišli su se takmičari i posmatrači sa strelišta, srećom, posle njega.

Razmišljao je čak da ode u sobu.

Sinoć je kasno ujahao u grad, ali, dobio je zaista izvanrednu sobu, s neobičnim nameštajem i dekoracijom.

Majkl Dibo je ocenio da pozni gost ima debeo novčanik i dao mu je najbolje i najskuplje što je imao. A kada gost ne pita za cenu — onda je vlasnik u pravu.

Ni Dibo nije pitao za ime.

Možda nije želeo, a možda nije ni pokušao, s obzirom da stranac nije pripadao Amarilu niti ličio na bilo koga u gradu.

Francuz čak nije smatrao za potrebno ni da ga otprati uz stepenište, kako je to obično činio.

Čovek iz Džordžije je svojim odelom, svojim mirisom, pokretima i elegancijom uneo u „Frenč Palas“ čari velikih gradova kraj Misisipija.

Onih velikih naselja u koja je želeo jednom da ode, ali je zasada samo maštao. Zato je svoj „Frenč Palas“ udesio da podseća na slične hotele, raznobojne i blještave, kak-

ve su imali Sent Luis, Kanzas Siti ili San Francisko...

Za trenutak, Dok Holidej je podigao oči sa karata.

I sreo ispitujući, zažareni pogled jednog momka u sivom odelu.

Zutokljunac u odelu za starije, sa blještavom šnalom na opasaču koju namerno potura pod poglede. Tako je ocenio Holidej Fleša Kalagana.

Malo bojažljiv —, ali nikako sramežljiv.

Uputio se prema njegovom stolu.

— Mogu li da sednem? — pitao je Kalagan promuklo, u nadi da neće biti odbijen.

Pošto je kockar ćutao, on je ostao da stoji. Ruka mu se nalazila na naslonu stolice, čvrsto stegnuta. Znači, nije imao nameru da odstupa.

— Da nisi pogrešio sto, mladiću?

— Nisam — zbuni se Fleš.

— Onda sedi.

Učinio je to s izvesnim strahopoštovanjem. Čak je i strančev glas bio kao od metala skovan, hladan, uzdržan, neosetljiv.

Morao je da nekako iskoči iz svoje naježene, zastrašene kože i sve učini normalnim. Da mu bude ravan, do đavola! Na kraju krajeva, ako je brz revolveraš, nije satana.

— Ja... i ja sam ovde stranac — procedio je Fleš Kalagan. Iznenada je primetio iznad sebe priliku i trgao se.

Bio je to vlasnik, Majkl Dibo.

Stvorio se, nečujno i diskretno, lako naklonjen, srdačno nasmešen, podigavši Fleša Kalagana u sopstvenim očima za čitavu stepenicu više.

— Gospodin želi? — upitao je.

— Ja? Ovo... ovo isto — pokazao je na Holidejevo piće.

Pri tome je pocrveneo.

Malo kasnije, kada je srknuo brendi, zamalo nije oborio stolicu kašljući.

Neverovatno!

U tamno odeveni stranac je to ispijao kao... kao vodu. A njemu je spržilo utrobu!

Kada je došao do daha, suznih očiju, Kalagan je uzeo vazduh i glasno priznao.

— Viski je prema ovome mleko! Holidej kao da ga nije čuo.

— Gledao sam vas na strelištu — nastavio je malo slobodnije mladić. — Nikada nisam video ništa brže i preciznije mister... mister...? Ja... Ja sam Fleš Kalagan, iz Borgea.

— Je li to sve? — prekide ga kockar.

— Sve?

— Sve što si hteo da kažeš?

— Ne — užurba se Kalagan — hteo sam... hteo sam da odigramo poker. Ako nemate ništa protiv?

— Ne igram sa decom.

— Nisam dete — naroguši se od jednom mladić, smrknuvši se. — Nemojte da me vređate, mister. Ja vam se divim, ali ne dozvoljavam...

— Nisam tražio da mi se diviš.

— Igrate li ili ne?

Kockar ga pogleda.

Ovo je bilo prvi put da mu se o leđa okači žutokljunac. A on nije voleo da se meša sa takvima.

— Igram — odgovorio je Džordžijanac — ali to su visoki ulozi.

— Ne mari... Imam novac.

— Koliko?

— Dovoljno. Prodao sam sedlo i konja za to.

— Za poker? — začudi se Holidej.

— Da! Voleo bih da igram sa vama, mister, i da me kasnije podučavate u baratanju koltom. Platiću!

— Čime?

— Imam novaca, rekao sam.

— Nećeš imati ako uđeš u igru sa mnom — opomenu ga Holidej.

— Ne plašim se — odiže Kalagan bradu, pogledavši s visine u svog sagovornika. Počeo je da dobija samopouzdanje, jer su dva kibicera već prešla na njihovu stranu.

— Onda igravimo — sleže ramenima kockar.

Kalagan je ošigledno prebrodio one prve utiske i poverovao da sada može sve!

A ni stranac nije bio tako strasan kako mu se učinilo u prvi mah. U stvari, izgledalo je da izbegava igru. Nije li se možda pretvarao?

Kalaganu je bilo stalo da od ovog

paklenog revolveraša pokupi sve što bi moglo da mu koristi u životu. Ako uspe da ga nadigra, ovaj će morati da mu pokaže kako se poteže brzinom munje i pogađa tačno u cilj!

Osim toga, ostaće mu nešto i za posetu Meri Bertok.

Ako njena sestra bude htela da održi obećanje i upozna je, biće spreman da isprazni sve iz džepova za jednu noć.

Iz sanjarenja ga trže nečiji šapat, kraj levog uha.

— Bolje odustani, momak — rekao mu je neko od posmatrača i brzo vratio glavu natrag. Za sobom je ostavio dah, pun duvanskog dima.

Kalagan se okrenu, ali više nije znao ko mu se to obratio.

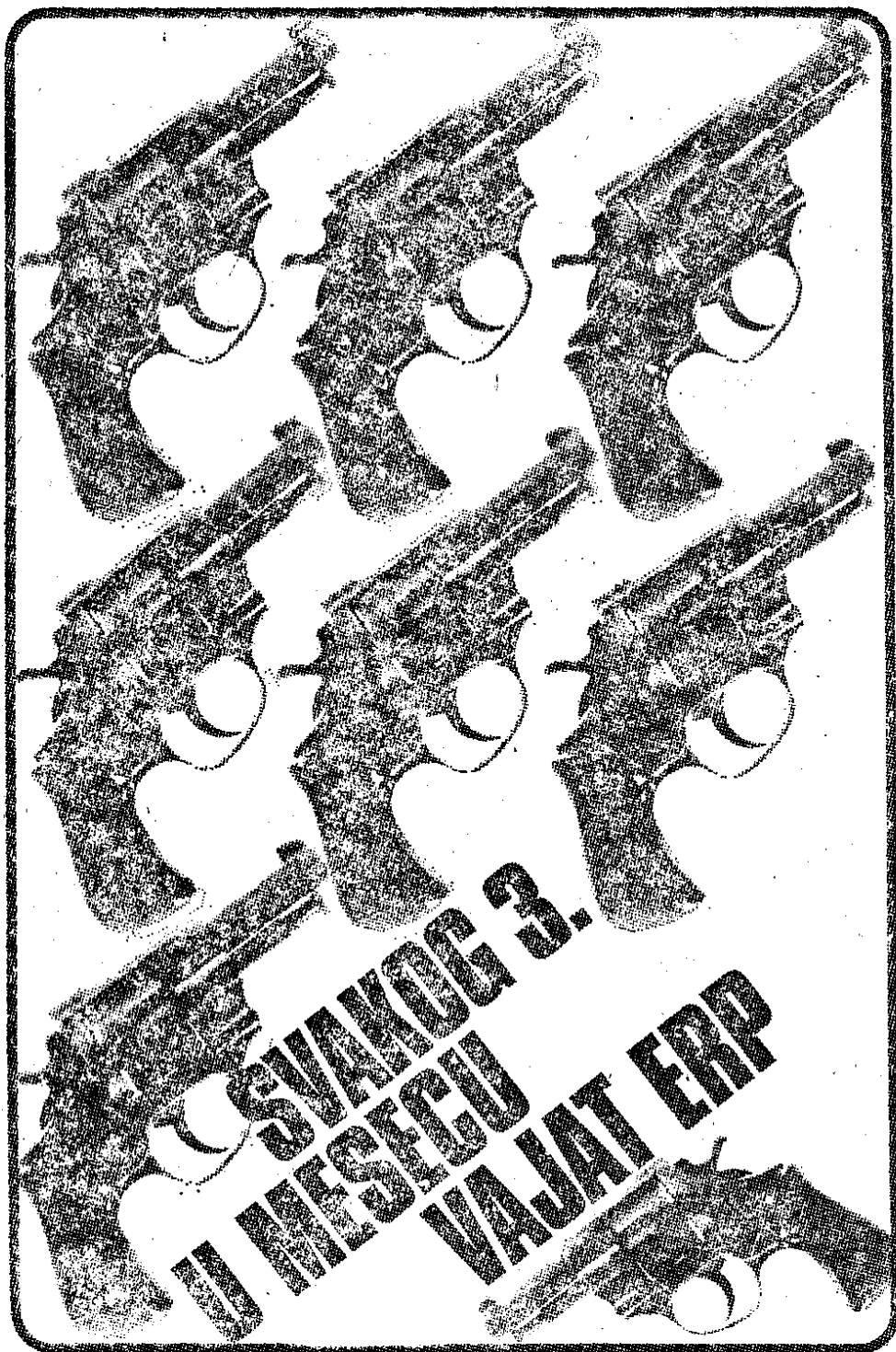
— Je li neko nešto rekao — upitao je, šepureći se.

Nekolicina najbližih slegla je samo ramenima. Svi su napustili svoje stolove i prišli dvojici pokeraša.

Fleš Kalagan nije imao nikakve šanse, procenili su.

Jedini ko je verovao u njega bio je — on sam.

Holidej je samo kratko vreme osetio simpatiju prema Kalaganu. Bio je čak spreman da popusti, s obzirom da je žutokljunac prodao i sedlo i konja da bi s njim odmerio snage.

Međutim, momak iz Bolgera brzo se izvukao iz zbuđenosti, pokazavši svu raskos mladenačke arskosti i opesenjatva.

Čak je u prvi krug usao s blefiranjem i gučikom od pet dolara. Nije ni trepnuo.

Dok je imao novaca, Fleš Kalagan je verovao da će mu se svaki gučik vratiti.

Ali, poslednji ulog srušio je sve njegove snove o Meri Bertok i revoiveraškoj slavi.

Imao je solidan ful od kraljeva i keceva. Mislio je: sreća će mu okrenuti lice, a ne leđa kao dosada.

Onda je Holidej licitirao na dvadeset dolara, umesto da odustane.

Tih dvadeset i onih petnaest u „banci” — bilo je ukupno trideset pet. Nedostajalo mu je tačno tih dvadeset!

Odakle mu?

Nije poznavao nikoga ko bi mu pozajmio.

Stranac je sigurno blefirao, pomisli. Ali, da bi to dokazao, morao je da plati zatraženo.

Posle dužeg vremena je opet porcveneo.

— Mogu da uložim nešto? — upitao je.

— Odela imam dovoljno — odbio je Holidej.

— A ovo — skinuo je Kalagan opasač i bučno stavio na sto. Zlatna šnala je bljesnula pred svima. — Ručni rad majstora iz Dalmarta. Vredi i više.

— Vredi — priznao je ravnodušno kockar. — Ali, вреди još više ako je uspomena?

— Od oca! Ali, to je moj problem, mister. Ovo će pokriti dvadeset dolara, zar ne?

— Pokrice i više — javio se neko.

— Imam kare dama — obori Holidej karte na sto, nadajući se da je ovog puta ipak on izgubio.

Međutim, mladićevo posivelo lice pokazalo je suprotno.

— Prokletstvo — procedio je i ljutito bacio karte.

Džordžijanac je očekivao da će biti optužen da vara. U stvari, uvek je tako bivalo u sličnim situacijama; ipak, ovaj momak se toga nije setio.

A možda se nije usuđivao.

Pogled mu je ostao zakovan za opasač. Više nije bio njegov.

Holidej ga odgurnu od sebe.

— Uzmi, ja imam već jedan — rekao je.

— Mister, kockarski dug je sve-tinja — važno je odgovorio on.

— U redu, ali opasač вреди više od dvadeset dolara — zaključio Dok. — Samo kopča je teška pedeset dolara! A kolt ne ide uz njega — izvukao je oružje i dobacio Kalaganu. Onda je iz gomile novca izbrojao trideset dolara i stavio pred mladića. — I ja znam šta je kockarska čast, mladiću.

Kalagan se kolebao vrlo kratko.

U redu, nema opasača, ali, mogao bi za trideset dolara, koliko

mu nudi stranac, da kupi neki običan i da ostane za Meri Bertok.

— U redu — pristao je, namerno oklevajući — ali pod uslovom da mi date revanš?

— Ne verujem.

— Zašto? Imam pravo na to...

— Ne zanima me — odgovorio je nehajno kockar. — Ja se ne obavezujem ni na šta, momak. Da imaš ceo Amarilo u džepu, izgubio bi ga.

— Hoćete da kažete da sam...

— Tačno! Loš kockar!

Kalagan instinktno stavi ruku na kolt, koji je ležao pred njim.

Ali, dočeka ga samo ledeni sjaj Holidejevih zenica.

Mladić stavi oružje za pojas pantalona i bez reči iziđe iz „Frenč Palasa“.

Holidej stavi Kalaganov opasač preko ramena, pokupi karte i uputi se u sobu. Prolazeći pokraj šanka, uze bocu brendija od Majkla Diboja.

XIII

Kalagan je odustao od kupovine opasača.

Otišao je pravo u „Slatku Meri“. Spuštao se sumrak, ispunjavajući vazduh glavne ulice glasovima, topotom konja, vikom dečurlije i senkama.

Meri Bertok više nije bilo za šankom i to ga razočara.

Umesto nje, tu se sada nalazio neki stariji, mršav čovek, zauzet

brisanjem prašine sa boca, koje je iz jednog sanduka ređao na policu ispod ogledala.

Kalagan se uputi u drugi deo sale, gde se ručavalo i večeralo.

Tu su bila samo dva kauboja.

On sede za prvi sto, nervozno iščekujući da se pojavi sestra raskošne vlasnice.

Elen Bertok je tog predvečerja bila nešto svežija nego prepodne. Kosu je začesljala u stranu, pustila da joj padne po ramenima, obukla belu bluzu s velikom kragnom i skinula kecelju.

Više je ličila na domaćicu nego na konobaricu.

Kalagan se mogao zakleti da ga je videla, ali se pravila nevešta. Obišla je ona dva kauboja, izmenjala nekoliko reči sa njima, vratila se u kuhinju i izišla tek posle pet minuta.

Mladić je to vreme proveo kao na iglama.

Imao je trideset dolara; da li je to moglo da zadovolji jednu takvu ženu? Koliko je to kad se kaže da je „skupa“?

Sestra vlasnice lokala, Elen Bertok, pojavila se ovog puta sa zagonetnim smeškom. Pošla je pravo prema njemu.

— Večera je kroz sat — obratila mu se.

— Ja... Nisam zbog večere — iskašlja se mladić.

— Nego zbog Meri?

Pocrveneo je pred tim imenom i

pred tom mogućnošću kao da je stavljen na teške, ali slatke muke. Verovatno ga je žena prozrela čim mu se smejala u lice.

— Rekli ste... — počeo on.

— Koliko si skupio novaca?

— Trideset dolara.

— Bez pedeset ne dolazi — odsečno je kazala, ali se odjednom sažalila na njegov pačenički izraz. — Čekaj, odvešću te do nje — dodala je i uhvatila za ruku.

On pođe za njom kao mesečar.

— Da se ne naljuti? — promućao je.

— Zašto? Ako joj se prohte, može te glavačke izbaciti iz sobe... a može te gurnuti u krevet bez centa. Sve zavisi — smejuć se dok ga je vodila kroz neki poluosvetljeni hodnik.

Pred jednim vratima je pokucala.

— Ko je?

— Elen!

— Ulazi, nemoj da si fina! — ođazvala se Meri Bertok iznutra.

Žena otvori vrata.

— Nisam sama — rekla je.

Vlasnica se okrete. Nekoliko čašaka posmatrala je mladića, ali bez trunke zanimanja ili divljenja. Bio je to kratak, prazan pogled žene navikle na razne ljude i razne situacije.

Potom se okrenula pred ogledalom, popravljajući uvojke svoje duge, plave kose.

Imala je preko sebe vazdušast kućni mantil sa perjem po rubovima.

Na stočiću pred njom bilo je de-

setak raznih bočica; prostorija je mirisala tako jako da je skoro ošamutila mladića.

Pri jačoj svetlosti, Meri Bertok nije izgledala tako mladolika, ali je bila još stvarnija i poželjnija.

— Ko je on?

— Onaj koji je obećao cveće a nije poslao.

Kalagan otvori usta da se opravda, ali ne nađe prave reči. Samo je oborio pogled.

— Ah, on? — rekla je Meri i ustala. — Šta hoće?

— Šta hoće mlad čovek od žene? — rugala se sestra.

— Bolje ga ostavi samog, ne drži ga za ruku — namršti se Meri. — Nije bolestan.

— Ali je mlad — objasni sestra. — Nema ni dvadeset godina.

— U tim godinama ljudi jašu, pucaju, ubijaju, idu na robiju, bivaju obešeni... — ređala je Meri Bertok. — Šta si ti postigao od toga?

— Ništa, osim jahanja — priznao ovaj.

— Kako se zoveš?

— Fleš!

— Fleš? Isprati moju ljubomornu sestricu do vrata — zamoli ga i okrete im oboma leđa.

Elen Bertok joj uputi otrovan pogled i, smeškajući se, sama napusti njenu odaju. Tek tada Kalagan primeti da se iza velike, teške zavese, u drugom delu prostorije, nalazi prostran krevet s blistavobe-

lim prekrivačima i ružičastim zastorima iznad.

— Šta ti je napričala sестrica? — upitala je Meri Bertok.

— Ona? Pa... ne znam, ništa...

— Ne laži!

— U redu, rekla je da ste skupi.

— To? — nasmeja se žena i ponovo sede za ogledalo. — To je u pravu, ona zna za moju tarifu, ali sam joj izričito zabranila da mi ne podvodi balavce.

— Nisam ja...

— Znam, niste vi, niste — prekinula ga je. — Svi vi dođete sa nekoliko dolara kao da je Meri Bertok poslednja ženska na Zapadu.

— Ja imam trideset — primeti Kalagan.

— Pa šta? Ja ne živim od ljubavi, nego od saluna, mlado moje telence — kazala je mekšim glasom. — Da, telence, takav ti je pogled kad me gledaš: teleći.

— Znači, fali mi samo da riknem? — izlete Kalaganu.

Ona se nasmeja glasno.

— Malo si se oslobodio, a? Koliko ti je godina?

— Dvadeset...

— Gde ti je cura?

— Cu... Nemam cure.

— Imao si je?

— Ne — sleže ramenima Kalagan. — Tamo, u Borgeru, imao sam vremena samo da dreždim po salunima ako nisam radio na farmi.

— Nisi imao curu — ponovi ona zamisljeno — nisi ni oborio nijednu?

— Ne razumem...

— Znam da ne razumeš. Gde ti je oružje?

— Imam kolt. Opasač sam prokockao...

Njemu se učini da nije dobro čuo. Pratio ju je pogledom dok je stavljala rezu na vrata. Onda se podbočila.

— Želeo si da budeš sa mnom? — upita poslovno.

— Jesam...

— Onda se skini.

— Ali, ja... Ja nisam...

— Požuri, mogu da se predomislim. Ne stidiš se valjda?

Kalagan je crveneo. Bestidnost ove žene uništila je u njemu onaj iskonski, mladalački zov romantike s kakvim je ušao u tu namirisanu sobu, spreman da se baci pod noge toj ženi zanosnih prsiju i razbludnog osmeha!

A sada, osetio se prevarenim.

Pa ipak, od svega je ostala želja. Nje se nije mogao odreći. Uostalom, bili su sami. Sasvim sami.

On zbaci kaput, košulju, ostade nag do pojasa.

— Dalje — rekla je neumoljivo.

Skinuo je pantalone, zatim je ostao nag.

— Mršavo — prokomentarisala je ona — ali mlado, snažno... Rekla sam da si telence — smeškala se žmirkajući. Onda je raskopčala svoj kućni ogrtač; iz njega izleteše dve velike, oble dojke i kao da sasušise Kalaganov dah.

U glavi mu se zamuti. Nije vidio za trenutak ništa, čuo je samo njen raskalašni smeh.

Kada je progledao, ona dva kruga bila su mu već sasvim blizu.

On pruži ruke, ali ih ne dohvati. Meri Bertok je već bila pokrivena, i san je iščezao.

— Lagano — kazala je vlasnica saluna. — Ako žuriš, sve potraje kratko, sve...

On ugasi veliku svetiljku ispred ogledala i soba ogreznu u sumrak.

— Dođi — pozva ga.

On krenu za njom, golišav i ošamućen. Video je kako sa sebe skida ogrtač i ostaje naga!

— Lagano — opomenula ga je, ali, on nije mogao da se savlada. Bacio se na nju i iz nje izmamio cik.

Glava mu se našla pod njenim mekim, obrijanim pazuhom. Osetio je miris znoja, ali, mladom Kalaganu su svi njeni mirisi bili opojni i zamamni. Desnom šakom je obuhvatio dojku i stegao.

— Rekla sam nežno, budalo! — grubo ga je presekla.

Njemu udariše suze na oči.

Obnevideo od strasti, grčevito se držao njenog mesa iako ga je ona gurala od sebe. Hteo je da joj došapne da ima trideset dolara, da će joj doneti još toliko... Hteo je da je moli, hteo je sve da učini samo da ostane na tim toplim, ženskim damarima.

Ona je najzad počela da popušta. Dok se uklješćivao među njenim vrelinim, snažnim butinama, iz hodnika su doprli glasovi.

Neko je nešto viknuo i čuo se pad tela.

Meri Bertok snažno odbaci Kalagana sa sebe.

— Ko je to? — promrmljala je, čuvši da neko žestoko cima rezu na ulaznim sobnim vratima.

Kalagan je jedva dolazio sebi.

Vlasnica „Slatke, Meri” je uhvatila prekrivač da ga zbaci sa sebe.

Istog trenutka vrata su bila nasilno, sa treskom otvorena.

Videla je senke ljudi i brzo se vratila natrag, stavivši prekrivač čak do brade. Mora da su to bili neki njeni pijani obožavaoci! Pa ipak, toliko biti pijan nije smelo da se dozvoli nikome.

Kresnula je šibica...

Fleš Kalagan je uspeo da dođe sebi i da se uspravi.

I on i žena sedeli su jedno pored drugog, razrogačenih očju, zbunjeno, ošamućeni od malopredašnjih zagrljaja i naglo prekinuti u tome.

Šibica u ruci čoveka prinela se svetiljki.

Kada su stvari u sobi dobile svoje prave oblike, Gas Toktojan i Mel Tjuborn su podrugljivo zurili u par na krevetu.

— Kalagan? — prosiktao je debeli lupež, s koltom u šaci. — Ti si to, momče?

— Ja sam, ali...

— Napolje! — dreknula je Meri Bertok tako da su je morali čuti i na samoj ulici. — Smesta napolje ili ču...

Nije završila.

S lakoćom koja se nije mogla uklopiti sa debljinom, Toktojan doskoči i strže pokrivač sa nje. Oči mu se rasplinuše pred tim prizorom.

— Oh, gola golubica — okrenuo se prema Tjubornu, čiji je pogled postao zamagljen. Zatim pljesnu vlasnicu saluna po pozamašnoj stražnjici. — Viđali smo mi i bolje, gospodo! Dižite se!

— Šta to znači? — cikala je Meri Bertok nikako ne uspevajući da uskoči u svoj ogrtač. A kad joj je pošlo za rukom da pokrije ramena, jedva je ugurala dojke. — Tužicu vas... Žaliću se šerifu! Ko ste vi?

Mahinalno je zabacila kosu i ponovo je postala žena. Čak je uspela i da se osmehne. Provalnici nisu delovali sasvim nasilnički, morala je da ih omekša svojim čarima.

— Njega tražimo — pokazao je Toktojan na skamenjenog Fleša.

— Zašto?

— Zašto? Bilo bi bolje da ne zavodite maloletnike, draga moja — prekori je Gas, uštinuvši je za obraz.

Ona je slegnula ramenima.

— Obletao je — reče, smejući se. — Nisam mogla da ga pustim da pati!

— Koliko ga košta tolika blagorodnost?

— Ništa — ispružila je žena ruke — tek smo legli i...

— Žao mi je što sam vas prekinuo — sprdao se Toktojan. — Da su vrata bila malo čvršća — pokazao je na razvaljeni ulaz — morao bih vas vatrom isterati napolje!

— Ne biste valjda — mazila se Meri Bertok. Činilo se da je dimenzije i težina Gasa Toktojana posebno i iznenadno privlače.

— Nađite mu odelo i ostalo — naredi joj Toktojan bez uvijanja.

— Šta to znači? — ogласi se Kalagan, sasvim zbunjen.

— Vodimo te ocu — odgovorio je ovaj. — Nećeš se lako izvući, magarče!

— Ocu? On vas je poslao?

— Naravno!

Meri Bertok baci Kalaganove prnje na krevet.

— Šta je učinio?

— Ukrao je očevu ušteđevinu i pobjegao od kuće — objasni Toktojan. — Majka samo što nije svisla od tuge.

— Šta to znači? — praćaknu se Kalagan — moja majka je umrla, do đavola, a vi...

— Bolje da zavežeš — prekide ga Toktojan — neće te spasti nikakve priče...

— To je neka podvala — bunio se mladić, ništa ne shvatajući. — Ja vas ne poznajem!

— Upoznaćemo se uz put — cerio se Toktojan. On obuhvati ženin struk i baci na sebe. Nije se opirala, samo je zamumlala. — Mel — pogledao je značajno u Tjuborna — povedi momka sa sobom, sad ću ja...

Kalagan je hteo da nastavi sa protivljenjem, ali ga cev Tjubornovog revolvera brzo učutka.

Izbacili su ga u hodnik bez kaputa i šešira. Začudo, niko se nije pojavljivao. Na podu, to Meri Bertok nije uspela da vidi, ležao je onesvešćeni barmen.

Toktojan je gurnuo ženu na krevet i navukao zavese.

U hodniku, načuljenih ušiju, Mel Tjuborn je držao na nišanu Fleša Kalagana i slušao kako Meri Bertok ciči sve jače i kako se povija postelja.

Kezio se zadovoljno, kao da je on tamo, a ne Gas.

Posle desetak minuta debeli lupež se pojavio zajapuren, zakopčavajući pantalone. Preko njegovog ramena, „nemi“ Mel je video ženine ispružene nepomične noge. Jedna je mlitavo padala preko ivice kreveta.

— Ni reči uz put — zapreti Toktojan Kalaganu.

Morao se pokoriti.

Tjuborn rukom pokaza na pod, gde je ležao barmen. Debeli lupež ga prekorači, cereći se.

— Ona golubica se neće potužiti — rekao je. — Posetiću je pri odlasku i stvar je zataškana, he-hel

Fleš Kalagan je koračao ispred njih.

Sve su mu pokvarili! I ne samo to: ovaj odvratni debeljko je „obario“ Meri Bertok za nekoliko minuta, a njemu je trebalo čitav dan sanjarenja. Čak je zbog toga prodao konja i sedlo, prokockao opasač...

Nekoliko gostiju stajalo je za šankom. Niko ih nije usluživao. Niko, uostalom, nije ni slutio da šankista leži sa čvorugom na glavi samo zato što se usprotivio da uđu u privatne odaje njegove gazdarice, umesto u sobe koje su tražili za sebe.

Izašli su potom u noć.

Svetla Amarila bila se neuobičajeno mnogobrojna i jaka.

Sve što se prodavalo ili što je zvalo na zabavu, sve je istaklo sjaj; bilo je više ljudi na ulicama nego po krčmama.

Gas Toktojan povede malu kolonu preko verandi u pravcu gradske konjušnice.

Neverovatna priča lupeža naterala je Fleša Kalagana da pomisli kako će ga u nekom kutku jednostavno ubiti! Zašto bi inače izmišljali one laži s ocem, bolesnom majkom, krađom... ako su imali čistu savest!

Međutim, izlaza nije bilo.

Toktojan i Tjuborn su sada koračali s obe njegove strane.

— Nije bilo teško naći te — dobacio mu je debeli bandit.

— Ne razumem.

Na velikim, drvenim vratima gradске konjušnice ukazao se neki čičica, sa kofom i četkom. Zaučudeno se izbečio u pridošlice.

— Hej, zakreštao je, uspravljaјуći leđa — još nisam gotov, momci! Pa, tek ste uveli svoju kljusad?

— Neka njih — odmahnu rukom Toktojan — nego, evo tebi dolar da prošetаш do krčme. Imamo kratak razgovor.

Stari uze novac, namesti šešir i bez reči zupca ulicom.

Kalagana su gurnuli unutra.

Goreo je samo jedan veliki fenjer.

Pošto se pridigao sa zemlje, mladić je ostao uspravan, raskrečen i zbunjen; oba lupeža su ga posmatrala s ravnodušnošću kakvom se gleda šugavi pas.

Odjednom je Tjuborn zamlatarao rukama.

— Do đavola — shvatio je Toktojan i zaletео se na mladića — gde je?

— Gde je? Ko?...

— Opasač! — dreknu debeli. — Gde si ga ostavio?

— Opasač? Ja... ja nemam opasač!

— Lažeš! — zaurla ovaj i udari ga.

Kalagan se sklјoka; iz usta mu linu krv. Došlo mu je da povraća od muke i straha. Ništa nije shvatao.

— Gde je opasač? — ponovo je pitao Toktojan i podigao ga sa zemlje

kao kakvu vreću. — Ti si ga odneo, zar nisi? Gde je?

— Nije kod mene — prostenja Kalagan. — Nije...

— Lažeš! — razbesne se ovaj i čelom ga lupi po desnoj jagodici.

Momak se sroza; ovog puta je ostao na priјavom tlu duže nego što je i sâm želeo.

Ubiće ga, pomisli. Ostao je na zemlji, da bi se sasvim pribrao i iskoristio trenutak da šmugne napоlje. Velika drvena kapija ostala je odškrinuta. Baciće se kroz debelјkove noge i odmagliti...

Ali, kao da je slutio njegove misli, Mel Tjuborn se postavi na izlazu.

Toktojan zamahnu nogom i raspali po rebrima.

Onda ga je pustio da dođe do daha.

Kalaganova glava je izgledala kao nečim odrana. Cela desna jagodica crvenela se, ogulјena, sa rasečene arkade silazio je tanak mlaz krvi.

— Sad dobro razmisli pre nego što slažeš — naglasio je Toktojan, čre po reč. — Pratimo te od Borigera, mali. Svuda si pokazivao svoj opasač sa zlatnom šnalom. Ovde smo te stigli. Taj nam opasač treba. Gde je?

— Zašto? — promućao je Kalagan.

— Bolje da odgovoriš na pitanje — podiže ramena Toktojan.

— Ja... ja sam ga prokockao...
Debeljkovo lice kao da splasnu.
Brzo je pogledao u Tjuborna.

— Nisi slagao?

— Nisam...

— Pazi, ovde nema šale, momče moj. Osetiću kad budeš lagao i — on izvuče kolt — ubiću te kao psa! Nastavi sa pričom!

Kalagan se pipnu za ozleđeno mesto i jeknu.

— Nisam imao dovoljno para — pričao je — pa sam uložio opasač. I izgubio sam...

— Kad je to bilo?

— Danas!

— S kime si igrao?

— S jednim strančem... Ne znam ko je, ali igera poker kao profesionalac.

— Je li još u gradu?

— Bio je, ne znam...

— Veruješ mu? — okrenu se Toktojan prema „nemom”.

Tjuborn klimnu glavom.

— Idiot — brektao je Gas, šetajući iznad Kalagana. Njegova senka prelazila je poput crnog oblaka preko mladićevog lica. — Prokockao bogatstvo! Zlato! Idiot!...

Zatim se zaustavi, s rukama na leđima.

— Jesi li nešto primetio neobično na svom opasaču? — zapitao je.

Kalagan odmahnu glavom.

— Otac ti ništa nije rekao?

— Jeste, ali...

— Šta je rekao?

— Rekao je da ga čuvam — ka-

šljao je mladić — jer ću se obogatiti jednog dana, preko neke tajne...

— A, tako, to je rekao — ponovo se razbesne Toktojan — a ti si ga prokockao. Zašto?

— Mislio sam... mislio sam da stari bunca...

Toktojan zamahnu šakom. Kalagan se skupi kao crv.

— Budalo! — prasnuo je. — U tom opasaču leži nekoliko stotina hiljada dolara! Možda milion! A ti, kockaš se...

Mladić je buljio s nevericom u lupeža.

Kakva je sad pa to priča? Znači li to da stari Bret nije lagao? I kakve oni imaju veze sa njegovim ocem? No, nije se usuđivao da ih pita o tome.

— Opiši tog momka — javi se Toktojan. — Ko je, kako izgleda, kako si ga upoznao, gde... Sve ispričaj!

— Bio je na strelištu — najzad se otkravi Kalagan. — Jedini je pobedio u takmičenju, ali, nije hteo nagradu. Ja sam pošao za njim, misleći da će hteti da mi pokaže kako se to brzo izvlači kolt...

— Brz je, ha?

— Kao sam đavo! Nikog nisam video da tako brzo poteže!

— Dalje!

— Posle saznam da je kockar... Nisam imao novca pa sam prodao konja i sedlo, da bih mogao da sed-

nem... Međutim, sve sam izgubio. Na kraju uložim i opasač...

— Kažeš nisi imao novca? — začkilji Gas. — A otkud si se uvalio kod one ženturače?

— Imao sam trideset dolara.

— Pitam te otkud?

— Taj stranac... rekao je da opasač vredi više nego uloženo pa mi je isplatio razliku...

— Gle? Pa to je neki džentlmen? Izgleda li tako?

Kalagan klimnu glavom.

— Nosi crno odelo i dva kolta.

— Dva?

— Jeste! Puca iz oba isto.

— Kako znaš?

— Pogađao je mete i iz levog i iz desnog...

— Hm! Gde ste igrali poker?

— U „Frenč Palasu”. Mislim da tamo ima sobu.

— Proverićemo.

— A opasač... Je li istina da toliko vredi? Million?

Toktojan se iskezi.

— Sad si zaboravio gde te boli — iscerio se. — Možda bi nam mogao pomoći da taj opasač iščupamo iz njegovih šaka i da vidimo gde je Bretova mapa. Ali zapamti: više nikakvih pitanja. Jasno? Nikakvih!

XIV

Polu boce brendija ostalo je na stolu, kraj pepeljare pune opušaka.

Ostatak se nalazio u kockaru.

Rakija ga je učinila nekako lak-

šim, maglovitijim. Osetio je potrebu da promeni četiri zida usamljenosti i zađe među ljude.

Sa vrha stepeništa video je gomilu šešira za stolovima.

Sve je bilo puno.

I stolovi za poker bili su prošarani kartama i dolarima poput pahuljica.

U „salun-spejšnu” već se oglašavala tiha muzika: klavir i dve violine.

Iako je „Frenč Palas” bio nešto posebno za gradove poput Amarila, ljudi su bili ti koji ga čine u stvari onakvim kakav jeste.

Uzalud se Majkl Dibo trudio da unese duh velegrada među svoje šarene zidove i Biganova slikarska platna.

Njegove stolove zauzimali su i dalje kauboji-kravari, besposličari, imućni ili više imućni meštani s čaršijskim navikama, zašutali prolaznici i sumnjivi kockari-varalice, lake žene koje su konkurisale njegovim odabranim damama...

Da je mogao da bira, Francuz bi to rado činio, ali bi finansijski brzo propao. Ovakog, on je održavao svoj nivo sopstvenim ponašanjem i pogledom na posao kojim se bavi.

Učini mu se da vidi odnekud neko poznato lice.

Odakle ga zna?

Ali, zaklonila su ga dva momka u ogrtačima koji su sa kožnim torbama hitali stepeništem prema sobama.

Kraj njega, zatim, siđoše dve de-
koltirane 'devojke u veselom raz-
govoru.

Holidej pripali cigaretu i baci iz-
gorelo palidrvce u veliku pepeljaru
namontiranu na metalnu šipku, uz
samu ogradu.

Zatim je u prostoriju ušao čovek
sa zvezdom, Nik Denis. Pod pazu-
hom je nosio veliku pušku za bizo-
ne, ništa drugo. Izgledalo je da s
njom barata kao svaki drugi sa kol-
tom.

Za takvo oružje bila je potrebna
snaga, a Denis je imao šaku kao lo-
patu.

Bio je čvrste građe, sa vrlo malo
sala koje donose godine posle četr-
desete, ako se malo pazi na ishranu.

Nosio je sivu košulju, žuti kožni
prsluk do struka i plave pantalone.
Na glavi mu se nalazio običan, kau-
bojski šešir crne boje.

Imao je prosede brkove i mrgo-
dan, natušten pogled koji je tako
izgledao zbog povijenih obrva.

Odmah je prišao šanku, kraj koga
se nalazio suvonjavi i elegantni Mi-
šel-Majkl Dibo.

Izmenili su nekoliko reči, a onda
se Nik Denis uputi prema kockar-
skim stolovima.

Holidej nije mogao da razazna
zbog čega je tu potrebna intervenci-
ja čuvara zakona. Istina, pred jed-
nim momkom se nalazila poveća go-
mila novčanica. Mora da je varao

i da su ga vlasnik i još neki ot-
krili.

Denis je bez mnogo cifranja po-
zvao pokeraša da napusti salu.

Izbila je kratka svađa, zatim se
cev puške spustila na glavu bundži-
je. Tresnuo je kao pokošen.

Za trenutak, u salji je zavladao
tajac.

Dibo je pljesnuo rukama.

— Gospodo, gospodo — povikao
je — zar nikad niste videli vašeg
šerifa kad hapsi varalice i kavga-
džije? Nemate da brinete ništa, ovo
je vaš lokal i u njemu morate biti
bezbedni. Za svoj novac bićete naj-
bolje usluženi i popićete najbolje
piće. Ovog puta, na moj račun!

Dok je to govorio, Nik Denis je
već izišao napolje s uhapšenikom.

Sto je ostao prazan. Mamio je
Džordžijanca, a on se odupirao. Igra
je postajala monotona, partneri
su imali samo želje da dobijaju, ali
ne i umešnosti.

Vremena kada ga je progonio
jedan Kas Lorimer, na primer, iz-
gledala su nepovratna. Ili Ralf Hi-
gins. To su bili kockari koji su ume-
li da dobijaju i da potežu koltove
kad gube.

To je bila igra kad su karte po-
stajale zapaljiv dinamit.

A zatim i Laura. Laura Higin-
s, Ralfova kćerka, koja ga je godinama
proganjala da osveti smrt svoga
oca.

I ona je nasledila očeve prljave trikove, samo što je to zataškavala svojim dražima i glumom. Bilo je neobično ne sretati je više, kao nekada.

Ali, ko zna?

Ko zna?

Majkl Dibo je primetio kockara i pokazao rukom prema praznom stolu. Jer, ostali partneri su se zadovoljili da priđu šanku, s obzirom da im je novac vraćen. To je vredelo proslaviti.

Holidej nije mogao da odbije Francuzovu ponudu.

Praćen radoznalim pogledima, seo je pod zeleni abažur.

Brendi je ubrzo stigao pred njega.

— Na moj račun — kazao je Dibo, s izvinjavajućim smeškom.

— Jedna više ili manje — slegnuo je ramenima kockar.

Isto kao i brendi, za sto je stigla lepuškasta devojka, duge smeđe kose i krupnih očiju. Imala je tanak struk i obla, razgolićena ramena.

Kockar prenese pogled na vlasnika, kraj šanka. On se osmehnuo i nemoćno slegnuo ramenima.

— I vi ste na račun kuće, leđi? — upitao je kockar.

— Zovem se Dolores. Samo Dolores — odgovorila je ona i sela, spustivši laktove na sto, a šake pod bradu. Uobičajena poza, naučena po jednom istom receptu u hotelima gde su dame za zabavu sastavni deo

noćnog života u gradovima Srednjeg zapada.

— Dolores, popijte šta god hoćete — predložio je Holidej — sedite koliko hoćete... ali, umuknite.

Devojka se ispravi, malo uvredena. Ali, nije smela da odustane. Majkl Dibo ju je lično poslao da zabavi neobičnog gosta.

— Zašto? — upitala je. — Ne sviđam vam se?

— Kako da ne.

— Mislite da sam glupa?

— Ne!

— Da sam dosadna?

— Ni to!

— Da sam... skupa?

— Taman posla!

— Onda ne shvatam, mister... Zašto me nećete?

— Možda drugom prilikom, Dolores.

Ona prekrsti noge i duboki razrez na haljini otkri lepo oblikovan list i natkolenicu.

— Ostaću ovde da sačekam tu drugu priliku — rekla je.

— Što se mene tiče, možete se tu i useliti.

Devojci nije bilo suđeno da sačeka hoće li joj se upornost isplatiti. U stvari, ništa joj nije nedostajalo: bila je lepa, elegantna, doterana, razgovorljiva, dopadljiva.

Dobijali su posetu.

Kockar je video popodnevni part nera, oteklog lica, kako prilazi njegovom stolu. Izgledao je kao da su ga

bacili pod kopita stampeda; modra jagodica, iskrzana obrva, rasečena usta... i lice, koje više nije bilo drsko, samouvereno, već zaplašeno i unezvereno.

Dva neobrijana tipa nalazila su se dva koraka iza njega.

Jedan od njih nosio je lice koje se kockaru činilo poznatim. Onaj debeli.

Njih dvojica su zastali malo, a Fleš Kalagan se primakao stolu. Očito, nije došao svojevoljno.

Devojka je zapazila da kockar gleda nekuda preko njene glave.

Okrenula se i ugledala izubijano Kalaganovo lice i smrknute pogleda Gasa Toktojana i Mela Tjuborna. Instinktivno se podigla.

— Zar ne ostajete? — upita je Dok.

— Predosećam oluju — odgovorila je Dolores — a nisam ponela kabanicu.

Zatim se udaljila gracioznim hodom.

Fleš Kalagan je stajao, tražeći reč za početak. Lice mu je podrhtavalo.

— Još jedna partija, mladiću? — upitao je oprezno Džordžijanac. Kalagan za njega nije predstavljao ništa; ona dva tmurna tipa poturila su ga napred. Zbog čega?

— Ja... mister, ja bih... da otkupim opasač.

— Opasač? Ah, onaj... Zašto?

— Uspomena od oca, mister. Rekao sam vam već.

— Tačno, ali to je pokerski trofej. Ne želim da ga vraćam.

— Molim vas — promuklo će Kalagan. — Stalo mi je do njega.

— Tebi? Ili... nekom drugom?

Kalagan htede da se okrene, ali na vreme uvide da bi to bila greška

— Meni, naravno. Nudim vam pedeset dolara. Rekli ste da toliko vredi.

— Sad vredi više.

— Koliko? — trže se Kalagan.

— Hiljadu!

Znao je da ni on, ni oni koji su ga poslali, nemaju toliko novca. Kopkalo ga je da sazna zbog čega je njima, a ne vlasniku, stalo do opasača.

On je, istina, imao zlatnu šnalu, ali sve skupa to nije moglo da košta više od šezdeset do osamdeset dolara.

— Šalite se? — nagnuo se Fleš Kalagan, ne znajući kako sada da se ponaša. — To je mnogo za jedan opasač.

— Meni nije, jer je sada moj.

— Zar su vam potrebna dva?

— Skupljam opasače — odgovori kockar. — Imam čitavu kolekciju. Je li to neki odgovor?

— Nije — uplete se Gas Toktojan i odgurnu u stranu mladića iz Borgera. Videlo se da računa na kraći postupak. Ako je mislio da će izazvati iznenadjenje kod kockara, prevario se. — Želimo jasan odgovor, mister. Gde je opasač?

— A ko ste vi?

— Mi smo ratni drugovi njegovog oca — odgovorio je spremno lupež. — Obavezni smo da taj opasač, koji je njegov sin ukrao, vratimo ocu.

— A zašto otac nije došao?

— Bolestan je.

— Zaista? — upita Holidej Kalagana.

Ovaj obori pogled i promrmlja nešto kao potvrdu. Delovalo je vrlo neuverljivo.

— Dakle? — upita nestrpljivo Toktojan.

— Opasač ostaje kod mene — objavi svečano Holidej.

Lupežova šaka se smesti na dršku kolta. Medjutim, kockar ostade miran.

— Ne bih vam savetovao da povučete — upozori ga.

— Čuo sam već da ste brzi — rekao je Toktojan — ali, to me ne impresionira, mister.

— A ja sam to, lice već negde video... U Denveru možda? Lep crtež, tačno odgovara opisu? Varam li se?

Toktojan opsova prigušeno.

— Bolje za vas da se varate, mister. Budite dobri i podjite u vašu sobu.

— Zašto?

Toktojan pokaza iza sebe.

— Moj kompanjon je mutav, ali, kad budem podigao ruku, pucaće u vas.

Tjuborn je imao preko ramena samo prebačenu krznenu jaknu; ali, kroz razrez, virila je tamna cev kolta.

Kalagan se skloni u stranu.

Preostala dva kockarska stola se utišaše.

Majkl Dibo je dao znak jednom od svojih pomoćnika da odu po šerifa Adamsa.

— Niko da ne napušta prostoriju — razdera se Toktojan. — Ili ću ujutru biti sahranjen!

Dibo koraknu, ali ga debeljko presrete strašnim pogledom.

— Ostani na svom mestu, Francuščiću! — dreknu.

Zatim se pomeri, kako ne bi zaklonio vidik svom nemom prijatelju. Činilo se da je ovaj deo „Frenč-Palasa“ ostao začaran. Sve je bilo nekako ustreptalo, jedino je mirnoća počivala u Doku Holideju.

On ni sam nije znao šta će se iz svega izroditi.

Jednostavno, bilo mu je svejedno.

Nezgoda je bila samo što je svuda okolo bilo sveta. Nedužnog sveta.

— Opasač, mister — pružio je ruku Toktojan kao da će tog časa na nju pasti zlatna šnala.

Mel Tjuborn promoli cev.

— Evo ga! — odjeknu glas neke žene. — Donela sam ga iz njegove sobe!

Toktojan se namršti, kockar pogleda prema stepeništu. Video je

malopredašnju poznanicu Dolores, sa nekim visoko uzdignutim opasacem.

No, taj nije imao zlatnu šnalu.

Imao je samo malu šansu da skrene pažnju dvojice desperadosa.

Fleš Kalagan je pogledao, Toktojan se okrenuo na tu stranu. Jedan kratak trenutak neizvesnosti, pa se i Tjubornove oči uznemirise.

— Ali, to nije... — procedi Kalagan.

Holidej se svom snagom odbi od stola i pade.

Kiša olova izmenila je putanje preko zelene čoje i prosutog bren-dija.

„Nemi” Mel je bio pogodjen u rame.

Neko je vrisnuo, ljudi su skočili i počeli da se sudaraju.

Džordžijanac poslednji hitac uputi u velikij luster.

Polutama je pala po posetiocima izazvavši još veću paniku. Koristeći gužvu, kockar promeni mesto izvukavši drugi revolver.

Pucnji se više nisu čuli.

Lom stolica, padovi tela, vrisak devojaka pomešan sa psovkama, i ponevo tišina.

Majkl Dibo se prvi usudi da iznese dve svetiljke i da ih upali.

Niko ga nije sprečio.

Mnoge oči su potražile aktore ovog događaja, ali su zatekle samo visoku Džordžijančevu siluetu, sa dva kolta čije su niklovane cevi blistale kao krljušt.

Toktojan i njegov nemi partner bili su iščezli.

I Fleš Kalagan zajedno s njima!

Nekoliko kapi krvi našlo se na podu, ispred pokeraškog stola, Sirom otvorena izlazna vrata bila su još jedan dokaz da su lupeži uzmakli.

Holidej obrte „linkolne” oko prstiju i vrati za pojas. Zatim mu se pogled ukrsti s osmehnutim očima Diboove dame.

Prilazila mu je, njišući se.

Prilazio je i vlasnik „Frenč Palasa”.

— Samo jedan luster, gospodine, i dve noge od stolice. Šteta što su umakli — govorio je on, a zatim se sagao i poljubio malu, uzanu šaku svoje barske dame. — Dolores, tvoja tačka je bila nenajavljena, ali vrlo uspešna. Mister, brzo ste reagovali, mon dje! Poznajete ove momke?

— Ne!

— Evo i našeg šerifa — okrenuo se prema korpulentnoj figuri Nika Denisa, koji je ušao smrknut i napregnut. Nije, izgleda, voleo da zakasni na poprište.

Dok je Francuz nešto objašnjavao gestikulirajući rukama, i dok su ostali posetioci počeli da se vraćaju svojim napuštenim mestima, uz žamor — čovek iz Džordžije je pokazao Dolores mesto preko puta.

— Sad bi prijalo piće — kazala je ona.

— I ja mislim. Vrlo ste hrabri.

**DOK
HOLIDEJ
SVAKOG 7.
U MESECU**

— Obično dobijam druge komplimente — rekla je uz šarmantan, neizveštačen osmeh.

— Kome ste skinuli opasač?

— Prvom do sebe. Ne znam kako izgleda. Nije se bunio, čak je i ruke podigao uvis.

— Vama se svako predaje — primeti Dok.

— Ne baš svako. U čemu je zbrka?

Holidej skide šešir i provuče prstima po kosi. Zatim ga ponovo stavi.

— Opasač sam dobio od onog momka na pokeru — odgovorio je — ali, ne znam ko su ona dvojica i zašto im je stalo do njega.

— Izgleda da im je đavolski stalo — dodala je Dolores. — Mislite da će odustati od njega? Prosto ne verujem. Ne izgledaju tako...

— U pravu ste. Postoji li neko piće za vas, leđi?

— Pijem ono što i vi.

— Ja ne odustajem lako!

— Pratiću vas dok mogu, gospođine bez imena.

— Zovite me Dok.

— Da li je to ime ili zvanje?

— Oboje!

Podigao je dva prsta prema Dibou.

Uslužni vlasnik „Frenč Palasa“ doneo je celu bocu uz dve čaše sa stalkom. On je izgledao tako kao da se ništa nije desilo; sve je trebalo da nastavi s daljim tokom, da se čuju žagor i smeh, da odjekuje muzika iz susednog „salun-spejš-

na“, da njegove dame začine štimung svojim izgledom...

Šerif Nik Denis napustio je prostoriju, namrgođen i nezadovoljan.

Bacio je pogled prema Holideju, ali ga je lišio ispitivanja. Verovatno mu je Dibo servirao svoju verziju, s obzirom da je bio prisutan i popodne kada se igrao poker u Kalaganov opasač.

Brendi je činio svoje. Laka omamljenost i blizina lepe devojke, učinila su Doka Holideja opuštenijim nego ikada dotle.

Dolores se sve češće smešila i sve reče odvajala pogled sa zagonetnog stana.

I jednom trenutku dohvatila je i u i privukla sebi.

— Zar nije ovde previše bučno? — upitala je.

— Navikao sam — odgovorio je kockar.

— Suviše dima — nastavila je ona — suviše pogleda i glupih reči. Da bacamo dolar: moja ili vaša soba, Dok?

— Da ne bacamo, neka bude moja — rekao je on, osetivši da govori s naporom. Činilo se da mu je jezik zadebljao.

Nije li možda lukavi Francuz sa- suo neku drogu u ovo piće?

Ukus je, zaista, bio isti. Pa ipak...

Ustao je polako, ali veoma sigurno. Na njemu se nikako nije moglo primetiti da ga savladava piće.

Dok su išli stepenicama, osetio je njenu ruku pod svojom.

I miris nekog vraškog parfema koji je izbijao iz njene kose i nje ne kože...

Suviše sam popio, razmišljao je pred vratima sobe koja je Dolores otključavala.

Nije joj dao da uđe.

Uspeo je da je podigne na ruke i prenese preko praga. Ali, zaljuljao se i oboje su pali preko postelje.

XV

Da li je sve to bio samo san?

Soba se nalazila u polumraku, iako je napolju već bio dan. Teške zavese navučene su na prozorska stakla, u vazduhu je još lebdeo miris onog parfema.

Glava ga je malo bolela, ali, to ga nije sprečilo da se podigne i se dne na ivicu postelje.

Išezla je i boca brendija.

Išezla je i ona...

Prstima je protrljao čelo.

Njegov i Kalaganov opasač bili su prebačeni preko naslona fotelje.

Na sobnom ormariću nalazili su se njegova pozlaćena tabakera i džepni sat.

Ponovo se vratio jastucima i otvorenih očiju ostao da leži, zagledan u tavanicu.

Da li mu je brendi odvezao onaj čvor, stegnut za osećaje kojima su

drugi raspolagali i rasipali ih u svakom pogodnom trenutku?

Da je bio sasvim trezan, da li bi dozvolio da ga u sobu odvede bilo koja žena?

Ko zna?

U svakom slučaju, osećao se kao retko kada.

Iako je sve bilo magla, mogao je da se seti onih trenutaka večnosti, kada se žena i čovek nađu u određenom trenutku zajedno, bez mnogo gestova i reči.

A Dolores je upravo izronila iz potisnute svesti, poput priviđenja, otelotvorena kasnije u ovozemaljsku svetlost što obasjava čula.

Bio je to trenutak kada se umesto uglačane drške kolta miluje bedro, kada se svest muti u poljupcima željene žene...

To je bila vatra koja sažije... i koja s odlaskom moći polako gasne, ali se ne zaboravlja.

Jedna duga, riđa vlas ostala je na uzglavlju.

On je skoro pobožno dohvati i podiže u vis.

Zatim pogladi kosu i navuče pantalone. Opasao je odmah svoj široki, crni opasač sa koštovima. Prstima je opipao bradu; trebalo je obrijati se. U drugom odeljku sobe nalazilo se korito za kupanje od prelakiranog, obojenog drveta u obliku osmice.

On uze jednu cigaretu.

Morao je da beži.

Pred naglim, neočekivanim ose

ćanjem trebalo je uteći. On nije smeo, ni mogao, da se zaustavi u životu bilo koje žene.

On je bio uklet. Bolesnik kome se odbrojavaju, dani.

Usamljenik kome uvek pretila opasnost zbog imena a ne oružja koje nosi.

Jedna noć ne znači ništa, uveravao je sebe.

Ni njoj, ni njemu.

Ona je imala mnogo takvih noći, mnogo istih ili sličnih trenutaka strasti otkupljenih za šaku dolara.

Ona je...

Ljutito je ugasio tek pripaljenu cigaretu.

Nikad nije zaticao sebe da o nečemu tako grozničavo razmišlja.

Tražio je bilo kakav razlog da joj prikači i oorni pred sobom. Tražio je ružna imena, zadnje misli i veštačke osećaje... ali badava! Sve što je proživio, te noći, bilo je vraški iskreno i lepo.

U svakom slučaju, odjahaćel

To će biti dobro i za nju i za njega.

Otišao je do prozora i razmakao zavese.

Zažmirio je pred svetlošću prepodneva. Njegov džepni sat pokazivao je pola deset.

Zastao je pred zidnim ogledalom. Imao je podočnjake; sve ostalo bilo je uobičajeno, ledenoplave oči, negovani brkovi, bujna kosa i već uvrežene bore sa strane oko ustiju.

On sveza kravatu i latil se šešira.

Odjednom se na vratima začu kucanje.

Pomislio je da je Dolores.

Otvorio je vrata, i ugledao neko bosonogo derište.

Mališan je u ruci držao komad papira.

— Za mene? — upitao je kocakar, osetivši iznenada opasnost.

— Da, gospodine!

— Siguran si?

— Da, gospodine... Tako su vas opisali. A gospodin Dibo je rekao da ste to vi.

— Meni moraš lično u ruke predati?

— Da... Dobio sam za to dva dolara.

— Od koga? — prihvati cedulju Džordžijanac.

— Jedan stranac, debeo i ružan. Nikada ga nisam viđao u Amarilu. Mogu da odem?

— Čekaj...

— Da, gospodine.

On prelete preko velikih, rogobatnih slova i u pogledu mu zablista gnev.

Pisalo je:

„Ako želite živu vašu devojkicu Dolores, donesite opasač u sumrak na Telerov Prevoj. Nikome ni reči, dođite sami“.

On pročitao još jednom, čudesno miran.

Samo je pomislio: platiće mi!

— Kad ti je ovo dao? — upitao je dečka.

— Pre desetak minuta, gospodine.

— Bio je sam?

— Jeste...

— Šta je još rekao?

— Ništa. Odjahao je odman.

Holidej izvuče šaku iz džepa i tužnu mališanu srebrnjak. On ga strpa pod košulju i otrča hodnikom.

Kockar se vrati, navuče kaput i polako siđe stepeništem.

Nije zatekao nikoga u prostoriji, ni za šankom.

Čudmol!

Kako su mogli lupeži da odvedu devojkicu?

I kada?

Ako ga je ostavila u zoru, ona je svakako otišla u sobu.

Zar su imali smelosti da prodru unutra posle sinoćnjeg incidenta?

Mišel-Majkl Dibo je tog trenutka dolazio iz „salun-spejšna“, s gomilom čistih, složenih čaršava. Prepodne nije bio uglađeni vlasnik, već čovek koji predano radi najrazličitije poslove, od čišćenja do postavljivanja veša.

— Mister, nešto nije u redu? — presreo ga je Francuz.

— Kako znate? — upita Dok.

— Mon dje, vidim vam to na licu.

— Gde je Dolores?

— Dolores? — osmehnu se vlasnik „Frenč Palasa“ i spusti svoj teret na obližnji sto. — Nikad je nisam video tako srećnu i lepršavu, mister. Otišla je rano u kupovinu.

— Kupovinu?

— Da, mon dje! Odjednom je htela novu haljinu. Zar ne naslućujete zbog koga?

— Naslućujem samo nevolje — odbrusi kockar.

— Ne shvatam.

— Ona je odvedena.

— Mon dje! Ne razumem.

Holidej mu pruži pismo.

Majkl Dibo je pri čitanju širio oči. Kad je završio, u očajanju je sklopio šake.

— Ali, zašto? Zašto nju? Moramo brzo do šerifa!..

Kockar ga preseče oštrim pokretom ruke.

— To je moj posao — rekao je metalnim glasom. — Nikoga ne mešajte, jasno? Odneću opasač i vратиću je.

— Ako joj nešto učine našao?

— Neće smeti — odgovorio je kockar, ali ne mnogo poverljivo.

— Da pođem ja sa vama? — ponudi se on.

— Biće dovoljno da o ovome ćutite — predloži Džordžijanac. — Nađite za nju neki izgovor što je nema. Banditi su rešeni na sve. Otići će ranije nego što planiraju. Gde je taj Telerov Prevoj?

— Dobrih deset milja na zapad, gospodine. Čuvajte se!

Holidej se okrete, ustrča uz stepenice i ponese Kalaganov opasač.

Onda je popio brendi i ostavio Diboa zbunjenog i ošamućenog.

XVI

— Traže te — rekla je Elen Bertok provirivši na vrata sobe njene sestre.

— Onaj snažni, debeli...? — oza ri se vlasnica „Slatke Meri“, ustrep tala u iščekivanju Gasa Toktojana, koji joj je obećao novu posetu u toku jutra.

— Nije. Onaj drugi.

— Koji drugi? — izmeni se ženin glas.

Nalazila se stalno u svom providnom, izazovnom penjoaru, razbludno raskopčanom na grudima. Nije joj se odlazilo za šank, pustila je sestri da se snalazi kako zna i ume. Ova je to primila mirno, uverena da će to biti prolazna slabost Meri Bertok i da će, za dan ili dva, ponovo da se puni salun kad se is pred zahuktalih kauboja zanjiju raskošni bokovi vlasnice.

Starija sestra nije stigla da objasni o kome je reč — a Fleš Kalagan se ugurao u sobu.

Nije izgledao nimalo lepo s „okrp ljenim“ licem, ali se, takođe, opazalo da su iščezli donedavni stidljiviost i nesprenost.

Novina je bila opasač oko kukova i ruka na koltu.

Pre nego što je otvorila usta da ga upozori na ponašanje, mladić je razgrnuo zavesu na prozoru.

Odatle je video „Frenč Palas“ i glavni ulaz.

— Dobro je — promrmljao je za sebe, ali glasno.

— Šta je dobro? — ustremila se Meri Bertok na njega. — Kako to ulazi?

Kalagan je pogleda s visine.

— Zašto? — upita. — Da nije trebalo da provalim vrata.

Smeškajući se, Elen Bertok se išunja iz sobe i ostavi ih same.

— Gas me poslao — rekao je Kalagan.

— Zaista? Kad će on doći?

— Ne može još — odgovori mladić i skide šešir. — Rekao je da me primiš neko vreme ovde.

— Zašto? Šta on uobražava?

— Moram da motrim na ulaz u „Frenč Palas“. Čekamo nekoga.

— Ne tiče me se... Koga?

— Ne smem da kažem. Naredio mi je samo toliko da govorim. Ostalo je tajna. Bar do večeras.

Okrenuo joj je leđa, da ne zuri u dubodolinu između njenih poluotkrivenih dojki. Žena je to opazila i zaobišla ga.

— Zar ni meni nećeš reći? — počela je maznim glasom.

— Ne — odbio je i udaljio se.

— Ljut si? Šta sam mogla, pre-

kinuli su nas — slegla je ramenima, stavivši šake na kukove; tako je zategla tkaninu penjoara i istakla oblik prsiju. — Ja sam ipak samo slaba žena.

— To sam čuo — odgovorio je on.

— Gde si čuo?

— U hodniku — pokazao on glavom — dok ste se vas dvoje valjali po krevetu...

Ona zabaci glavu i nasmeja se.

Zatim pusti smeh da joj izmiče is pod jezika poput zapenušale reke. Bio je to smeh koji se ruga, izaziva, nervira!

Što je najgore, smejala mu se u lice, podnoseći mu oči, usta, zube...

On ne izdrža.

Svom snagom ju je udario preko lica.

Smejanje je zamuklo istovremeno kad je prashuo šamar.

Oči Meri Bertok bile su prvo iznenađene a onda besne. Obraz joj je počeo naglo da gori; obrve joj se sastaviše a usta, kao u grču, skupiše se u ružnu psovku.

Jurnula je na njega, ali Kalagan izvuče naglo kolt i uperi u nju.

Zastala je i zagrcnula se.

— Ne — uplašeno je procedila i ustuknula. — Nemoj da pucaš, molim te...

Mladić otrese glavom kao da ski da maglu sa čela. Nije bio svestan tog pokreta. Jednostavno, poželeo je da je nečim kazni, a potegao je oružje!

— Ja... Ne smem da pogrešim

— dobacio je i vratio kolt. — Moram da pazim na „Frenč Palas”. Nemojte me ometati...

Meri Bertok se otetura do svog stola sasu u čašu vodu iz bokala i ispi je u velikim gutljajima. Ona se blede osmehnu.

— Reci, nisi mislio ozbiljno, a?

— Nisam — priznade on. — Ali, ne približuj mi se — dodao je oštro. — Ne želim da... da gubim razum! Ne isplati se više.

— Da naručim piće? — predložila je.

— Ne! Možeš da odeš i zaključaš vrata za sobom.

Teraš me? Pa, ovo je moja soba!

— Gas će ti to nadoknaditi — rekao je.

— Kako?

— Pa, od plena... Mislim, on će ti to reći — zbuni se Kalagan, porcvenevši. — Nemojte me više ništa pitati!

— U redu, neću — brzo je odgovorila Meri Bertok — ali, dozvoli mi da ti pravim društvo?

— U redu...

Žena je osetila da je momak upao u neki posao. Osetila je, takođe, da joj neće biti teško da ga obrlati, samo oprezno. Oprezno!

— Kad ti bude dosadno — rekla je — mogu ja da te zamenim? Samo reci na koga da pazim?

— Sad ću — uzvratilo je on i pri makao jednu fotelju.

Ona za to vreme zaključa vrata iznutra.

Zatim je uzela iz kovčežića dve cigarete i obe zapalila.

Prišla je Kalaganu i nagla se da mu ponudi jednu. Pri tome je izdašno pokazala veličinu i oblik dojki što njemu nije promaklo.

Krv mu ponovo udari u glavu.

— Ne... ne puši mi se — odbio je, stisnuvši oči.

— Sve odbijaš — nađe se ona uvređena — a govorio si sinoć da si spreman na sve za mene? Zašto si se promenio?

— Nisam, ali...

— Plašiš se Gasa?

— Ne...

— Onog debelog? Morala sam da popustim, inače bi me zaklao! Ne znaš? Pretio im je nožem pod grlom — pokazala je dlanom na podbradak — da popustim, inače... šta sam mogla?

— Nije tako izgledalo...

— Nije? A da je bilo drukčije? Možda bi i tebe uništio više nego što jeste? Da nisam bila kraj nje, ga, možda bi te i ubio? Ovako, ja sam odvratila pažnju na sebe... Zašto ti je tražio opasač?

Kako nije odgovorio, ona mu se približi i prstima dotače bolna mesta.

— Niko ti nije lečio, zar ne? — upitala je i prislonila mu glavu na sebe. — Imam lepu mast, koja će ti to ublažiti. Sve će da zaraste do sutra, videćeš.

Nije se odupirao.

Dok je ona preturala po fiočicama, Kalagan je osmatrao ulaz „Frenč Palasa“. Niko nije ni ušao, ni izišao.

Stranac je možda još spavao? Možda još nije saznao?

Gas Toktojan je smislio podlu stvar u vezi devojke. Oteo ju je i njom se poslužio da se domogne opasača...

Meri Bertok je nežno provlačila preko jagodice i obrva, nanoseći sloj neke mirišljave mase.

— Još ga nema? — upitala je.

— Nema!

— Kako izgleda?

— Visok, u crnom odelu, sa dva kolta... — onda se trgao. — Rečeno mi je da čutim — seti se.

— A je li ti rečeno da nastaviš tamo gde si prekinuo?

On nije shvatio odmah.

Meri Bertok ga povuče za ruku.

— Dođi — pozva ga. — Neće dugo, ne brini... Niko neće izići iz „Frenč Palasa“ dok budeš sa mnom, dušo... Dođi!

Krenuo je za njom kao hipnotisan.

Ona mu je skinula opasač, košulju, pantalone, ljubeći ga po svim delovima tela. Bio je obamro od to ga, zaboravljajući na ceo svet, na Toktojana, na zlato, na Doka Holideja, na sve...

Malo kasnije, oznojen i iscrpljen, pustio je da ga ona ujeda po uhu. Bio je bespomoćan, ali slatko umoran.

— Imam utisak da ćeš postati neko — šaputala mu je ona — čim te Gas primio za ortaka.

— Ne pominji mi ga — okrenuo se.

— Ljubomoran si? — ciknula je žena. — Pa, da, ovo ti je sa mnom bilo prvi put? Nije loše, a? I to besplatno...

— Jednom ću ti platiti — obeća on — zasuču te dolarima kao peskom.

— Kako ćeš to izvesti? Reci mi, dušo, znaš da samo tebe volim... Reci?

— Pa... radi se o groblju.

— Groblju?

— Da, groblju Juma Indijanaca na Vaja Manti.

— Gde je to?

— Niko ne zna. Moj otac ima mapu koja može tamo da nas odvede, a mapa je bila u onom mom opasaču koji sam prokockao...

— Nesrećniče — blago ga prekore žena, milujući.

— Ni ja nisam znao da opasač krije takvu tajnu. Zato Gas želi da se dokopa toga. Deli ćemo na tri dela.

— Koliko?

— Gas kaže da će biti najmanje milion...

— Milion čega, dušo?

— Milion dolara — važno saopšti Kalagan. — Sve u zlatu i draguljima. Nakit pglavica, koji se sa hranjuje zajedno sa njima.

— Oh — istisla je ona i pokrila ga telom. — Da pođem i ja s tobom?

— Ne... Ne smem.

— Od Gasa? Neće taj ni pisnuti — rekla je Meri Bertok priljubljujući se uz mladića kao krpelj. —

Ja ti garantujem da ćemo to zlato deliti samo nas dvoje: ti i ja!

— Kako...?

— Samo ti pusti tvoju Meri... samo pusti...

Kada je drugi put progledao, ona se već oblačila.

— Hajde — pozvala ga je poslovnim glasom — ne smemo da se izležavamo. Imamo posla! Za ljubav ćemo kasnije imati čitav život, dušo...

— Ali...

— Gledala sam i ja, dok si ti spavao — rekla je — ali, niko po onom opisu nije izišao iz „Frenč Palasa“. Gde je Gas?

— Dosada je odjahao — pridiže se Kalagan na laktove — rekao je da će poslati po nekome poruku, a ja da pratim tog stranca sve do Telerovog Prevoja. Moram biti oprezan, jer je on opasan.

— Koliko opasan?

— Opasniji od zmiје.

Meri Bertok se nasmeja.

— Ako je on zmiја, ja sam mungos...

— Šta je to mungos?

Ostavila ga je bez odgovora.

Dok se on užurbano oblačio, ona je već uskakala u jahaće pantalone i kožnu bluzu. Stavila je čizme, vezala maramu oko vrata, a na glavu „španski“ šešir sa svilenom pantljikom pod bradom.

Izgledala je prilično zgodno, iako punačko.

— Ne gledaj me tako — upozorila je Kalagana — jer smesta odlazimo... Neće me više svlačiti!

Mladić sleže ramenima; i da je hteo, nije imao snage. Stao je pored prozora i odjednom podskočio.

— On je! — dreknu.

Meri Bertok prilete.

— Gde je?

— Sad je odjurio na konju. Na šarcu... Brzo!

Nabio je šešir na glavu, ali je ipak zastao na vratima. Pogledao je u ženu.

— Da znaš, Gas će biti besan! Opomenuo sam te!

— Samo ti hajde... — gurnula ga je ispred sebe — prati ga, ja ću te već stići.

— Gde ćeš?

— Da se snabdem opremom. predosećam dugo jahanje, dušo, zar ne?

On sleže ramenima i istrča na ulicu.

Na privezištu se nalazio konj, koga su mu tog jutra kupili njegovi novi partneri. Bio je čvrsto rešen da istraje sa njima, poverovavši da je zaista reč o neizmernom bogatstvu u skrovištu Vaja Mante.

Ali, sada mu je Meri Bertok usadila đavolsku misao o podeli na dva dela!

Prokletstvo, to je bilo previše za mladićev razum.

Istina, on bi rado prešao na stranu đavolske žene, ali, Toktojan i Tjuborn nisu bili naivčine. Morao je da se uzdrži i da čeka svoj trenutak kad bude odlučujuće.

Onda će se rešiti sa kime će.

Okrenuo se još jednom, ali vlasnica „Slatke Meri” se nije pojavljivala.

Požurio je da mu kockar ne izmakne iz vida.

Toktojan je dakle bio u pravu: devojka je ipak nešto značila zagonetnom strancu, čim je pohitao da je spase.

Oblačak prašine ispred njega govorio mu je da se nalazi na pristojnom rastojanju.

Stalno se osvrtao za sobom.

Da li se Meri Bertok našalila s njim kada je rekla da će zajedno?

Ne, zaista nije!

Približavala mu se na nekom belcu, belom kao mleko, uzdignutog repa i razmahnutih kopita kao u samog demona!

Pantljika od šešira vijorila se za njenim potiljkom uporedo sa kosom.

Njen belac bio je suviše otmen, suviše uhranjen i suviše negovan da bi parirao razi na kojoj je on jahao.

Zarumenjena od vazduha koji ju je šibao po licu, Meri Bertok je iz gledala mlađa. Možda je tome doprinelo i otkrovenje da jašu u susret Kalaganovom opasaču, zlatnijem od šnale na njemu.

O sedlu je imala vreću za spavanje, bisage, laso, čuturicu, krzhe nu jaknu i pušku.

— Je li to on? — upitala je, po kazujući na oblak prašine u ravnicima.

— Jeste!

— Razmišljala sam nešto — kazala je, žmirnuvši — da uzmemo nama opasač?

— Kako?

— Lepo: ubićemo ovog momka, uzeti opasač, izvaditi mapu i sami odjahati tamo!

— A devojka?

— Šta nas se ona tiče?

Fleš Kalagan je bio još uvek mlad i nije se smatrao huljom.

— Ne sviđa mi se to — primetio je.

— Meni se sviđa.

— Misliš da bi nas Toktojan i Tjuborn ostavili na miru? Progonili bi nas do pakla!

— Kako to zamišljaš? Oni ne mogu da nađu groblje bez mape, zar ne?

— Jeste, ali...

— A mi ćemo naći! I kad se obogatimo, mogu da kupim pet dobrih revolveraša da ih izrešetaju za dve hiljade dolara!

Kalagan se skupi: ova žena bila je poželjna i strasna, neviđeno topla, ali, sad je izgledala satanski hladna i neumoljiva.

Njoj je bilo svejedno šta će se desiti otetoj devojci!

Možda je bila u stanju i njega da se otarasi, ako nađe za shodno?

Pogledao ju je.

Ona mu se smešila svojim bezazlenim, ruspunim osmehom koji ga je toliko puta bacao u vrtlog. Zato je porekao u sebi sve ružne misli.

Meri Bertok ga je volela, osećao je to!

Toliko lepih reči, na uho, niko mu nije šapnuo u životu. Toliko po ljubaca nije mogla da mu pruži ni

letnja kiša. Toliko zagrljaja od kojih gubi dah nikad nije doživeo. Znao je samo da želi da to traje, iz dana u dan, do kraja života!

— Zašto me gledaš? — upitala je ona.

— Ja...

Ona se nasmejala.

— Znam šta bi — pripretila mu je prstom — ali, moramo da pratimo onog momka. Jasno?

— Jasno!

Jedan deo puta jahali su čuteći.

Ali, Fleš Kalagan je sve manje mislio na kockara, a sve više na čijenuicu da će on, Meri i Toktojan biti zajedno!

Šta ako se prikloni onom debelom lupežu? Ako bude dozvolila da je obrlati i odvoji od njega? Šta on da?

— Nećeš biti s njim? — upitao je.

— Sa kim?

— Sa Gasom... Ubiću te ako ga samo pogledaš!

— Budalo! — nasmejala se grohotom. — Ja gledam samo ako mi to donosi korist. Ne možeš mi zapovedati šta da radim, dušo! Meni niko nije gospodar, ni ti, ni Gas!

On obori pogled.

— Moraš mi verovati — dotakla mu je ruku dok su kaskali. — Ako ti se učini da sam ljubazna s njim, to je zbog toga da ga prevarim! Imaš to na umu! To blago mora biti samo naše! Moje... i tvoje.

— Ja... — — — — —
— priznao je — i živio s tobom kao...

— Umuknil — prasnju ona i sev nu očima. — Radićeš onako kako sam rekla, razumeš? Ne znaš ti još šta je to živeti u bedi, raditi po krčmama, spavati sa svakim za pet ili deset dolara, biti gladna, bičevana, silovana... Ne znaš ti tol Meni je toga dosta, ja se ne vraćam tamo odakle sam se podigla, već idem dalje. U nešto više! A ti... možeš sa mnom ili da ostaneš iza mene! Izaberi! Ja neću u blato... Nikada više!

— Tebi je svejedno šta ja osećam?

— Nije — omekša njen glas — ali, zašto da ne uzmemo ono što nam pripada? Na kraju krajeva, dušo, opasač i mapa pripadaju tebi? Otac ti je to dao na rastanku! Kakvo pravo imaju ona dva luppeža? Nikakva! Oni su obični razbojnici!

— Zato i ne volim što se mešaš s njima...!

— Za mene ne brini, dušo.

Kalagan se izdiže u sedlu.

— Uh, mi pričamo, a on...

— Nestao je?

Oblak prašine zaklonili su brežuljci, prošarani velikim kamenovima i kaktusima. Iza toga nastajao je predeo sivila: stene i nebo, a dole pesak, s krčljivim grudvama čeperela.

Kalagan nabi šešir na čelo i obode konja.

Belac Meri Bertok je sa pola snage izdržavao njegov galop.

Međutim, jahača ispred njih nije bilo.

Dole, trag kopita kao da je oduvao vetar.

— Gde je skrenuo? — pitala se žena.

— Možda nas je video?

— Ovde mnogi jašu — namrštila se Meri Bertok — zašto bi posumnjao na nas?

— Rekoh da je opasan — okrete Kalagan konja u krug i stavi ruku na kolt. — Možda nas odnekud vrebaju? Ne znam šta je gore: on ili Gas!

— Dušo, rano si počeo da strahuješ — podboči se Meri — zar si muškarac samo na mom pupku? Zaveži i pogledaj okolo gde se nastavlja trag. Čovek nije uzleteo u nebo!

Napravili su nekoliko malih krugova, ali ništa opipljivo ne nadodje. Ted kad su uporedo krenuli usekom prema zapadu, ugledali su odsjaj nečega na zemlji.

— Šta je ono? — upita žena.

Kalagan obode konja i nađe se nadomak predmeta. Sada ga je video jasno: bio je to njegov opasač!

— Je li on...? — upita Meri Bertok treperavim glasom. — Je li on?

— Opasač — procedi Kalagan. — Ispustio ga je...

— Kao nebeski dar! Mora da mu je spao sa sedla dok je jahao. Evo i tragova! Šta čekaš? Podigni ga!

Mladić je oklevao; bilo je i suviše lako doći do opasača, suviše jednostavno!

Pa ipak, trag konja se gubio u daljini, bez zaustavljanja.

Zlatna šnala blještala je na danu kao komad sunca.

Bila je udvostručena u zenicama Meri Bertok.

— Uzmi ga! — povikala je na pokolebanog Kalagana.

Mladić je osmotrio okolinu, ali nije video ništa sumnjivo po podnožnjima stena, osim senki.

Sjahao je i klekao.

Kada je pružio ruku, kroz pusti pejisaž odjeknuo je hitac!

Pogođen, opasač se praćaknuo i odskočio u stranu.

Fleš Kalagan je trgao šaku kao opečen.

Ustao je naglo i unezvereno pogledao iznad sebe. Ucertan u nebeski svod, raširenih nogu i zalepršanih peševa kaputa, stajao je čovek iz Džordžije.

Iz niklovane cevi izlazio je tanak stub dima.

Meri Bertok je i sama bila iznenađena, ali njena ruka je kliznula prema kundaku sa strane sedla. Verovala je da neće privući strančevu pažnju.

— Ledi — zaorio se kockarev glas — ruke se najbolje odmara ju o jabuci sedla!

— Šta hoćete? — uzvratila je ona.

— Ja znam šta hoću, ali znate li vi?

— Mi mirno prolazimo...

— Zašto onda niste prošli?

Pošto nije dobio odgovor, on zviždu kroz zube. Ispod njega se uka za šareni ždrebac. Neočekivano, Holidej se odlepi sa stene i nađ se u

sedlu. Bio je to skok sa prilične visine, no Mig je ostao nepomičan. Nije ni zadržtao.

Holidej potera šarca prema njima.

— Pratio si me? — obratio se Kalaganu.

— Ja... ne, nisam. Ja sam sa damom...

— Damom?

Meri Bertok se umeša.

— Mister, s kakvim pravom vi...

— Ostavite! — prekide je Holidej ledeno. — Vas nisam pitao ništa. Dakle, jesi li još s njima?

— Ne razumem — pravio se ljut mladić. — Sa kim?

— S onima što su te obeležili — pokazao je na Kalaganove modrice — i što su te poslali da otkupiš opasač?

— Nemam s njima ništa — odgovorio je ovaj. — Ništa!

— A kad je pukao luster sinoć, pobegli ste zajedno?

— Ja... Uplašio sam se. To je sve. Nisam ih video od sinoć. Bio sam... Bio sam s njom sve vreme — pokazao je prema ženi.

— Jeste — rekla je ona bez dvoumljenja. — A ko ste vi?

— Reći ću vam jednoga dana... kad bude kiša.

— Zašto kiša?

— Jer se onda reći ne čuju.

Neobično, pomisli Meri Bertok. Devojka koju su oteli Kalaganovi prijatelji sigurno je izvukla zgoditak kad se za nju zauzimao ovakav džentlmen.

— Idemo li u istom pravcu? —
pitala je.

— Telerov Prevoj?

Ona brzo pogleda u Fleša.

— Ne...

— Onda zbogom — dotače on
obod svog šešira. — Nemojte da
idete mojim tragom. Ovaj opasač
ne vredi više ništa...

— Kako? — upitao je Kalagan,
ali, činilo se da ga kockar više ne
čuje.

Gledali su kako nestaje u dalji-
ni, prema plavkastoj svetlosti što
se provlači ivicom horizonta.

— Šta... Šta je hteo s tim da
kaže? — promrmljao je Kalagan.

— Ne znam — odgovorila je že-
na — ali, mi idemo dalje.

— Čula si šta je rekao?

— Jesam! Ali, ja imam pravo da
jašem na Telerov Prevoj! Nikakav
kockarčić me neće sprečiti u tome!

Ženina odlučnost prešla je i na
Kalagana.

Ovog puta, ona je jahala napred.

XVII

Telerov Prevoj dobio je ime po
Bertu Teleru, traperu i lovcu, čija
su krzna u ovim krajevima postala
najtraženija za izvoz na istok. Ta-
mo su prerađivana za ratnike i sku-
pe ogrtače za bogataške žene i kćer-
ke.

Berta Telera našli su jednog da-
na mrtvog. Bio je opljačkan, skal-
piran i mučen pre nego što je iz-

dahnuo. Verovalo se da su Indijan-
ci, ali posle se govorkalo da su to
učinili drugi lovci, koji su mu za-
videli.

Kako bilo da bilo, taj deo zem-
ljišta na kome se nalazila Telerova
koliba, nazvan je Telerov Prevoj.

Bila je to najviša tačka između
dve doline; zaravan puna trave, ok-
ružena šumom, a od kolibe su poči-
njale da se spuštaju padine na se-
ver i jug, kao vodopadi.

Telerova koliba bila je nenasta-
njena godinama.

Sad su u njoj bili troje.

Gas Toktojan, Melvil Tjuborn i
Dolores, devojka iz „Frenč Palasa“.

Dok su nju imali, ništa nije smeo
da rizikuje. Morao je pravo. Na ko-
libu.

Opasač se klatio o jabuci sedla.

Sumrak je započinjao na zapad-
nim stranama visokih borova. Pleo
se poput paučine.

Čovek iz Džordžije je za trenu-
tak skinuo šešir i pustio da mu po-
vetarac rashladi čelo.

Kaput mu je bio raskopčan, drš-
ke koltova ukrašene slonovačom bi-
le su na dohvatu.

Sada su već morali da ga opaze.

Jahao je lagano, čistinom koja se
pred kolibom otvarala kao vidik
prema nebu.

Mogli su da pucaju. Možda ga
već drže na nišanu, ali ih njegova
čudesna mirnoća zbunjuje. Narav-
no, oni moraju da budu sigurni u
ono što traže.

Ako su očekivali da će čekati

mrak, da će se šunjati... bili su obmanuti.

Stao je na desetak jardi i čekao.

Znao je da oni neće izdržati.

Čuo je škripanje vratiju... Zatim se iz senke pojavila nezgrapna, debeljuškasta silueta Gasa Toktojana.

Bio je sam.

Iskoračio je napred, koliko da po kaže da nije kukavica i da se ne krije. A za svaki slučaj, Mel Tjubernor je iz kuće motrio na jahača.

— Doneo si? — doviknuo je prema kockaru.

— Jesam — odazva se Holidej.

— Da vidim?

— Ne vidim devojk.

— To je bar lako, kompanjetro... Mel!

Nemi Gasov prijatelj pojavio se, poturajući pred cev kolta vezanu Francuzovu damu. Bila je u onoj istoj haljini s kojom je bila nošena preko praga u Holidejevim rukama.

Jedino joj je kosa bila u neredu.

— Sve u redu, Dolores? — upitao je on.

— Jeste...

— Sigurna si?

— Čuo si je — prekinu ih Toktojan. — Nećete me rasplakati raznim pitanjima, ja sam čovek od reči. Ovamo taj opasač!

— Pošalji devojk prvo.

Toktojan se podboči.

— Ja nisam lud — kazao je. — Šta ako si njuškao po opasaču? Nama treba nešto iz njega. Dok se ne

uverim da je tu, ništa od pogodbe! Mel, pogledaj da li je kicoš dojahao sam.

On preuze Dolores, približi je sa svim uza se i cev kolta zabi u njena rebra.

Tjubernor se baci u sedlo kao mačka i projuri pokraj njega. Nekoliko minuta muvao se južnom padinom a onda se vratio vrteći glavom.

— I on je od reči — zaključio Toktojan. — Dakle?

— Zašto bih vam verovao? — upitao je Holidej.

— Moraćeš. Ja držim curu na oku. Jedan sumnjiv pokret i ona je gotova. Šta si odlučio?

Džordžijanac smače sa jabuke sedla Kalaganov opasač i baci prema njima.

Tjubernova ruka ga dočeka još u vazduhu.

Užurbano ga je propuštao kroz prste, opipavajući svaki delić kože.

— Ima li? — pitao je Toktojan, strahujući da dobije kakav drugi odgovor osim onog koji je želeo. Međutim, nemi prijatelj je zanjihao glavom.

— Pogledaj bolje — prasnu debeljko. — Mapa mora da je ušivena negde. Raspori opasač!

Tjubernor se maši za nož.

Njihova pažnja popustila je u ne vreme. Ne zbog kockara, koji nije želeo da rizikuje ništa zbog devojke, već zbog novog para koji se prikrao kroz šumu.

— Baci to! — dreknula je Meri Bertok i položila kundak puške na obraz.

Malo po strani, Fleš Kalagan je držao otkočen revolver, ne znajući u koga da uperi: u debeljka ili u kockara.

— Hej! — zaurao je Toktojan, osetivši da je prevaren. — Šta to znači? Kalagane, što si doveo tu debelu fuksaru...

— Tako, a? — zasiktala je vlasnica saluna. — To će te skupo koštati, debela mešino! A ti, mutavi... baci opasač ako nećeš da ti se jezik razveže na onom svetlu!

Scena je bila komična, iako ne bezazlena. Pojava punačke, prsate Meri Bertok bila je i neočekivana i efikasna.

— Ti si me izdao, Kalagane — brzo je razmišljao Toktojan. — Zar nisi hteo da delimo?

— Delićemo udvoje — rekla je Meri Bertok. — Baci to, dok trepneš, ti...

Glas joj je wacičao od besa.

Tjuborn ispusti opasač, ali ne podiže ruke.

Zapravo, mašio se revolvera, u očajničkoj želji da zaštiti svoju nadu u basnoslovno zlato Vaja Mantel!

Meri Bertok opalila!

Pogodak je bio vraški tačan.

Meri Tjuborn pade kao pokošen, s rupom u glavi. Nije ni pisnuo.

Gas Toktojan je u magnovenju shvatio da se našao između dve vatre: s jedne cevi Fleša Kalagana i one pošasavele žene, s druge napregnute Dok Holidej.

On je priljubio Dolores uza se

kao štiti i počeo da se povlači prema zidu kolibe.

Možda bi situacija ostala prilično mutna da hrabra devojka i ovog puta nije pokazala prisustvo duha. Dok je njen otmičar pazio na ljude ispred sebe, ona ga je petom udarila u cevanicu i otrgla se!

Uspela je bar da se spusti na kolena; gornji deo haljine zaleprša u debeljkovoj ruci.

To je bilo dovoljno za Džordžijanca.

Ne hajući za ženu i mladića, on se povio natrag i povukao oba „linkolna“!

Naviknut na grmljavinu koltova, šarac je samo zastrigao ušima, ali je ostao ukopan u zemlji.

Gas Toktojan je urliknuo, odbačen olovom u stranu, smrskanog ramena na dva mesta. Revolver mu skliznu na zemlju.

Iznenađen, Fleš Kalagan se nije ni potrudio da reaguje.

Kockar se iz svog povijenog položaja unatrag, vratio u uspravan stav.

Mladić iz Borgera nikada nije bio umešan s oružjem. Tog časa je pomislio da mu ono nikada neće spasiti život, kao što je to činilo u tamno odevenom strancu.

No, njegovo mišljenje nije delila Meri Bertok.

Ona je i u Doku Holideju videla opasnost po opasač.

Iako i sama šokirana nenadanim obrtom, podigla je cev na drugu stranu.

DOK
HOLIDEJ

svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda

svakog
1.
u
mesecu
u
vašem
kiosku
nova
epizoda

DOK
HOLIDEJ

Džordžijanac se i tom kolaču nadao.

Iz obe cevi uputio je vrelo olovo. Kriknuvši od straha, Meri Bertok ispusti pušku. Zrno joj je oprljalo prste leve ruke, udarivši u „vrat“ „vinčesterke“ i odbivši je od nje!

Davolski hici!

Fleš Kalagan nije čekao nikakvu opomenu. Njegovi se prsti raširiše i odlepiše znojem natopljeni kundak revolvera.

Dolores potrča prema kockaru.

Duga haljina obmotavala se oko nogu, preteći svakog časa da je sa plete.

Holidej nije imao vremena da joj zagleda lice.

Mel Tjubern bio je mrtav. Njegov debeli prijatelj ječao je ranjen.

Opasač sa zlatnom šnalom ležao je na travi, gurnut u suton kao te lo sklopčane, mrtve zmiје.

Meri Bertok i Fleš Kalagan nalazili su se u sedlima, obuzeti neizvesnošću. Jedno je bilo sigurno: neće ih zadesiti sudbina Mela Tjuborna. Lupež uostalom nije ni služio bolje, ali umreti od ruke jedne žene sigurno bi mu bilo ispod časti.

Vlasnica saluna se najzad povratila; sve dotle nošena je fanatičnim impulsima da se ogrne sjajem zlata i draguljima.

Onda je postala svesna da je ubila.

Stavila je obe šake na lice, pokrivši i oči.

— Ostanite gde ste — naredi kockar.

Skidajući se sa sedla, on ovlaš dotače ruku dame iz „Frenč Palaša“. Zatim joj preseče veze.

Kad je protrljala zglobove, on je blago pope na još vrelo sedlo svog šarca. Potom sa njega skide torbu od krokodilske kože od koje se nikada nije razdvajao.

Na najveće čuđenje ostalih, on se uputi prema Gasu Toktojanu.

Debeli lupež nije bio ništa manje iznenađen kada je zaključio da stranac sa demonskim koltovima hoće da mu pomogne. Prvo je pogledao rame i zavrteo glavom.

— Ostao je metak — reče. — Hoćeš li trpeti?

— Zašto mi pomažete? — proste nja Toktojan. — Mogli ste me ubiti...

— Mogao sam... Ali, ja ne ubijam kad ne moram.

— Zna li šta je u onom opasaču?

— Ne interesuje me. Popijte ovo — ponudi mu brendi iz pljocnate bočice koju je izvukao ispod karuta — onda zubima stegnite ovaj komad drveta.

Toktojan je sve poslušao.

Onda u sutonu bljesnu sečivo uža nog, hirurškog noža.

Bez svetla, bez vatre i pomoćnika, čovek iz Džordžije je na Telerovom Prevoju vadio metak iz još tople rane. Meri Bertok, Dolores i Fleš Kalagan buljili su u taj prizor kao omadijani.

Čuli su potmulo urlanje ranjenika, zatim videše kako mu šešir klону u stranu.

Dolores okrete glavu.

Ostatak brendija kockar sasu na ranu, zatim čist komad zavoja pre maza nekom crnom mašću i priveza ranu. Preko toga je stavio jedan duži i čvrsto stegnuo.

Kad je završio, on izvadi „lincoln” sa levog boksa i pruži Dolores.

— Umete da pucate? — upita.

— Umeću!

— Držite ih na oku.

Rekavši to, on se izgubi na drugoj strani kolibe. Nešto kasnije, vratio se sa dva konja. Jednog je priveo do šarca, a sa drugog skinuo sedlo i stavio pod Toktojanovu glavu.

Lupež je još ležao u nesvesti, lica orošenog znojem.

— Zašto pomažete tom banditu? — najzad je progovorila Meri Bertok. — On ne zaslužuje to, već samo vešala.

— Ja nisam sudija, gospođo — odgovorio je kockar — a ni ubica.

Toktojanov kolt je ostavio uz nje govu čizmu. Bila je noć, a čovek okružen tamom i šumom izložen je raznim opasnostima.

Kako će se snaći, to je bio Gasov problem.

On nije smeo da jaše, ali lupeži poput njega sigurno će preživeti ovu noć.

Kockar podiže Kalaganov opasač sa zemlje.

— Imaš pedeset dolara da ga ot купиš? — upita.

— Nemam... — zbuni se mlađić.

— Dobićete sto, mister — prekid ga vlasnica „Slatke Suzi” žustrim glasom. — I to već ujutru, ku nem se.

— Tako brzo?

— Da!

— U redu, sutra ionako putujem.

Meri Bertok sakri podrugljiv smešak. Sutra ujutro ona i Fleš biće već daleko u pravcu te Vaja Mant.

Holidej odbaci opasač od sebe, prema Kalaganu.

Zatim uzjaha Tjubornovog konja.

Iznenada, Dolores se naže preko sedla i usnama brzo dotiče Džordži jančev obraz.

XVIII

Jednom nedeljno, obično subotom, kauboji sa najvećeg ranča „Vruće sedlo” nailaze u Amarilo poput stampeda.

Tih večeri pametniji i manje hrabri ljudi ne svraćaju u „Frenč Palas”, jer nikad se ne zna hoće li sevnuti pesnice ili koltovi.

Vlasnik, Majkl Dibo, nije u stanju da im zatvori vrata. U stvari, oni zaista dosta potroše i moraju da plate sve što unište. U prilog tome ide i činjenica da su šerif Nik Denis i vlasnik „Vrućeg sedla” služili u Sedmom konjičkom puku, pr

vi kao narednik, drugi kao major.

Otada još traje izvesna popustljivost i pokornost koji potčinjeni oseća prema pretpostavljenom.

Istina, rat je minuo, ali stare navike su ostale.

Denis se prihvatio šerifске značke, a Oven Marks vratio se svom zapuštenom ali prostranom ranču.

Za vrlo kratko vreme „Vruće sedlo“ je postao najveći ranč u tom kraju.

Imao je najviše grla stoke, najviše momaka, najviše pašnjaka i vode. Ništa mu nije nedostajalo. Ljudi su slepo slušali gazdu, a subotom su s njegovim sinom Vejnom na čelu upadali u Amarilo da se isprazne.

Taj Vejn Marks bio je posebna subotnja priča.

Kako to biva kod mladića koji imaju sve ali ne toliko da ne moraju i da rade, on je čekao dan kada će sve uzeti pod svoje.

U međuvremenu je sebe smatrao svemogućim, čim izmakne oku starog Marksa.

Subota veče praznila je „Frenč Palas“, bar onaj deo gde su šank i Francuzove dame.

Mladi gazda „Vrućeg sedla“ upadao bi sa trojicom ili četvoricom pratilaca. Ostatak ljudstva odsedao bi kod „Slatke Meri“, „Klintok-bara“, „Srećnog Džoa“...

Svoj dolazak najavljivali bi pucnji još s ulaza u grad.

Vejn Marks jahao bi između Tabu Hentera i Leopolda Kotna.

Imao je dvadeset pet godina. Ob

lačio se kao i svi ostali momci sa ranča, u platnene, kratke bluze sa džepovima, farmerske pantalone i čizme, s maramom oko vrata i šeširom zgužvanog oboda.

Na rukama je nosio rukavice od tanke kože, a o bedrima opasač sa koltom. Za razliku od ostalih, drška oružja imala je ugraviranu zlatnu zvezdu, sa monogramom „VM“.

Vejn Marks je bio odličan jahač i prosečan revolveraš. Međutim, specijalnost su mu bile tuče pesnicama. Zahvaljujući širokim ramenima i snažnim zglobovima, mnogo je glava porazbijano i nameštaja polomljeno.

Muževno lice sa povijenim nosom i plavim očima, dopadalo se mnogim „damama“, osim jednoj.

Mladi Marks je bio ispržen suncem i vetrom, dobivši bakrenu put; stisnuta usta odavala su prkos i svojevoličnost a nešto uzdignutija desna obrva značila je da sa svoje visine može samo da komanduje, ne da se pokorava.

Tab Henter bio je plavokos, pegav, ali takođe snažan. Malo je govorio, ali menjao je ćud čim bi oku sio više viskija.

Leopold Kotn je najstariji među njima, neka vrsta nadzornika u senici. Taj je bio spreman da sa mladim gazdom ide i u pakao, predosećajući da njegovo vreme tek dolazi. Kotn je nekada šerifovao u Ponza Sitiju, u Oklahomi, ali su mu oduzeli zvezdu kad je počeo da povlači oružje na svakog ko bi ga mrko pogledao.

Kasnije je drugovao sa sumnjivcima, sve dok mladog Vejna nije spasao iz žestokog obračuna sa momcima iz dva zapadna ranča. Pretilo je da poteče krv, ljudi sa „Vrućeg sedla” su bili u manjini, a Kotn je izvukao svoje koltove i trojicu izbacio iz stroja pogocima u laktove.

Zatim je dobio službu. Imao je zadatak da prati gazdinog sina i čuva mu leđa. Primao je nadzorničku platu, ali nije radio ništa osim što je jahao i vežbao u gađanju.

Nosio je brkove, opuštene kao i obrazi što su bili: sama kost i koža. Imao je dugačke ruke, uzana, ramena i lukav, hitar pogled koji sve vidi pod trepavicama.

Gomila momaka sa „Vrućeg sedla” prohujala je glavnom ulicom Amarila kao orkan.

Prslo je nekoliko spoljnih svetiljki ispred lokala.

Mejn Marks je pustio grupu da otutnji dalje; on je zaustavio vranca nadomak „Frenč Palasa”.

— Uporan si — dobacio mu je plavokosi Henter. — Ona je jedina koja pljuje na tvoj novac.

— Neće moći dugo — nasmejao se Marks. — Sve su žene iste.

— Ova nije.

— Šta ti znaš? — obrecnu se Marks. Šake mu se obavije oko uzda kao da lome nešto. — Ona je drolja, ali pametna... Povećava cenu. Zar nije tako, Leo?

— U pravu si — složi se revolve-raš. — Moraš biti energičniji. Suviše oklevaš.

— Kako?

— Počinješ da se zaljubljuješ — primeti Kotn — a to ne valja. Neće se svideti ni starom: ti, naslednik „Vrućeg sedla” i barska drolja...

Mladić ljutito natuče šešir. Kotn ga je pročitao iz prve, ali, nije želeo to da prizna ni sebi, ni njima.

— Gluposti — procedio je. — To je vrsta igre, Leo. Potrebna je za promenu.

— Žene osete meko — nadovezao se Henter. — Dolores već vidi sebe u venčanicu, ispred našeg popa.

— Oh, zaveži! Idemo!...

Ostavili su konje za privezište.

Po prvi put su banuli bez pompezne najave, bez vike i pucanja. Nisu umeli da objasne zašto, ali su jednostavno samo otvorili oba ulaza.

Na levom se ukazao Vejn Marks, praćen Kotnom, na desnom Tab Henter.

Subota uveče bio je znak da se okupi malo gostiju.

Bilo je više dama nego muškaraca. Pa i ono malo se spremalo da potpraši čizme čim oseti „gusto”.

Marks pogledom potraži Dolores... i preblede!

Bila je sa nekim!

Poznao je val njene riđe kose, ramena, oblik glave i liniju obraza. A nosila je neku novu haljinu! Sve ih je znao napamet, ovu ne. Zar ju je kupila da bi sedela u njoj s ovim strancem?

Osetio je Kotnov dah iza sebe.

Stranac u crnom šeširu nije ličio na nekog bednika. To ga je i razdražilo. Za svakog drugog kauboja i prolaznika Dolores je mogla da prospe svoj osmeh bez ikakve obaveze. Ali, s ovim nije bilo igre.

Osetio je da mu treba piće.

Izvukao je kolt i opalio u vazduh.

Svi su se trgli i podskočili... Samo njih dvoje ne!

Dolores je verovatno znala ko je. Međutim, njen partner je mirno ispuštao dim iz cigarete u zubima dok mu je leva šaka doticala čašu.

Tab Henter ostade kraj ulaza.

Majkl Dibo neprimetno uzdahnu i pokaza svom barmenu da se izgubi. On zauze njegovo mesto.

Vejn Mark se osetio iznenada ugroženim. Osećaj ljubomore pojavio se u takvoj meri da je obema šakama lupio o šank, zaurlavši.

— Viski!

Majkl Dibo je ocenio da je bolje da ćuti.

Mladi gazda sa „Vrućeg sedla” ispio je piće u jednom zamahu. Nje gov pratilac Kotn u takvim prilikama nije okušao. Njegov mozak morao je da bude bistar, da bi mu ruke ostale hitre.

Pošto je ispio, rančerov sin se leđima oslonio o ivicu i pogledao prema Holideju i njegovoj dami.

Ni ovog puta mu nisu poklonili zasluženu pažnju.

Razbiće mu onu gospodsku, nagizdanu njušku!

Krenuo je...

Leopold Kotn zauze njegovo mesto. Opasač sa koltom bio je nisko spušten, vezan vrpcom za butinu. Drugi kolt nosio je skriven pod pazuhom, u specijalnoj uvlači.

Postavio se tako da mu Marks ne preseče vidik.

Holidej je skrenuo pogled sa devojk, videći da oko njega ustaju gosti i nekuda odlaze. Onda je zapazio smrknuto, suncem opaljeno lice nekog kauboja kako prilazi drugim koracima, stisnutih zenica.

Momak je stao po strani, pružio ruku i grubo dohvatio devojčinu bradu, okrenuvši je sebi.

— Zar nemamo sastanak? — pitao je.

Pre nego što je ona mogla da odgovori, Vejn Mark se okrenuo prema kockaru.

— Bilo bi bolje da odmagliš, kicošu! Ova cura pripada „Vrućem sedlu”.

Dolores istrže bradu iz mladićevih šaka.

— Uzašud se propinješ, Vejne — dobacila mu je čudesno mirno i prezirivo. — Što više pružaš kopita, sve si izlizaniji pastuv!

— Možda ne mirišem dovoljno lepo kao ovaj sapundžija? — dreknuo je. — Moraš utuviti u glavu da sam ja Marks! Mene se nećeš lako otresti, jasno?

Dolores ukrsti pogled sa kockarvim. Osetila je da mu se zenice sleđu; siguran znak da neće ostati ravnodušan.

Marks primese lice bliže devojci.

— Pređi za drugi sto — predloži i popij sa mnom muško piće! Ostavi mamine maze...

— Što se ne provetriš malo? — upita nehajno Dok.

— Meni kažeš? — uspravi se Marks.

— Kad bude slobodna, dama će te pozvati prstom.

— Ja nisam pas...

— Nisi? Zašto onda laješ tako glasno?

Momak se nasmeja škrtu, u očima mu izbi jarost, trijumfalni odsjaj. Bio mu je potreban samo mali povod, kako bi slistio sa lica zemlje belokošuljaša!

Holidej opazi kako se Leopold Kotn ispravlja i zauzima najpogodniji ugao.

— Ja takve rukama učim pameći — zarežao je Vejn Marks skinuvši opasač. Sa treskom je pao na pod.

— Ti si budala, Vejne — doviknula je Dolores i ustala — ako misliš da...

— Gubi se! — odgurnuo ju je u stranu.

Kako se kockar nije pomerao sa mesta, Marks je pužio obe ruke, po zivajuć ga.

— Hajde, podigni svoju svilkastu stražnjicu, mrišljavko! Da vidimo kako izgledaš s druge strane.

— Moram li? — upita Dok.

— Jedino ako ne želiš da te sabijem u pod kao ekser! — cerio se ovaj.

— Nisam vičan tući...

— Zaista? Posle možeš probati koltove, mezimče, sad si na mom spisku.

Holidej ugasi cigaretu i odgurnu stolicu.

Marksove oči zatrepataše; kad se uspravi, ovaj čova ne izgleda nimalo pitomo. A ni pogled mu ne odao je ni trunku zastrašenosti, naprotiv: rugao mu se!

— Vejne Markse, ti si jedan... — dobacila je Dolores, ali je Dibo na vreme povuče natrag.

Holidej je čekao spuštenih ruku.

A rančerov sin je obe pesnice podigao u visinu lica, klateći se. Mora da ga je neko, nekada, učio prvim osnovama boksterske veštine koja se uveliko primenjivala u obalskim gradovima duž Misisipija. Do nosili su je mornari iz Evrope i koristili u obračunima lučkih jazbina.

— Je li to sve? — pecnu ga Džordžijanac.

Marks navali.

Bio je dešnjak, videlo se odmah. Nije sačekao da levom zavarava žestoki zamah druge ruke. Da se našao pod njom Holidej bi sigurno odleteo na drugi sto!

Dolores pokri oči šakama. Ona je znala sa koliko žestine i žara Vejn Marks šalje svoje pesnice među protivničke glave.

Ali, naučen svemu u opakom svetlu s kojim se sukobljavao, čovek iz Džordžije se munjevito izmakao.

On nije imao Marksovu snagu, ali je raspolagao mnogim odlikama

koje ovaj raspusni momčić nije stigao da usadi u sebe: bio je hitar, hladnokrvan, pronicljiv i oprezan.

Vejn se od promašaja malo zaneo; udario je o ivicu stola, dočeo kao se na ruku i pošao natrag da se uspravi.

Holidej mu spusti ivicu dlana za vrat.

Momak se ponovo savi, otoresajuć glavom. Dok je dolazio sebi, kockar sastavi šake u jednu, steže se prstima — i upravi je u Marksov zatiljak!

Mladi gazda „Vrućeg sedla” licem sleće na površinu stola.

Ostao je nekoliko časaka položen po njemu, a zatim skliznu na pod.

Malo iznenađen takvim obrtom, Leopold Kotn se prvi put „uspavao”.

Kad je podigao oči i pošao prema opasaču, kolit sa niklovanom cevi bio je uperen u njega.

Odmah je sklonio šaku.

— Nosi ga odavde, Leo! — dobaci mu Holidej.

— Kako... Kako znaš moje ime?

— I reci onom na ulazu da ću mu smrskati lobanju ako se pomakne.

Ovu opomenu čuo je i Tab Henter. On je pogledao u Kotna. Do vruga, ako revolveraš takvog glasa ništa ne pokušava, zašto bi on poturao svoju kožu?

Prvi put u istoriji Amarila i „Frenč Palasa”, malobrojni ali opasni momci sa „Vrućeg sedla” bili su potučeni do nogu.

Dolores se otrgla od Diboia i prišla onesvećenom rančеровом sinu.

Bio je to instinktivan, nekontrolisan pokret pa je u uglovima usana ovejanog revolveraša Leopolda Kotna izmamio smešak.

Izenada svesna svog nagnutog položaja nad mladićem, Dolores je pogledala u kockara i pokušala da ustane.

— Njemu si potrebija — zaustavi je Holidej glasom koji ne trpi pogovora — više nego meni.

Kolebala se.

No, trenutak je bio pogodan za kockarev dalji put. Ionako je tražio način da se oprostí bez mnogo reči i sentimentalnosti.

Sad je imao priliku.

Uostalom, upornost Vejna Marksa isplatila se. Kad se tome najmanje nadao, kad je bio najbesspomoćniji, žena za kojom je obigravao spremno je klekla i stavila njegovu glavu u krilo.

Majkl Dibo je prevrnuo očima, kao da kaže: „Ah, te žene!” i otišao za šank.

— Ko si ti? — upitao je Kotna neobičnog stranca, pokušavajući da iz svog sećanja izvuče na svetlost orte tog hladnog lica. — Kako znaš moje ime?

— Znam. Nije važno kako...

Kotn prenese pogled na Džordžijančev opasač.

— Svi đavoli pakla... — procedio je kroz brkove — to oružje... i tako povlačenje... Video sam jednom davno.

— U Ponsa Sittiju?

— Tačno — raširiše se Kotnove oči. — Tako je mogao samo da potegne Dok Holidej!

Ime slavnog strelca prostruja salom kao ledeni dah severa.

Zanemela je Dolores, zanemao je Majkl Dibo, zanemeli su svi koji nisu uspeli da promaknu napolje.

Vlasnik „Frenč Palasa” je sklopio dlanove i opet pogled uputio prema nebu. Onda se nasmešio i skinuo bocu sa žutom etiketom.

— Da vam se nađe za put — ponudio je.

— Za put je najbolja voda — odgovorio je kockar i stavio bocu na sto, pred sebe. — Popićemo je odmah.

Dolores spusti Marksovu glavu na njegov šesir i pridruži se kockaru. Poturila je svoju čašu.

Kotn je prebacio svog gazdu preko leđa.

— Bićemo kod „Slatke Meri” — dobacio je devojci.

Zatim sa Tabom Henterom napusti „Frenč Palas”, miroljubivije nego ikada.

— Ne moraš ostajati — rekao je Dok Holidej devojci. — Najviše volim da pijem sam.

— Samo kažeš — odgovorila je neveselim glasom. — Ja... ne znam kako se desilo da...

— Dobro je da ne znaš. Tu su onda stvari čiste.

— Teško ti je?

— Imao sam i težih trenutaka.

On nasu još jednom, ali njenu odgurnu od sebe.

— Idi kod „Slatke Meri” — dobacio je hladno.

— Ne pokazuj da ti je svejedno — osmehnula se sa bolom. — Jed-

na noć se ne proživi za čitav život, ali se upoznaju neke stvari, Dok. Hoćeš da se napiješ? Da budeš usamljeniji neko ikada?

— Hoću! Ti si prepametna dama za ovakvog smrtnika.

Napunio je ponovo.

— Razmišljala sam — kazala je tiho. — Bilo šta da osećamo, stvari se ne mogu promeniti. Ja ne bih mogla da te pratim na tvojim lutanjima, a ti ne bi mogao da ostaneš i da miruješ. Rastanak je morao da dođe. Oboje smo tražili načina da ga prebolimo što lakše...

Bila je u pravu. Vraški u pravu!

— Vejn Marks je razmažen, nagao, nevaspitan... ali u suštini nije loš. Samo, ja nisam žena za njega. Kao što nisam za tebe. Živeli!

Ispila je do dna.

Odmah je vatra osvojila njene obraze.

— Znaš li gde ću? — upitala je.

— U pakao — odgovorio je kockar. — Pakao kod „Slatke Meri”.

— Tačno... Moram da nešto proverim, Dok. Posle toga ću se vratiti i nastaviti da radim za procenat kod mesje Dibo.

— Ili odjahati?

Nasmešila se.

Vlasnik „Frenč Palasa” se nije usudio da spreči svoju damu da iziđe.

Dolores je pregnula šal preko ramena. Pogledala je u Džordžijanca; bio je to oproštajni pogled, samagljen i nedvosmislen.

Poslednji pokušaj da se domogne života izvan hotela i saluna.

Ako ne ostane kod „Slatke Meri”, sve će poteći po starom. Do kraja. Do okončanja!

Devojka je izašla u noć, a ušao je Nik Denis.

Još jedno zakašnjenje, zaključio je Holidej, videvši šerifovo zajapurenje lice.

Zakasnio je kad se pucalo sinoć, zakasnio je i sada, pred Marksov odlazak. Morao je da bude tu i štiti sina svog ratnog druga.

Ako već Leopold Kotn nije hteo, ili smeo.

Puška za bizone opasno se ustremila u pravcu kockara. Denis je prosto nasrnuo na njega.

Svi su počeli da naleću, kao insekti.

Bilo mu je svega dosta.

— Vi ste onaj prokleti Dok Holidej — zagrmeo je Nik Denis. — Napustite grad ujutru ili teško vama! Čujete li?

— Idite do đavola, šerife! — uzvratilo je kockar.

— Šta ste rekli?

— Da idete do đavola! — pojačao je glas i zapeo oroz na svom već istrgnutom koltu. Denis se izbulji. Puška mu promeni pravac, skrenu prema podu. — Nisam raspoložen za diskusiju, samo za piće!

— Slušajte, pretite zakonu, znate li šta to znači? — prekipelo je ovom.

— Znam — cinično će Dok. — To znači da će samo jedan od nas dvo

jice živ napolje. A to nećete biti vi!

Bio je to nepredviđen otpor. Njemu, čuvaru reda, s čijeg su se puta sklanjale ptice svih vrsta.

— Vi ste poludeli! Vi ste... pijani!

— Tek ću biti — podrugnu se kockar i stavi čašu pred šerifa. — Pijte!

— Ne dolazi u obzir!

— Pijte — uperi on kolt u njega. — I sklonite pušku nogom, prema susednom stolu! Tako...

Holidej je imao zastrašujući pogled.

— Ja ne pijem... — izvlačio se Denis. — Nisam za to došao, Holideje! Morate iz grada, čujete li? Vi šamo donosite nevolju i smrt! Vi...

— Rekao sam da pijete — preseče ga kockar — ili ću vam metkom zdrobiti šaku!

Majkl Dibo skoro na prstima se približi.

— Gospodo, sve je u redu — lomio je prste. — Šerife, mister Holidej je moj gost, ja garantujem za njega. Samo bez skandala, molim vas, bar ste vi svetski ljudi! Mister Holideje, šerif zaista ne pije na dužnosti...

— Razrešavam ga dužnosti — osorno će kockar. — Napićemo se zajedno!

Denis lupi svojom glomaznom šakom po stolu.

— K vragu! — uzviknuo je. — Dao sam vam rok do sutra ujutru, a vi mi pretite oružjem. Uhapsiću vas da znate... čim se otreznim!

I on sasu u grlo sadržinu cele čaše.

— U čije ime pijem? — zareža Denis.

— U ime jednog sna, šerife — po digao je Holidej čašu, ne odvajajući drugu ruku sa koltom.

— Slabo sanjam, ali da znaš... uhapsiću te!

— Živeli!

— Idi k vragu!

XIX

Kada je Dok Holidej odložio revolver, čuvar zakona u Amarilu je zaspao, s glavom na stolu.

Srećom po njega, Majkl Dibo je ispraznio „Frenč Palas“, kako o šerifu ne bi govorkali s porugom kad se ujutru istreznili.

Na Holideju se nije opazalo pijanstvo.

Možda su mu pokreti bili sporiji, ali pogled je ostao začuđujuće jasan i leden.

— Mister Holideje — obletao je oko njega Dibo — ako mislite sebi dobro, odjašite odmah! Šerif će sutra prevrnuti i zemlju i nebo da vas nađe i strpa u zatvor!

— Neko lupa — podsetio ga je kockar.

I zaista, spolja su dopirali žestoki udarci. Dibo se lično uputi „antreu“, da vidi ko to saleće glavni ulaz.

Čula se izmena oštarih reči — a potom je u salu banula Meri Bertok!

Iza nje se vukao Fleš Kalagan.

Vlasnica „Slatke Meri“ bila je prašnjava, iscrpljena jahanjem, neispavana i raščupana kao da su je svi vetrovi Zapada bacali s bregova na bregove.

Njoj, valjda niko nije mogao da se suprotstavi:

Bolje od svih pušcanih cevi, ona se gurala napred oblikom svojih prsiju. Tako je i sličnog Dibo prosto „ponela“ pred sobom.

Kalagan ju je pratio, neodlučan, umorniji i od nje same, sa koltom uperenim u neodređenom pravcu.

Verovatno mu je naredila da ga izvuče i puca na njen znak.

Sa svoje strane, Meri Bertok je pod miškom držala pušku.

Zastala je ispred kockara, punih pluća, zadihana i pobesnela.

— Pasji sine — povikala je — gde je mapa? Govori!

Pri tome je bacila na sto Kalaga nov opasac.

Izgledao je jadno: sva koža je bila prosečena i ispreortana, zlatna šnala razvaljena, nije ličio ni na šta.

Jednom rečju — bio je u kaiševima, komadima.

— Jedno piće, ledi? — ponudio je kockar.

— Gde je mapa? — pismula je ona. — Fleše, pretresi ga, odmah!

— Ne bih mu to savetovao — mirno će Holidej.

— Kod tebe je, pasji sine — klela je vlasnica saluna, dok je po strani Majkl Dibo zbunjen treptao i gutao svaku reč. — Ovde nije, ali

kod tebe... mora da jeste. Ubiću te!

— Baš sam mislio ko će to najzad ubiti slavnog Doka Holideja — podigao je kockar čašu i nazdravio. — Biće lepo umrijeti od ruke lepe žene, leđi! Pucajte... ja ću platiti sopstveni pogreb!

— Dok Holidej — procedi Fleš Kalagan i ruka mu klonu. — Nemoguće! Ja odustajem...

— Marš! — procvile žena. — Ako mrdneš, tebe ću sastaviti sa ze mljom! Hoću tu mapu — okrenula se prema kockaru — bez obzira što ste vi Dok Holidej. Možemo se nagoditi...

— Kasno je, leđi...

— Zašto kasno?

— Nema mape... nema zlata... Sve je dim!

— Dim?

— Zapalio sam je.

— Lažeš! — iskrenu se njena glava u neverici. — Niko nije lud da spali toliko bogatstvo...

— Ali, ja jesam, leđi!

Kalagan vrati kolt za opasač i po tera stolicu ženi pod noge. Nesvesno je prihvatila i sela; uzdahnula je od olakšanja, sedlo ju je namučilo do suza.

— Zna li šta govorite? — upitala je.

— Savršeno — dobacio je ozbiljnim glasom kockar. Sad je prošla kriza, Dolores se nije vraćala, šala je bila na izmaku. Mogao je da nastavi put prema Ebilejnu. — Našao sam tajnu opasača dok sam ga nosio prema Telerovom Prevoju.

— Gde je bila?

— U čaurama.

— Ča... Šalite se?

Holidej okrznu pogledom mladog Kalagana.

— Tvoj otac je mapu isekao na šest delova i stavio u šest čaura. Ceo doboš! Kad se skupe i sastave, daju jednu celinu. Lukavo, zar ne?

— Ali... nemoguće da ste je zapalili? — cvilela je obeshrabrena Meri Bertok.

— Jesam! Zlato pripada Juma In dijancima, leđi — mirno je uzvratio čovek iz Džordžije. — Uništio sam je, da bi seni njihovih poglavica počivale u miru.

— Nemoguće!

— To je vaš problem da li verujete ili ne...

— Nemoguće! — ponovila je žena slomljenim glasom. — Da je niste sakrili?

Pitala je, iako nije verovala da će dobiti drukčiji odgovor od malopredašnjeg. Istovremeno, Fleš Kalagan se nađe uz nju i položi šake na njena ramena.

— Pusti me! — otresla se. — Da si neki čovek, ti bi odavno dokučio kakva je tajna u opasaču, ne bi dozvolio da ubijem čoveka i da doživim tolika razočarenja!

— Pa... ubijena je hulja — kazao je Kalagan — može se reći u samoodbrani? Nije tako strašno!

— Nije? — graknula je. — A milion dolara? To nije strašno?

— Proživemo lepo i bez toga... Radićemo zajedno i sve dok...

— Mi? — nasmeja se žena podbočivši se. — Koji to mi, telence?

— Ali... zar nismo o tome razgovarali ranije?

— Razgovarali smo da delimo, ništa drugo!

Kalaganov pačenički pogled dobio je opipljiv oblik bola.

— Ali...

— Nema „ali“, idiote! Ne uobražavaj koješta...

— Tako?

— Tako!

Kalagan zamahnu i tresnu je po obrazu.

Glava joj polete ulevo. A tu je dočeka spoljna strana iste šake i vrati glavu na isto mesto!

Cela sala je odzvanjala od udaraca.

Sva osionost istopila se u Meri Bertok. Ustuknula je, razrogačenih očiju, prebledelih usta.

No, Kalagan se zadovoljio. Pogledao je u svoje ruke kao da ne veruje da su to one učinile.

Onda je pogledao u ženu.

— Znaš šta — rekao je tiho — imam utisak da sam se oslobodio nečega. — Potom se nasmejao. — Neba mi, sad mi je svejedno — po kazao je prstom na nju — čim sam te udario, postalo mi je svejedno! Do đavola, stara mešino, i ti i tvoja kuknjava!

Onda otvori usta, ali je Kalagan učutka.

— Da te nisam čuo — zapreti — inače ćeš dobiti takve batine da će od tvog saluna postati „Gorka Meri“.

— Fleše? — kriknula je žena. —

Pa ti... ti si postao muškarčina? Dušo, ja sam samo na to čekala da...

— Đavola si čekala — odbi je Kalagan, žurno napuštajući „Frenč Palas“. — Nećeš me obrlatiti, veštice.

— Samo da ti kažem...

— Gubi se!

Pred njom su se zalupila vrata.

Levi kraj usta Doka Holideja malo zadrhta. Sve je postalo komično. Kao na vašarima u Sent Luisu.

Ali, ovog puta zmija nije progutala žabu.

XX

Jutro.

Nik Denis je zastao pred šankom.

Majkl Dibo je podigao obe ruke uvis.

— Šerife, sit sam gužvi ova dva dana — počeo je da se žali i prek linje — nemojte opet!

— Polako, Dibo — zauze šerif zvaničan stav, ali ne tako neljubazan. — Imam pravo da proverim da li se Dok Holidej pridržava mojih naređenja?

— Samo to?

— Naravno! Šta bi drugo? — namignu on. Onda utiša glas. — Pa kao, propisno sam se našljemao si noć. I znaš šta: umesto da mi se pod smevaju, ljudi me tapšu po ramenima... Kažu: šerife, baš je to lepo, i ti si čovek, da te vidimo kako piješ kao momci... Razumeš li ti to?

— Pa, pokušavam, šerife — odahnu vlasnik „Frenč Palasa”.

— Je li još tu? — pokazao je glavom prema sobama.

— Jest!

Denis pogleda u zidni časovnik.

— Nadam se da će odjahati kad budem ponovo došao ovamo. Moram na Telerov Prevoj, obavješten sam da ću zaraditi hiljadu dolara na Gasu Toktojanu. Druga hiljadarka pripašće Meri Bertok. Usmrtila je mutavog Mela.

— Ko su oni?

— Imam njihove poternice, već su požutele, ali su važeće. Ko su? Lopovi i ubice! Bili su vam sinoć gosti, mesje Dibo.

— Ah, sad znam na koga mislite.

Nik Denis baci još jedan pogled prema stepenicama što vode na sprat.

— Nadam se da će otići — promrmljao je još jednom.

XXI

Podnel

Na daščanom, ali lepo uređenom peronu železničke stanice Amarilo, ljudi iščekuju voz prema Laboku.

U senci potkrovlja, odvojen od ljudi koji se među sobom uglavnom poznaju, Dok Holidej strpljivo čeka. Njegov šarac takođe iščekuje svoje mesto u odeljenju za konje, koji ima svaka kompozicija na dužoj relaciji.

Železničar u tamnoplavoj uniformi i kačketu, sa palicom pod miš-

kom, važno izlazi na peron i gleda u svoj džepni sat.

Kao da će tačno u minut iz pod nevine jare sa severa izroniti zadimljeno čudovište, koje već drugi dan brekće kroz severni Teksas, od Rationa na jug.

Još neko poznat, a usamljen probija se kroz svet i skreće na sebe poglede i osmehe.

Dolores!

Sama je...

Kockar u svakom slučaju nije želeo da se susretne sa njom. Nije želeo da ga bilo šta vezuje za ovaj grad.

Devojka je izgledala ljupko u svom kostimu, sa malim, ukusno urađenim šeširićem i „šlajerom” preko lica. Nosila je malu putnu torbicu sa najnužnijim stvarčicama.

Koračala je oborenog pogleda.

Mogao se kladiti, iako nije video, da je tužna. Da su joj oči crvene.

Okrenuo se prema šarcu, milujući ga. Ali, ipak nije bio siguran da li su to njeni sitni koraci ili neke druge žene. U svakom slučaju nije se okretao.

— Dok?

Savladao je potrebu za uzdahom i okrnio je pogledom preko ramena.

— Dolores?

Zaista je izgledala tužna, ali je uspela da mu podari onaj čarobni, spontani smeh koji svaku ženu može da preobrazi i prolepša.

— Kuda? Za Labok?

— Otprilike. Nemoj reći da i putuješ, sam?

— Zar se to ne vidi?

— Vejn?

Slegla je ramenima, zagledajući čipkane rukavice.

— Samo jedan trenutak nade, Dok — rekla je.

— Mislio sam suprotno.

— I ja... Ali, njegov otac je po besneo kad je čuo. Rano jutros odveo me je na ranč. Svađali su se... Ja sam iskoristila priliku i pobjegla. Sad sam ovde.

Voz je nailazio. Lokomotiva je pištala kao razdražena ždrebica, pa ra ispod točkova podsećala je na paru iz nozdrva.

— Trebalo je ipak sačekati — rekao je Džordžijanac.

Zavrtela je glavom.

— Ja znam kad treba da odem. Više ne želim da budem u „Frenč Palasu“. Imam prijateljicu u Laboku, smestiće me kod sebe. Za ovakve... uvek ima posla.

Onda se naglo odvojila od njega i pohitala u prvi kupe na koji je naletela. Kompozicija se još nije ni zaustavila, a devojkica se progurala unutra.

Holidej odvede šarca u vagon.

Zatim se prošetala duž perona. Nešto mu je govorilo da mladi Vejn Marks mora pobediti! Mora nadživeti očeva shvatanja ako mu je stalo do devojkice.

Železničar je još držao oborenu palicu.

Pištaljka mu je bila u ustima; činilo se da odbrojava sekunde za polazak.

Svi putnici su se nalazili na prozorima. Malo je bilo onih koji ispraćaju i ostaju. Nabivši ruke u

džepove, sa zapaljenom cigaretom, čovek iz Džordžije zurio je u horizont što započinje od drumova i postaje sve širi, sve prostraniji i maglovitiji.

Zatim je opazio jednu tačku.

Iza nje oblačak prašine.

Železničar je podigao palicu.

Mašinovođa je čekao samo njegov znak pa da povuče ručicu.

Drum je zaklanjala prašina, ispred nje nazirao se oblik nekih kola. Paklena trka sa vremenom, naslućivao je Dok Holidej. Mogao se zakleti da to Vejn Marks demonski goni dva konja upregnuta u dvosedi „bagi“. Bila su to u ono vreme popularna kola sa krovom protiv sunca i kiše, na četiri velika točka, sa jednim ili dva konja.

Pisak pištaljke zaparao je usijani vazduh.

Kockar skoči na papučicu lokomotive i izvuče kolt.

Mašinovođa i njegov pomoćnik ga pogledaše sa zaprepašćenjem.

— Šta to znači? — upitali su uglas.

— Malo zakašnjenje, džentlmeni — odgovorio je kockar. — Ostanite samo mirni.

— Je li... je li ovo prepad? — upitao je mašinovođa. — Ne prevozimo ništa što bi...

— Rekao sam da ostanesh samo tu.

On baci pogled na drum.

Kola su već bila jasno ocrtana u vrelini podneva. Mahnito vitlajući bičem, Vejn Marks je suludo gonio konje pravo na peron.

Uspeo je da ih obuzda kraj samog

ivčnjaka, inače je malo nedostajalo da o njega polome prednje noge. Prašina je zasula sav taj prostor — a iz nje je, kao iz pračke izbačen, izleteo mlađi rančerov sin.

Unezvereno se obazreo oko sebe. Na drugoj strani trčao je prema lokomotivi železničar.

On pogleda gore.

Samo jedan česak proučavao je nedokučivi izraz na licu Doka Holideja. Zatim je primetio kolt u nje govoj ruci i nepomičnog mašinovođu.

Shvatio je.

— Požuri — dobacio mu je koc-
kar — ona je u trećem vagonu.

Marks se osmehnu, pozdravi ga i jurnu. Pri tome se sudario sa železničarom, oborio ga, prešao preko njega i nastavio trk.

Oboreni čovek je nekako namestio kapu na glavu i zabezeknuto zurio za njim.

— Ko je to? — procedi mašinovođa. — Šta ovo znači?

Holidej vrati kolt za opasač.

— Momak mora da izvuče nevestu iz voza — objasnio je kratko. — Sad kreni. Zar nisi čuo znak?

— Jesam...

Svi su jasno videli kako razdrljani, prašnjavi kauboj iznosi na rukama devojkicu u dugoj haljini.

Nije se otimala.

Lokomotiva je po drugi put pustila zvuk i točkovi su zakloparali. Prema njoj, na papučici gde se obreo čovek iz Džordžije, u vazduh su se uspravila dva šešira u pozdrav.

Njegov i njen!

Zatim su postajali sve manji, manji, manji i manji...

Mašinovođa se nagao preko ivice.

— Svašta, mister — rekao je vrteći glavom. — Zaustavljate voz da bi momak izneo devojkicu? Jesu li vam to prijatelji?

— Ne!

— Pa zašto ste to onda učinili?

— Ne znam. Možda me je sunčica ošamutila? Ume li tvoj pomoćnik sam da vozi?

— Naravno... Zašto?

Holidej izvuče prljavi, ugljenom prašinom prekriveni sanduk a sâm sede na neku gomilu drva. Na sanduk položi špil karata.

— Može jedan krug? — predloži.

Garavo mašinovođino lice se razvuče, otkrivši dva blistava reda zuba.

— Još pitate? Ali ne odgovaram ako izgubite sve što imate kod sebe. Pravi sam majstor za poker. Dakle?...

KRAJ

Copyright 1977. by Universum press

SVA PRAVA ZADRŽANA

Odgovorni urednik: Svetozar TOMIC

Izdaje i štampa NIP „FORUM“ Novi Sad. Vojvode Mišića 1.

Štampano: 27. decembra 1976.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine.

broj 413-279/73 od 10. maja 1973 godine

**svim našim
čitaocima želimo
srećnu 1977. godinu**

7. januar 1977.